

(0711 1111) 077 711
Szerkesztő: Dr. MARTON ERŐS
Főszerkesztő: Dr. MARTON ERŐS
Működési hely: 1051 Budapest, Erőssy utca 11. sz. 11. emelet.
Telefon: 51-1111, 51-1112, 51-1113, 51-1114, 51-1115, 51-1116, 51-1117, 51-1118, 51-1119, 51-1120, 51-1121, 51-1122, 51-1123, 51-1124, 51-1125, 51-1126, 51-1127, 51-1128, 51-1129, 51-1130, 51-1131, 51-1132, 51-1133, 51-1134, 51-1135, 51-1136, 51-1137, 51-1138, 51-1139, 51-1140, 51-1141, 51-1142, 51-1143, 51-1144, 51-1145, 51-1146, 51-1147, 51-1148, 51-1149, 51-1150, 51-1151, 51-1152, 51-1153, 51-1154, 51-1155, 51-1156, 51-1157, 51-1158, 51-1159, 51-1160, 51-1161, 51-1162, 51-1163, 51-1164, 51-1165, 51-1166, 51-1167, 51-1168, 51-1169, 51-1170, 51-1171, 51-1172, 51-1173, 51-1174, 51-1175, 51-1176, 51-1177, 51-1178, 51-1179, 51-1180, 51-1181, 51-1182, 51-1183, 51-1184, 51-1185, 51-1186, 51-1187, 51-1188, 51-1189, 51-1190, 51-1191, 51-1192, 51-1193, 51-1194, 51-1195, 51-1196, 51-1197, 51-1198, 51-1199, 51-1200.

UJ KELET

PARTONKIVÜLI NAPILAP

Alapítvány: Dr. MARTON ERŐS
Szerkesztő: Dr. MARTON ERŐS

DÁNIA ÉS NIGER NAGYKÖVETEI ÁTNYUJTOTTÁK MEGBÍZÓLEVELEIKET

Foul Daniel Steenberger, Dánia új izraeli nagykövete tegnap átnyújtotta megbízólevelét Jicchák Ben Cvi államelnöknek. Steenberger az első dán követ, aki Izraelben fog székelní, miután Dániát eddig római nagykövete képviselte Izraelben is.

növekedő sokat fejlődtek. Az új nagykövete még külügy miniszter Golda Meír külügyminiszter mellé volt beosztva, amikor az izraeli külügyminiszter áprilisban látogatást tett Koppenhágában. Tulajdonképpen már akkor nyilvánvaló volt, hogy ezt a diplomáciát fogják Dánia izraeli nagykövetségének élére állítani.

A nagykövete megbízólevelének átnyújtásakor a két ország közötti kiváló kulturális és gazdasági kapcsolatokat említette. Ben Cvi államelnök válaszában kihangsúlyozta, hogy a dán nép a náci megszállás alatt hősiességel megőrizte az állami függetlenségét és a közönséges népet abban, hogy a dán zsidóság javarésze megmenekült.

Ugyancsak tegnap átnyújtotta a megbízólevelét Jean Baptiste Moeckey, Niger nagykövete, aki Befőttes-ország és Felelős-Volva nagykövetei tisztségét is betölti. Az államelnök átnyújtásakor rámutatott a két ország közötti kiváló kapcsolatokra, amelynek során eddig több ízben nigéri fiatalok képezték tovább magukat Izraelben. Együttműködésükkel, hogy a közeljövőre várják Giora Földmél nigéri államelnök izraeli látogatását.

Chruscsev 45 perces megbeszélést folytatott a német nagykövettel

Üdözös táviratot küldött Adenauernek kancellárja való újabb megválasztásához — Miről fog tárgyalni Adenauer Kennedyvel?

Moskva, (UP). — Nikita Chruscsev miniszterelnök tegnap kihallgatáson fogadta Hans Kroll nyugat-német nagykövetet, akivel 45 perces keresztül tárgyalást tartott. Nem tudjuk, hogy mi volt ennek a találkozásnak a célja, de megfigyelők valószínűleg tartják, hogy azokkal a fejleményekkel kapcsolatban, amelyek a berlini és német kérdésben a kommunista párt 12-ik pártkongresszusának befejezése után bekövetkeztek. Ráműtatják arra, hogy

tással kapcsolatos kérdésekről. Megfigyelők összefüggésben tartják Chruscsev és Kroll, valamint a Chruscsev és Thompson közötti megbeszélést, amely a berlini és német kérdésben a kormány külügyminiszterével történt.

és a német kérdéssel a kommunista párt folytatandó tárgyalásokról. A kancellár ismerteti fogja Kennedy elnökkel Nyugat-Németország álláspontját a berlini, valamint az általános német kérdésben. A washingtoni utra Frans Josef Strausz hadügyminiszter is elküldte a kancellárnak. Időközben a nyugat-német kormány hivatalos lapja megadta, azt a hírt, hogy Gerhard Schroeder valaha tagja lett volna az SS-nek, vagy más náci alakulatnak. Hitler uralomra jutásakor Schroeder egyetemi hallgató volt és mint a többi diákoknak 1933/34-ben, neki is jelentősége kellett a náci rohamcsapatokba. Schroeder azonban nem vett

részt ezekben a szervezésekben, bár igaz, hogy belépett a náci pártba, mert ezt semmi uton nem tudta elkerülni. Schroeder elhagyta a pártot, amikor 1941-ben zsidó származása név vett felvételét.

A Szovjetunió nem hajlandó tárgyalni az atomrobbantások beszüntetéséről

Az UNO-külgyűlés nagy többséggel szavazta meg a módosított angol-amerikai javaslatot — Kennedy elnök további üzeneteket fog kérni honvédelmi előkora

New York, (Reuters). — Az UNO külgyűlése a csütörtökre virradó éjjel elfogadta az angol-amerikai határozati javaslatot, amely felszólítja a keleti és nyugati hatalmakat az atomrobbantások beszüntetéséről folyó tárgyalások felújítására. A javaslat mellett 71 állam szavazott, a keleti blokk 11 állama ellene, míg 15 állam tartózkodott a szótól. Ezek között volt Franciaország is. A külgyűlés elfogadta Ciprus kiegészítő javaslatát, amely szerint a tárgyalásokat folytató államoknak december 14-ig jelelniük kell tennük az UNO fegyvervesztési bizottságának a megbeszélések előrehaladásáról.

Szemjon Csarapkin szovjet delegátus kormányának ismert érveivel támadta a javaslatot és kijelentette, hogy ezekre a tárgyalásokra soha nem fog sor kerülni, mert az atomrobbantások beszüntetése csak az általános leszerelés keretében oldható meg.

Kidertine, hogy festessen Amerika védelme szempontjából a Szovjetunió kísérlet-sorozatát után. Az első visszautasította a Szovjetuniókat azt az állítást, hogy az Amerika és Anglia által végrehajtott kísérletek száma magasabb, mint amennyit a Szovjetunió robbantott. Ugyancsak visszautasította Kennedy azt a szovjet vádat is, hogy Nyugatnémetország támogatja tervezve bármilyen lépezőpályai állam ellen.

Elizabeth angol királynő megérkezett Gána fővárosába

A londoni kőd miatt a gép egyórás késéssel szállt fel Accra, (Reuters) Elizabeth királynő és Philip herceg tegnap kíséretükkel megérkeztek az accrai repülőtérre, ahol rendkívül barátságos fogadtatásban részesültek. A repülőtérre is nagy tömeg ünnepelte a királynőt. Dr. Nkruma, aki kormányának tagjaival és a gánai nemzeti intézmények vezetőivel fogadta, azt a kívánságát fejezte ki, hogy a királynő és férje élvezet talájanak körütek minden pillanatában. Nkruma emlékeztetett Philip herceg 1959-ben Gánában tett látogatására és arra, hogy az milyen szép emlékeket idéz fel benne.

A királynő Nkruma szavaival válaszolva annak a reménynek adott kifejezést, hogy látogatását a világ annak elismeréséért fogja folytatni, hogy Gána az angol államszövetség tagja akar maradni. Az angol államszövetség családja — mondotta — minden konfliktus lakót, minden fegyverrel való támadást, magába foglalja és mi búskák vagyunk arra, hogy ehhez a családhoz tartozunk.

A királynőt és kíséretét, valamint Nkrumát és miniszterét őrizni tömeg ünnepelte a főváros utcáin, amelyen keresztül a menet a királynő számára kijelölt kezélybe hajtott.

New York állam parlamentjében Nelson Rockefeller kormányzó 100 millió dolláros pénzügyi támogatást ajánlott a kőd-aktív perkoláció ellen való orvosi kutatásokra.

Az arab államok okozták a gázai UNO-haderő deficitjét

New York, (Reuters). — Az UNO főtáskája tegnap közölte, hogy az arab államok okozták az a gázai üzenetben megadott karakolomban az UNO-haderő deficitjét, mert nem fizetik a járulékot. Az UNO főtáskája tegnap jelent meg, 107 millió 252 ezer dollár általános deficitet mutat.

Egyedül a Szovjetunió 41 millió dollárral tartozik, főleg azért, mert nem hajlandó résztvenni az UNO kongói tevékenységének terében. U Tant, az UNO főtáskájára felhívta a tagállamokat, hogy igyekezzenek fenntartani a nemzetközi szervezet pénzügyi egyensúlyát. Franciaország több, mint 9 millió dollárral, Olaszország több, mint 3 millióval tartozik a kongói költségekkel rájuk eső részre és Franciaország nem is hajlandó ezekben a költségekben résztvenni.

Chruscsev üdözötáviratot küldött dr. Adenauernek kancellárja való megválasztása alkalmából és lehetősége, hogy a nagykövete dr. Adenauer választásához a szovjet miniszterelnökkel. Csak hogy a bejelentés olyan hamar ideg tartott, ami valószínűleg teszi, hogy egyszerű protokollra párhuzamot folyt volna le közöttük. Inkább azt hiszik, hogy a két személyiség közötti megbeszélés tartott a német kérésekkel.

MINDENT
KÉRJÜNK
AZ ORSZÁGBAN
AMCOR
KORON

AMCOR
KORON
KORON

NACHUMI KATONAK
LAPTEL-LAPD TÁRSASÁG
Dr. MATYJAHU NACHUMI

Dr. SIPOS JAKOB
KORON

PALGIN
AZONNAL CSILLAPIT MINDEN FAJDALMAT
PALGIN MINDEN TABLETTÁBAN VESVE VAN

Kovács Henrik 77
Löwy Erőssy (77) 77
SIRKÓVATASAT

Weiss Jicchák Kinnik 77
Fleischmann Gizella 77

AROMATIS
CHOKOLATA
tejjel

Egy tündérmese valóra válik

— Láng László riportja —

1959. október 15-ikén, a Farsai Építészeti Főiskola igazgatója, táviratot kapott az iráni követektől.

„Értesítjük, hogy Farah Diba királyné, az iskola növendéke, akaratától függetlenül körülmények miatt, nem folytathatja tanulmányait. Az idei iskolában nem térhet vissza Párizsba. Így, úgy az iskolában, mint a diákok között, számára fenntartott helyet, kérem, tekintse felszabadultnak.”

Nem először fordult elő, hogy egy egyetemi hallgató abbahagyja tanulmányait. Még abban sincs semmi különös, hogy országának követsége jelenti ezt be. Farah tanárai és diáktársai csak néhány nappal később tudták meg az újságokból, melyek voltak azon „akaratától független okok”, amelyek visszatartották Iránban.

„MAGA EHÉZ NEM BÉTFÉNSÉG...”

Mint minden évben, Farah hazautazott a nyári szünetére Teheránba. Ez a némi anyagi erőfeszítéseket igényelt úsvégny anyjától, de az mégis ragaszkodott hozzá, hogy lássa lányát.

Farah egyebek között arra használta fel a szünetét, hogy gondoskodjon róla, hogy a perzsa kormány a következő iskoláévre is megadja számára az ösztöndíjat, amely nélkül nem folytathatta volna tanulmányait. Mint a világban mindenütt, Perzsiában is protekcióra van szükség, ha valaki el akar valamit érni az államhivatalokban. Szerencsére Farah Dibát beajánlották Zahedihez, a király sógorához. Itt találkozott Sahnas hercegnővel, aki nagyon rokonszenvesnek találta és meghívta házára.

Mint ahogy az gyakran előfordult, a sah váratlanul és bejelentetlenül érkezett Teheránba. Bemutatták a vendégeket és az uralkodó beszélgetni kezdett velük. Ahg került szóba az egyetemi oktatás, amikor egy fiatal lány félbeszakította a

lényét, hogy országának követsége jelenti ezt be. Farah tanárai és diáktársai csak néhány nappal később tudták meg az újságokból, melyek voltak azon „akaratától független okok”, amelyek visszatartották Iránban.

„MAGA EHÉZ NEM BÉTFÉNSÉG...”

Mint minden évben, Farah hazautazott a nyári szünetére Teheránba. Ez a némi anyagi erőfeszítéseket igényelt úsvégny anyjától, de az mégis ragaszkodott hozzá, hogy lássa lányát.

Farah egyebek között arra használta fel a szünetét, hogy gondoskodjon róla, hogy a perzsa kormány a következő iskoláévre is megadja számára az ösztöndíjat, amely nélkül nem folytathatta volna tanulmányait. Mint a világban mindenütt, Perzsiában is protekcióra van szükség, ha valaki el akar valamit érni az államhivatalokban. Szerencsére Farah Dibát beajánlották Zahedihez, a király sógorához. Itt találkozott Sahnas hercegnővel, aki nagyon rokonszenvesnek találta és meghívta házára.

Mint ahogy az gyakran előfordult, a sah váratlanul és bejelentetlenül érkezett Teheránba. Bemutatták a vendégeket és az uralkodó beszélgetni kezdett velük. Ahg került szóba az egyetemi oktatás, amikor egy fiatal lány félbeszakította a

szívét, hogy országának követsége jelenti ezt be. Farah tanárai és diáktársai csak néhány nappal később tudták meg az újságokból, melyek voltak azon „akaratától független okok”, amelyek visszatartották Iránban.

„MAGA EHÉZ NEM BÉTFÉNSÉG...”

Mint minden évben, Farah hazautazott a nyári szünetére Teheránba. Ez a némi anyagi erőfeszítéseket igényelt úsvégny anyjától, de az mégis ragaszkodott hozzá, hogy lássa lányát.

Farah egyebek között arra használta fel a szünetét, hogy gondoskodjon róla, hogy a perzsa kormány a következő iskoláévre is megadja számára az ösztöndíjat, amely nélkül nem folytathatta volna tanulmányait. Mint a világban mindenütt, Perzsiában is protekcióra van szükség, ha valaki el akar valamit érni az államhivatalokban. Szerencsére Farah Dibát beajánlották Zahedihez, a király sógorához. Itt találkozott Sahnas hercegnővel, aki nagyon rokonszenvesnek találta és meghívta házára.

Mint ahogy az gyakran előfordult, a sah váratlanul és bejelentetlenül érkezett Teheránba. Bemutatták a vendégeket és az uralkodó beszélgetni kezdett velük. Ahg került szóba az egyetemi oktatás, amikor egy fiatal lány félbeszakította a

szívét, hogy országának követsége jelenti ezt be. Farah tanárai és diáktársai csak néhány nappal később tudták meg az újságokból, melyek voltak azon „akaratától független okok”, amelyek visszatartották Iránban.

Farah egyebek között arra használta fel a szünetét, hogy gondoskodjon róla, hogy a perzsa kormány a következő iskoláévre is megadja számára az ösztöndíjat, amely nélkül nem folytathatta volna tanulmányait. Mint a világban mindenütt, Perzsiában is protekcióra van szükség, ha valaki el akar valamit érni az államhivatalokban. Szerencsére Farah Dibát beajánlották Zahedihez, a király sógorához. Itt találkozott Sahnas hercegnővel, aki nagyon rokonszenvesnek találta és meghívta házára.

Mint ahogy az gyakran előfordult, a sah váratlanul és bejelentetlenül érkezett Teheránba. Bemutatták a vendégeket és az uralkodó beszélgetni kezdett velük. Ahg került szóba az egyetemi oktatás, amikor egy fiatal lány félbeszakította a

szívét, hogy országának követsége jelenti ezt be. Farah tanárai és diáktársai csak néhány nappal később tudták meg az újságokból, melyek voltak azon „akaratától független okok”, amelyek visszatartották Iránban.

„MAGA EHÉZ NEM BÉTFÉNSÉG...”

Mint minden évben, Farah hazautazott a nyári szünetére Teheránba. Ez a némi anyagi erőfeszítéseket igényelt úsvégny anyjától, de az mégis ragaszkodott hozzá, hogy lássa lányát.

Farah egyebek között arra használta fel a szünetét, hogy gondoskodjon róla, hogy a perzsa kormány a következő iskoláévre is megadja számára az ösztöndíjat, amely nélkül nem folytathatta volna tanulmányait. Mint a világban mindenütt, Perzsiában is protekcióra van szükség, ha valaki el akar valamit érni az államhivatalokban. Szerencsére Farah Dibát beajánlották Zahedihez, a király sógorához. Itt találkozott Sahnas hercegnővel, aki nagyon rokonszenvesnek találta és meghívta házára.

Mint ahogy az gyakran előfordult, a sah váratlanul és bejelentetlenül érkezett Teheránba. Bemutatták a vendégeket és az uralkodó beszélgetni kezdett velük. Ahg került szóba az egyetemi oktatás, amikor egy fiatal lány félbeszakította a

szívét, hogy országának követsége jelenti ezt be. Farah tanárai és diáktársai csak néhány nappal később tudták meg az újságokból, melyek voltak azon „akaratától független okok”, amelyek visszatartották Iránban.

„MAGA EHÉZ NEM BÉTFÉNSÉG...”

Mint minden évben, Farah hazautazott a nyári szünetére Teheránba. Ez a némi anyagi erőfeszítéseket igényelt úsvégny anyjától, de az mégis ragaszkodott hozzá, hogy lássa lányát.

Farah egyebek között arra használta fel a szünetét, hogy gondoskodjon róla, hogy a perzsa kormány a következő iskoláévre is megadja számára az ösztöndíjat, amely nélkül nem folytathatta volna tanulmányait. Mint a világban mindenütt, Perzsiában is protekcióra van szükség, ha valaki el akar valamit érni az államhivatalokban. Szerencsére Farah Dibát beajánlották Zahedihez, a király sógorához. Itt találkozott Sahnas hercegnővel, aki nagyon rokonszenvesnek találta és meghívta házára.

Mint ahogy az gyakran előfordult, a sah váratlanul és bejelentetlenül érkezett Teheránba. Bemutatták a vendégeket és az uralkodó beszélgetni kezdett velük. Ahg került szóba az egyetemi oktatás, amikor egy fiatal lány félbeszakította a

szívét, hogy országának követsége jelenti ezt be. Farah tanárai és diáktársai csak néhány nappal később tudták meg az újságokból, melyek voltak azon „akaratától független okok”, amelyek visszatartották Iránban.

olvasóink rosszmérvő vendégek: érkezéskor lazacszíni ruhát és fekete nercgallért viselt az uralkodóné. A dívattbemutatót egyszerű fehér kosztümben, fekete pulloverben jelent meg. Végül az egyik fogadásom, egy Dior készíttette sőt esetleg-lyruhát viselt.)

A JEU DE PIERRE MUSEUM

A TRIANONI POTTAUTAS

A gálának miniszter hálás az elismerésért. Vezárlásban (amelyet ebből az alkalomból két napra lezártnak a közhatalom számára) megint csak 6 fogja kitalálni az uralkodói párt.

A múzeumban felhívja figyelmüket néhány perzsa nyelvű levélre a tizenháromadik századból: „Franciaország barátai, a mi barátaink ellenségei és mi ellenségeink” — hangzik az egyik levél szövege, biztosítékaként, hogy a francia-perzsa barátság nem újkélt.

Amikor a királyi vendégek kilépnak a gyönyörű versaillesi parkba, a szökőkutak, mintegy titkos jelre, működésbe lépnek. Az uralkodók fáradtak: nem teszik meg a sétákat szokásos útját Trianonig, hanem autótól mennek lassan végig a parkon.

1938 óta először adnak diszkrétet a trianoni kastélyban. Egy protekcióslema, amelyet az utolsó pillanatban kell eldönteni az illetékeseknek: vajon Malrauxnak és feleségének ugyanolyan bármányból jár-e, mint a perzsa uralkodónak?

Gross Eliezer HOH nyelvkurzusainak 25 éves jubileuma

A héber kurzusokat dr. Weissburg Chájimról nevezik el

25 évvel ezelőtt indította el nagy népszerűségnek örvendő héber nyelvkurzusait Gross Eliezer tanár a magyar nyelvterületről érkező új olék számára. E két és fél évtized alatt Gross Eliezer lelkes és szakavatott irányítása alatt ezrek sajátították el a héber nyelvet és illesztették be az izraeli élet áramába. A nevezetes hatáskör alkalmából a HOH tel-avivi csoportja ünnepe estét rendez Gross Eliezer tiszteletére, amelynek keretében a résztvevők kegyeletos aktusnak lesznek tanúi. Ez alkalommal ugyanis Gross tanár vezetése alatt működő kurzusokat dr. Weissburg Chájim vezeti, az eredeti elnevezés nagy alakjáról nevezik el, aki több mint négy évtizeddel ezelőtt az első európai héber újságot, az Ezer-díjben megalapította és elindította.

„MAGA EHÉZ NEM BÉTFÉNSÉG...”

Mint minden évben, Farah hazautazott a nyári szünetére Teheránba. Ez a némi anyagi erőfeszítéseket igényelt úsvégny anyjától, de az mégis ragaszkodott hozzá, hogy lássa lányát.

Farah egyebek között arra használta fel a szünetét, hogy gondoskodjon róla, hogy a perzsa kormány a következő iskoláévre is megadja számára az ösztöndíjat, amely nélkül nem folytathatta volna tanulmányait. Mint a világban mindenütt, Perzsiában is protekcióra van szükség, ha valaki el akar valamit érni az államhivatalokban. Szerencsére Farah Dibát beajánlották Zahedihez, a király sógorához. Itt találkozott Sahnas hercegnővel, aki nagyon rokonszenvesnek találta és meghívta házára.

Mint ahogy az gyakran előfordult, a sah váratlanul és bejelentetlenül érkezett Teheránba. Bemutatták a vendégeket és az uralkodó beszélgetni kezdett velük. Ahg került szóba az egyetemi oktatás, amikor egy fiatal lány félbeszakította a

szívét, hogy országának követsége jelenti ezt be. Farah tanárai és diáktársai csak néhány nappal később tudták meg az újságokból, melyek voltak azon „akaratától független okok”, amelyek visszatartották Iránban.

„MAGA EHÉZ NEM BÉTFÉNSÉG...”

Mint minden évben, Farah hazautazott a nyári szünetére Teheránba. Ez a némi anyagi erőfeszítéseket igényelt úsvégny anyjától, de az mégis ragaszkodott hozzá, hogy lássa lányát.

Farah egyebek között arra használta fel a szünetét, hogy gondoskodjon róla, hogy a perzsa kormány a következő iskoláévre is megadja számára az ösztöndíjat, amely nélkül nem folytathatta volna tanulmányait. Mint a világban mindenütt, Perzsiában is protekcióra van szükség, ha valaki el akar valamit érni az államhivatalokban. Szerencsére Farah Dibát beajánlották Zahedihez, a király sógorához. Itt találkozott Sahnas hercegnővel, aki nagyon rokonszenvesnek találta és meghívta házára.

Mint ahogy az gyakran előfordult, a sah váratlanul és bejelentetlenül érkezett Teheránba. Bemutatták a vendégeket és az uralkodó beszélgetni kezdett velük. Ahg került szóba az egyetemi oktatás, amikor egy fiatal lány félbeszakította a

szívét, hogy országának követsége jelenti ezt be. Farah tanárai és diáktársai csak néhány nappal később tudták meg az újságokból, melyek voltak azon „akaratától független okok”, amelyek visszatartották Iránban.

umban, amikor a fiatal uralkodónő belépett, leengedték a függönyöket és csak a meghívottakat és újságírókat engedték be. Az idegenvezető magyarázata láthatólag lelkesítette Farah Dibát, mert így szól hozzá:

„Tudja, Monsieur Malraux, sokszor jártam itt, de sohasem értettem így meg a képeket.”

Ami nem is lehet csodálni. Malraux a kulturális minisztere, egyike a világ legnagyobb képművészeti szakértőinek.

A TRIANONI POTTAUTAS

A gálának miniszter hálás az elismerésért. Vezárlásban (amelyet ebből az alkalomból két napra lezártnak a közhatalom számára) megint csak 6 fogja kitalálni az uralkodói párt.

A múzeumban felhívja figyelmüket néhány perzsa nyelvű levélre a tizenháromadik századból: „Franciaország barátai, a mi barátaink ellenségei és mi ellenségeink” — hangzik az egyik levél szövege, biztosítékaként, hogy a francia-perzsa barátság nem újkélt.

Amikor a királyi vendégek kilépnak a gyönyörű versaillesi parkba, a szökőkutak, mintegy titkos jelre, működésbe lépnek. Az uralkodók fáradtak: nem teszik meg a sétákat szokásos útját Trianonig, hanem autótól mennek lassan végig a parkon.

1938 óta először adnak diszkrétet a trianoni kastélyban. Egy protekcióslema, amelyet az utolsó pillanatban kell eldönteni az illetékeseknek: vajon Malrauxnak és feleségének ugyanolyan bármányból jár-e, mint a perzsa uralkodónak?

Gross Eliezer HOH nyelvkurzusainak 25 éves jubileuma

A héber kurzusokat dr. Weissburg Chájimról nevezik el

25 évvel ezelőtt indította el nagy népszerűségnek örvendő héber nyelvkurzusait Gross Eliezer tanár a magyar nyelvterületről érkező új olék számára. E két és fél évtized alatt Gross Eliezer lelkes és szakavatott irányítása alatt ezrek sajátították el a héber nyelvet és illesztették be az izraeli élet áramába. A nevezetes hatáskör alkalmából a HOH tel-avivi csoportja ünnepe estét rendez Gross Eliezer tiszteletére, amelynek keretében a résztvevők kegyeletos aktusnak lesznek tanúi. Ez alkalommal ugyanis Gross tanár vezetése alatt működő kurzusokat dr. Weissburg Chájim vezeti, az eredeti elnevezés nagy alakjáról nevezik el, aki több mint négy évtizeddel ezelőtt az első európai héber újságot, az Ezer-díjben megalapította és elindította.

„MAGA EHÉZ NEM BÉTFÉNSÉG...”

Mint minden évben, Farah hazautazott a nyári szünetére Teheránba. Ez a némi anyagi erőfeszítéseket igényelt úsvégny anyjától, de az mégis ragaszkodott hozzá, hogy lássa lányát.

Farah egyebek között arra használta fel a szünetét, hogy gondoskodjon róla, hogy a perzsa kormány a következő iskoláévre is megadja számára az ösztöndíjat, amely nélkül nem folytathatta volna tanulmányait. Mint a világban mindenütt, Perzsiában is protekcióra van szükség, ha valaki el akar valamit érni az államhivatalokban. Szerencsére Farah Dibát beajánlották Zahedihez, a király sógorához. Itt találkozott Sahnas hercegnővel, aki nagyon rokonszenvesnek találta és meghívta házára.

Mint ahogy az gyakran előfordult, a sah váratlanul és bejelentetlenül érkezett Teheránba. Bemutatták a vendégeket és az uralkodó beszélgetni kezdett velük. Ahg került szóba az egyetemi oktatás, amikor egy fiatal lány félbeszakította a

szívét, hogy országának követsége jelenti ezt be. Farah tanárai és diáktársai csak néhány nappal később tudták meg az újságokból, melyek voltak azon „akaratától független okok”, amelyek visszatartották Iránban.

„MAGA EHÉZ NEM BÉTFÉNSÉG...”

Mint minden évben, Farah hazautazott a nyári szünetére Teheránba. Ez a némi anyagi erőfeszítéseket igényelt úsvégny anyjától, de az mégis ragaszkodott hozzá, hogy lássa lányát.

Farah egyebek között arra használta fel a szünetét, hogy gondoskodjon róla, hogy a perzsa kormány a következő iskoláévre is megadja számára az ösztöndíjat, amely nélkül nem folytathatta volna tanulmányait. Mint a világban mindenütt, Perzsiában is protekcióra van szükség, ha valaki el akar valamit érni az államhivatalokban. Szerencsére Farah Dibát beajánlották Zahedihez, a király sógorához. Itt találkozott Sahnas hercegnővel, aki nagyon rokonszenvesnek találta és meghívta házára.

Mint ahogy az gyakran előfordult, a sah váratlanul és bejelentetlenül érkezett Teheránba. Bemutatták a vendégeket és az uralkodó beszélgetni kezdett velük. Ahg került szóba az egyetemi oktatás, amikor egy fiatal lány félbeszakította a

szívét, hogy országának követsége jelenti ezt be. Farah tanárai és diáktársai csak néhány nappal később tudták meg az újságokból, melyek voltak azon „akaratától független okok”, amelyek visszatartották Iránban.

Bentley Superb pianók KORNBLUTH, T.A. Chissin-utca 26. GOTTSMANN Haifa, Nordau-utca 5.

HADIMAH Tel-Aviv, nov. 11., szombat Warrenné mestersége

LICA ABRAMOVI AVRON SA, SA. DER REBE GAJT... Kirját Chájim, nov. 10. péntek, Bét Háám, 8.30

IZRAELI OPERA Szombat, nov. 11., este 8.30 FAUST

Joséf Bulóif BEMUTATÓJA: Szomorúságának énekeso Irta: Osep Dimev

PHOTO STUDIO „HADAR” Haifa, Hanevium-u. 6. I. e. „Armon” és „Peér” között.

Mózes és Mózes 10% Haifa

ZONGORAJAT gyári újra cserélt ki „MUSICA” LILING HAIFA Hanevium 20. sz. SEILER NURNBERG vezérképviselete.

Haifai mezik műsora: AMFITEATRUM — A SZÜZEK ALDOZATA MAY — SUZY WONG VILAGA GAL-OR — Nappal: péntek - hétfő

ÓRIASI SZENZÁCIÓ! JACK RECHTZEIT HALLGASS, SZIV, HALLGASS... Főntek, november 10. BEER-SEVA Karcna, este 8.30-kor

U TANT EMELKEDÉSE

Buddhista tanárból a világ első számú polgára

Valójában senki sem irigylt ezt az U Tant nevű, halkbeszédű burmai diplomátát, aki a nagyhatalmak 6 hétig tartó alkudozása után most vette át Dag Hammaraskjöld nehez örökségét. Mert ha jól átgondoljuk, embertelenségű nehézfeladat vár rá. Kevés kilátása van arra, hogy ebben a gyűlölettel megosztott világban megbízhatóságát sikerrel töltsse be és a 103 nemzetből álló UNO összes tag államait mindenkor kielégítse.

Valaki mindig haragudni fog rá.

Egyszer a szovjet-tömb megbízottai, máskor a Nyugat képviselői és sokszor az afro-ázsiai blokk emberei is neheztelni fognak, ha U Tant részrehajlás nélkül, csakis az igazság, a jog és a béke érdekei szerint jár el. A népek vitaközökében kialakult három hatalmas tábor ugyan is már hosszú évek óta nem az UNO keneteljes megszervezési alapokmányának a szellemében, hanem saját önszerepeiket szerinti ítélik meg a főtitkár személyét és cselekedetét.

Nehéz, sőt majdnem lehetetlen 103 nemzet szolgálatában sikerrel működni.

Ezért nézett mindenki lelke mélyén egy kicsit sajnálattal erre a rokonszenves 52 éves burmai fődelegátusra, akinek a nagyhatalmi atombombák kísérleti robbantásai közepette kell átvennie annak a tesztületnek a kormányzását, amelynek feladata megvédeni a békét a... szuperhatalmakkal szemben...

A cinikusok és a sötétben látók szerint előre bukásra ítélt vállalkozás.

MEGBUKOTT AZ ARAB JELELT

Itt az UNO folyosóin most azt beszéltek, hogy igazában csak a tuniszi Mongi Szalimnek fáj, hogy U Tant foglalta el a főtitkár elárvult székét. Eredetileg őt jelölték az állásra, de Izrael, India és bizonyos mértékben a Szovjetunió, továbbá néhány más állam gyors közbelépésére hamarosan lekerült a napirendről az Arab Liga képviselőjének a jelölése. Mongi Szalim, aki a jelenlegi közigyelés elnöke, már megbizonyította, hogy magas nemzetközi tisztségre megválasztott arab diplomata sohasem képes fellélekedni nacionalista korlátjain. Székfoglaló beszédében minden illem szabályt félredobva, gyűlölettel átitott hangon támadta Franciaországot, Izraelt és a közgyűlés elnöki pulpitusát arra hazánait ki, hogy az Arab Liga vezetői hirdesse.

Kézzeneké volt, hogy ilyen ember nem lehet az UNO főtitkára. Ilyen emberben nem lehet megbízni. Ilyen embert India sem támogat, hiszen ki tudja, milyen álláspontot foglal el az India és Pakisztán közötti ellandó viszonyban? Ne felejtjük, hogy Pakisztán muszlim állam és Szalim is vadbuzgó, fanatikus mohamedán.

Természetesen minden attól függ, mennyire lesz független U Tant és milyen mértékben sikerül majd elismernie az afro-ázsiai tömb nyomásának. Ezek

A HELYZET VÁLTOZÓ

— Mit csinál a főtitkár? — Hát hol van, hol van... — Itt — Ugyanazt látom, hogy nagy sikerrel.

Irta: DAN OFBY
Az ÚJ KELET tudósítója az UNO-központban

nyitott kérdések, amelyekre a választ csakis a jövő hozza meg.

E pillanatban Izrael viszonylagos melegezéssel és előlegezett bizalommal veszi tudomásul a buddhista U Tant megválasztását.

EUROPA ALKONYA?

Ö a világsszervezet harmadik főtitkára. A norvégiai Trygve Lie hét éves és a svéd Hammaraskjöld kilenc éves tevékenysége után az ázsiai Burmának jutott osztályrészül, hogy a Mr. UNO, a világ első számú

azt is kérdezzük, hogy vételek Izraeltől?

Röviden, — jó ez nekünk, vagy nem?

Mindenekelőtt a legszembetűnőbb, hogy az önmagát semlegesnek beállító új UNO-főtitkár eddig valóban nagyfokú önállóságról tett tanúbizonyságot. A multban kiméltlen bírálatot gyakorolt a Szovjetunió fölött a magyarországi forradalom leverése miatt. Nem kimélt a Franciaországot sem és a legelősebben elítélte De Gaulle tábornok algériai politikáját. Az Amerikai

U TANT,
az UNO új főtitkára

diplomáciájának a székfoglaló képviselőjét küldje.

Európát és talán az úgynevezett fehér faj alkonyának a jele?

A megalapítása óta eltelt 16 esztendő folyamán az UNO szinte megkétszerezte taglétszámát. Az önállóság-hoz jutott afro-ázsiai népek tömbje ma a közgyűlés pad-sorainak közel a felét foglalja el. Nélkülük nem lehet jogerős, az alapszabályok értelmében kétharmados többségre támaszkodó határozatot hozni. Ha amnyit erejük nincs is, hogy mindent keresztülvigyenek, elég hatalmasok már ahhoz, hogy bármit... megakadályozzanak.

Es az ujonnan született államok kiköltözött Hammaraskjöld gépenek leszuhasa után egy pillanatra nem titkolták, hogy az új főtitkárnak a sötét afrikai, vagy a sárga ázsiai régiókból kell jönnie. Gyakorlatilag ez a két világrész ura ma az UNO szavazóképet. Nélkülük nincs határozat.

Ezért kellett az ovo Afrika és Ázsia népei között keresni az Egyesült Nemzetek Szervezetének új főtitkárát.

U Tant a legserencsésebb választásnak látszik. Nagyműveltségű és gazdag nemzetközi tapasztalattal rendelkező, felfogásban és vérmérsékletében kiegyensúlyozott személyiség, akinek sikerült egy vonalba sorakoztatni a Kelet és Nyugat, továbbá az úgynevezett harmadik, „semleges” tábor képviselőit.

Komoly vívmány. Jó jel a jövőre nézve.

ÖSZINTÉN SEMLEGES
Ki ez az U Tant?
Mit csinált eddig, hogyan vételek a világ problémáiról?

Hogyan került a népek legnagyobb szervezetének az élére?
Es ebben a pillanatban

Egyesült Államoknak is rossz osztályrész jutott a Kuba elleni akciók nyomán.

Az igazságra érzékeny becsületes ember.

A burmai Pantanaw városában látta meg a napvilágot ahol édesapja gazdag földbirtokos volt. Ott végezte középiskoláját, majd Rangoonba, a burmai fővárosba került és itt fejezte be egyetemi tanulmányait. Az egyetem pad-sorainban ismerkedett meg az az emberrel, aki ma Burma miniszterelnöke. Ezt az iskolatársát, Izraelt egyik legműveltebb barátját, U Nu néven ismeri a világ.

U NU JOBARATJA

A két főiskolai hallgató között életre szóló barátság alakult ki. Mindketten angolt és modern történelmet tanítottak diplomájuk elnyerése után. Hosszu évekkel később, mindketten fényes politikai karriert futottak be. Valójában U Nu volt az, aki iskolatársát Burma közelébe bevonta.

A második világháború után U Tant megvált tanári katedrájától és a legerősebb burmai politikai erő, az Antifasiszta Népi Szabadságra szolgálatába állt. Saját és propagandafőnök lett. Erre értett elhivatottságot, hiszen tanári pályáját is állandóan cikkezett vezető burmai lapokba.

Politikai hírmagyarázó, újságíró szeretett volna lenni.

Ifjúkori jóbarátja azonban nem engedte, hogy tanítással, vagy hírlapírással foglalkozzon.

U NU, az önálló Burma egyik vezető alakja, maga mellé szólította U Tant, aki a független rangonni kormány mindenható sajtófőnökévé lépett elő.

Később számos más magas állást töltött be U NU miniszterelnök oldalán. Bár mi volt is a hivatalos megbízás, a lényeg megma-

radt. U Tant mindvégig U NU legközvetlenebb barátja és titkos tanácsadója volt.

TOBBSZOR KIALLT ISRAEL MELLETT

Négy éve ő vezeti Burma állandó UNO küldöttségét. Ebben a minőségében rengeteg barátot és tiszteltőt szerzett önmagának és országának. Ez év augusztusában például öt választották meg annak a nemzetközi Békéltető Bizottságnak az elnökévé, amelynek az UNO nevében a kongói békét kellett volna meghoznia a világ számára. Valószínűleg nem az új főtitkár mulott, hogy Kongóban még mindig nem hallgatnak a fegyverek.

Számunkra jöleső érzés tudni, hogy az UNO új egyes számú embere U NU burmai miniszterelnök tanácsadója az afro-ázsiai államok hat év előtti bandungi konferenciáján. Ezen a találkozón neki is orosz-lánrésze volt abban, hogy a burmai küldöttség odaadón harcolt Izraelt meghívásáért, majd pedig a velünk szemben ellenséges „Palesztina-határozat” élénk a tompításáért.

A kultúr világ most megválasztott első számú polgára volt az, aki 15 államban, köztük Izraelben is elhísért U NU miniszterelnököt. Az idén Belgrádban járt. Nyílt titok, hogy a bátor burmai miniszterelnök fő tanácsadójaként ő is kemény harcot folytatott a „semleges” államok konferenciáján az arabok Izrael-ellenes eredeti határozati javaslatának a megbuktatására.

MI VAN RA?

U Tantra súlyos erőpróbák várnak.

Kivételes éleslátásra, radarnál érzékenyebb diplomáciai tapintatra és sokszor vakmerőséggel határozó bátorúságra lesz szüksége, hogy utat vágjon magának az egymással marakodó nemzetek newyorki palotájában.

Valószínűleg ólmos teherként nehezedik vállaira D. Hammaraskjöld súlyos egyéniségének az emléke is. Mindenki összehasonlítja tesse majd elődjével. Nem könnyű lelki teherterhel.

Hammaraskjöld személyiségének erejével, páratlan munkabírásával és egyedülálló képességeivel önálló nagyhatalomná nőtte ki magát. A világsszervezet új főtitkára pedig csak most teszi első lépéseit...

Es milyen problémák fekszenek az UNO asztalán?
Kongó... Berlin... Palesztinai menekültek... atomrobbantások... Angola... Délafrika... Algéria... Laos... Vietnam... Mindegyik puskaporrall telített hordóhoz hasonlítható. Ha nem is a szó kövvetlen, de a belső lelki robbanóanyag, a szenvedélyek feszítő erejénél fogva.

Es az új főtitkárnak mindennél véleményét kell nyilvánítania. Szakvéleményt! Nagy mértékben az ő vállaíra hárul, hogy a „tény-megállapító” jelentéseket benyújtja. Es manapság mindenki más „tényeket” lát...

Bizonyos tekintetbe az ő tehetségétől, tevékenységétől és határozottságától függ, hogy az UNO túléli-e jelenlegi válságát, vagy pedig menthetetlenül a csúfos emléktű Népszövetség, a támadó előtt meghunyászkodó, erőtlen játékszerré degenerálódik.

A béke hível, akik élni akarnak, — ma az egyetemese emberi társadalom új vezető alakjának a sikerét kívánják.

Igazi „népi” demokrácia a Moledet fedélzetén

A „népi” demokrácia kifejezés az olvasók többségében bizonyára kellemetlen gondolat-társítást ébreszt fel. Ezért sietek le- szegényíteni, hogy a népi demokrácia nemesebb változatára célok, amikor azt a tipikusan izraeli hangulatot szeretném érzékeltetni, amely a Moledet hajó fedélzetén uralkodik.

Mert a Moledet az osztálykülönbség nélküli társadalom álmának miniatűr megvalósulása: egy csepp Izrael a Földközi tenger keleti közepén. Ezernyi jó tulajdonságával, az otthon bizalmas melegével, tucatnyi apró hibájával, a szomszéd első segédítéssel, egy halkozavou monsieur, aki Gauloise Bleu-t szív, egy Kóhén, két Lövy, továbbá három gój tiszttel: egy spanyol, akit Fernandeznek, egy hollandus, akit Smith-Dirknek és egy francia, akit Loingernek hívnak. A 27 főnyi tiszti személyzet listáján egyetlen magyar származású zsidóember szerepel: Zichroni Jiszraél, egy hatvanon felüli kecskeszakállas öregúr, aki fiatal-korában algha álmodta, hogy valaha is tengeri medve lesz belőle. Ö a „masglaeh”, aki a péntek esti vacsora előtt „K i d u s”-t mond és szombatokon főleg arra ügyel, hogy az izzadó-loboló pincérek ne frjána k. „Most mondja, mit csináljak?” — panaszkodik a főpincér. „Pénzt nem szabad szombaton elfogadnom és írni se szabad. Hogy tartsam a fejemen azt a rengeteg italt, amit sábeszkor az asztaloknál kihitelezek?”

Egy darab Izrael, Kászpi úrral, a tüzoltóparancsnokkal, aki valami tótumfaktum a Labdarúgó Szövetségben is, s kinek vezetéke alatt egy ötven főnyi szurkolóhad utazik Torino-ba; az útlelő-hivatal egyik zord pakidjával, aki itt felolvasd és éjszakánként önfeledten ropja a csa-csa-csát; külföldi egyetemre visszatérő diákokkal, akik a „Gali” szalón lármlájában komplikált matematikai műveletekbe mélyednek; szerencsét próbáló kövér jorédekkel, akiket nem lehet levakarni a bár-pultól és magas tételekben verik a blattot virradatig.

Es itt van Madame Irina orosz balett-társulata, elfranciásodott fiatal fehér-orosz artistáival. Kispörtölt testű, ragyogó lányok „strip-tease mutatóványok”-kal szórakoztatják főleg önmagukat a parányi, nap-

MAGYAROK A MOLEDETEN

Amióta Kossuth Lajos kiadta a parancsot, hogy „tengerre magyar!” a felhívás szorítva hatott le keblére a régi Magyarország izraelita felekezettű honpolgáira is. Nem csoda tehát, hogy amióta a fejlődő izraeli hajózás komoly elhelyezkedési lehetőségeket nyújt, a magyar jüsvu kalandosvéri tagjai most a kék-fehér zászló alatt tesznek eleget Kossuth Lajos hívásának. Mint mindenütt, a Moledet fedélzetén is, komoly, szorgalmas honfitársaink megbecsülést szereznek szűkebb közösségünknek. Csak találmra néhány név a sok közül, akikkel mint utas, kontaktusba kerültem: Gidáli Tibor, a pincér-kadétko fiatal oktatója, aki heroikus küzdelmet folytat, hogy a

Ne kérdezze...

Az első világháború alatt történt. A főhercegnő a hadikórházat látogatja. Belép az egyik kórterembe, mögötte lépdel a libás és nagy doboz szivarral. A fenséges asszony megszóltja az első sebesültet. — Hogy érzi magát? Hogy töltötte a husvétit ünnepeket?

— Fenség, meggyóntam. — Nagyon derék. Jean adjon neki öt szivart! Aztán a másik ágyhoz lép: „Es maga, hogy töltötte a husvétit ünnepeket?” — Fenség, böjtöltem nagyszombaton, protestáns vagyok. — Nagyon derék, Jean, adjon neki 4 szivart. A harmadik ágyánál: „No és hogy töltötte maga az ünnepeket?” — Fenség, nekem csak három hét múlva lesz ünnepeim, én görögkeleti vagyok. — Igen? Jean, adjon neki három szivart. Most a szomszéd ágyból megszólal egy hang: — Hocheitelen, tölem ne kérdezzen sokat, adasson nekem két szivart és a dolog el van intézve.

sugaras uszodában. Férjre vadászó, de eredménytelenül hazatérő magányos amerikai hölgyek. A PAZ társaság igazgatója, egy izraeli diplomata felesége, egy gépszédő és az Accadia szálló szabadságra utazó főpincére — egy asztalnál.

Es a snájdig izraeli tengerészisztek, élükön Bernard Berkovics kapitánnyal; „Tino”, az örökké vidám olasz-zsidó rádiótiszt, a vén tengeri róka, az Alija Bét hóse, aki mögött harminc éves szolgálattal áll; Szádnáj Reuben, az alig 29 éves, magas, elegáns „chief officer”: Fischer, a francia zsidó első segédítést, egy halkozavou monsieur, aki Gauloise Bleu-t szív, egy Kóhén, két Lövy, továbbá három gój tiszttel: egy spanyol, akit Fernandeznek, egy hollandus, akit Smith-Dirknek és egy francia, akit Loingernek hívnak. A 27 főnyi tiszti személyzet listáján egyetlen magyar származású zsidóember szerepel: Zichroni Jiszraél, egy hatvanon felüli kecskeszakállas öregúr, aki fiatal-korában algha álmodta, hogy valaha is tengeri medve lesz belőle. Ö a „masglaeh”, aki a péntek esti vacsora előtt „K i d u s”-t mond és szombatokon főleg arra ügyel, hogy az izzadó-loboló pincérek ne frjána k. „Most mondja, mit csináljak?” — panaszkodik a főpincér. „Pénzt nem szabad szombaton elfogadnom és írni se szabad. Hogy tartsam a fejemen azt a rengeteg italt, amit sábeszkor az asztaloknál kihitelezek?”

kiszolgálást a megfelelő színvonalra emelje (a szak-képzett pincér olyan ritka, mint a fehér holló és a Moledet személyzetének nagyrészt tanuló pincérekből verbuválták — egy kellemes kivétel a nagyszobeni Steinmetz Jancsi, aki szolgálatkészsége és udvarias-sága luxusjáratokra kvalifikálna. — Egy másik úri, tehát kiemelkedő jelenség Oszai, a sápadt és sovány zongorista.

Mindent egybevéve, a Moledet, amely mindössze két hónapja van üzemben, mint népi- és turistahajó teljesen kielégíti az utasok javarészenének igényeit. Ha az árdifferencia a Moledet és a CIM luxushajó között nem jelentős, ennek oka nem annyira a társaságban, mint Eskol „nivelláló” adó-politikájában keresendő. Es ha egyes „Feinschmecker”-ek kifogásolják az egyéb-eknt kielégítő menüt, vagy a helyenként túl demokratikus személyzet melléfogásait, vegyük számításba, hogy a tökéletes kiszolgáló személyzet olyan luxus manapság Izraelben, amelyet a nemzeti hajóállalat sem engedhet meg magának — mert egyszerűen nem kapható.

A hajó egy kis kertülövel kikötött Limassolban (Ciprus) és 89 ciprusi „jorédt” vett fel, akik Angliában próbálnak szerencsét, mielőtt az angol törvényhozás korlátozza a Commonwealth állampolgárainak eddig szabad „alijáját”. Az egy-napos kitérő mintegy 8 ezer dollár nemesevalutát hozott a CIM és közvetve az állam pénztárába. (Sajnos est nem lehet külön utazási adóval sujtani.) A péntek-esti Kidusnál a ciprusiak (mint a többi szépségű gój közösség) tiszteletteljesen felálltak és általában hamar otthon érezték magukat a Moledet közvetlen családi légkörében.

Szerényen István

Dr. Salomea Levite

Irta: Gács Teri

Dr. Salomea Levite az izraeli, női, közéleti munka egyik legmarkánsabb alakja. Nema lehet megfelelőbb jelzőt találni, határozott, erőteljes és acélos akaratúval bíró egyéniségre, amely a meggyőzés erejével hat mindazokra, akik közelebb érintkezéssel kerülnek vele. Célirányos elgondolásainak, alaposan mérlegelt feltevéseinek, mindig szilárdan tud érvényt szerezni.

Dr. Salomea Levite, lánynevén Salomea Krinska 1884-ben született Varsóban. Apja nemzeti zsidó volt, egyben a női jogok harcosa a cionizmuson belül, ezt az örökséget Salomea is átvette az apjától. Svájcban Bernben végezte az egyetemet és úgy emlékszik az ott eltöltött diákévekre, mint életének egyik legszebb szakaszára. Akkoriban sok európai zsidó fiatal látogatta a svájci egyetemeket. A cionizmus kibontakozásának legmozgalmasabb, forradalmi éveit voltak ezek, a képzett cionista, egyetemi ifjúság állandó lelkesedéstől fűtött, lázas ezmeccserék légkörében élt. A nagy vezér, dr. Herzl Tivadar és odaadó hívei, az akkor még fiatal éveiket élő nagy szellemek, mint Buber, Weizmann, Feivel voltak példaképeik és vezetőik, szellemi irányuk útmutatói. A nemzeti érzés, melyet Salomea Krinska a szülői házból hozott magával, itt még gyűjtötte a tápot kapott.

Első találkozása Herzl Tivadarral az emlékezetes zajos „Uganda” kongresszuson történt. Ez alkalommal találkozott Herzl Tivadar fejedelmi megjelenésű anyjával is. Salomea Krinska és húga, Helén Szokolov voltak ennek a kongresszusnak legfiatalabb résztvevői. Herzl Tivadar hosszú cionista életet jósolt Salomea Krinskának. A nagy vezér jóslata profétai megérzésnek bizonyult, mert egy cionista munkában eltöltött életút után, ma is, 77 éves korában, töretlen szellemmel és munkakészséggel folytatja munkáját.

Svájcból 1907-ben tért vissza Varsóba, történelmi, bölcsészeti és szociológiai diplomával. A „Berliner Tagblatt” levelezője lett. A feladat szép volt és nehéz. Egymásután jelentek meg politikai cikkek. Az 1910-es esztendő súlyos fordulatot hozott a lengyel zsidóság életében. Erős antiszemita áramlat kapott lábra Lengyelországban, amely a zsidó kereskedelem letérésére irányult és gazdaságilag tönkretette a zsidóságot. A Berliner Tagblatt közömbösen átnezett az események, mert lengyelbarát beállítottságánál fogva a hallgatást jobbnak látta. Salomea Berlinbe utazott és a kiadójával, dr. Wolfal folytatott vita után sikerült átgyőznie, hogy nincsen joga elhallgatni az eseményeket. Ezt követően megjelent cikke: „Vértelen pogrom Lengyelországban” rendkívüli feltűnést keletkezett. Vladimir Jabotinsky sürgősen gratulált neki, „a rózsacsokorban ügyesen elrejtett méreghez”.

Egy másik nagy irodalmi sikere volt: „A zsidók történelme Oroszországban és Lengyelországban az 1850-1888-as években.” — Ezt az írást átvette prof. Ernst Philipson, a „Zsidók története” című munkájához. Az első világháború idején ment férjhez. Férje, Leon Levite abban az időben a lengyel cionista mozgalom elnöke volt. Ez volt az az időpont, amikor Salomea Levite egy kemény elhatározással szakított ré-

gi tervével, hogy politikai író legyen és elkezdte azt a munkát, amely azóta egész életét betöltötte. A harcos munka a zsidó jövőért, és lett életének tartalma.

Az első világháború után Varsóban ő lett a cionista mozgalom vezetője és minden igyekezete a női munka érvényesülésére irányult, úgy a mozgalomban, mint az országépítést célzó átképzés terén.

Nagy energiával követett nagy elgondolásokban nagy térítő erő van. Egyre töb-

Dr. S. LEVITE

ben lettek az eszme hívei. Ez a nagy térítő erő hozta létre 1920-ban Londonban a nagy női világkonferenciát, amelynek folyamán volt az 1922-ben, Karlsbadban megtartott kongresszuson a WIZO világszervezet megalakulása. Dr. Salomea Levite életének egyik legjelentősebb állomása volt, hogy ott volt ennek a szervezetnek a bölcsőjénél, amelynek ő ma alelnöke. A konferenciáról visszatérve, megalakította a lengyel WIZO-t és haladéktalanul hozzálátott legfőbb céljának, a nők palesztinai építő munkára való átképzésének megvalósítására. A J.C.A. (Jewish Colonisation Association) erre a célra egy birtokot bocsátott a WIZO rendelkezésére, erdőségekkel és halastóval. Itt alapítottak egy leányfarmot. Ezen a helyen már egy ízben volt egy balul sikerült kísérlet és ezért a lengyel parasztok gúnyosan fogadták a vállalkozást, de amikor megtudták, hogy a farm végzettségű palesztinába mennek, akkor segítséget is nyújtott nekik. Egy másik ilyen intézkedés Grochovban jött létre, ahol 150 leány nyert kiképzést és ment Palesztinába.

A második világháború kitörésekor a Salomea Levite vezetése alatt álló lengyel WIZO 10 ezer tagot számlált, Európa legerősebb federációja volt. De a Hitler-éra véget vetett mindennek.

Dr. Salomea Levite több más vezető asszonnyal együtt, 1939-ben került az országba. Sok nyitott munkatérület várta és itt az országban folytatta, ahol ott abbahagyta, a női nevelést és átképzést. Mindezekelőtt keresztülvitték azt, hogy a szokott rendes tanrenden túl, délutáni munkórát szerveztek, hogy kézmunkára és kézműiparra oktassák az általános iskolák leányövéndékeit. Közben pedig tanítóképző szemináriumot létesítettek, hogy megfelelő tanerőket neveljenek, akik az oktatást végzik. Dr. Salomea Levite, mint az emigrált asszonyok bizottságának tagja és a női training department vezetője, bő teret talált szociális munkatereivel számára.

Energiája és munkakészsége ma sem csökkent, 77 éves kora dacára a WIZO szociális munkájának egy fontos részlegét vezeti. Egyszer a várak asszonyok bajjaival foglalkozik, másfelől azoknak az új olé asszonyoknak lehetőség szerinti begyökereztetésével, akik a

80.000x150 dollár

Ciprusi gyorsfényképek

Irta: Kardos József

Ajánlani fogom a ciprusi kereskedő-céh elnökének, hogy legalábbis közönet-táviratot küldjön Lévi Eiskol pénzügyminiszternek, amiért fellendítette a sziget üzleti forgalmát és gazdasági vérkeringését — mondotta A. G. úr, egy magasarangu haifai postafőtisztviselő, akivel véletlenül találkoztunk Nicosia főútcájának, a Ledra-utcának egy elegáns kávéházában.

Nem volt semmi különösebben meglepő ebben a találkozásban. Négy napos ciprusi tartózkodásunk alatt vagy hat-hét ízben térünk be ebbe a cukrászdába és minden alkalommal legalább egy „izraeli” asztalra bukkantunk.

Minden negyedik üzlet kirakatában „Sálom. Bruchim hábám” szövegű héber táblát láttunk, több ízben pedig azt hirdette a tábla, hogy „Pó medárim ivrit”. Az egyik utcáskorlon héber nyelven az állt, hogy „Dávid Sámás, vegyztisztító és kelmefestő!”

Ezek a dolgok már mind közismertek. Köztudomású, hogy a szomszédos szigetországban az évben az izraeli „kereskedelmi turizmus” központja lett és az idén mintegy 80 ezer izraeli állampolgár látogatott el Ciprusba. Ha abból a naiv feltevésekből indulunk ki, hogy az izraeliek csak a hivatalosan megengedett 150 dollárt költötték el Ciprusban, akkor is a szorzás 12 millió dolláros, nem lebecsülendő összegű árforgalom II. osztályú szállóban volt mat eredményez, azaz la-

kosonként mintegy 22 dollárt a sziget félmilliónál alig több lakosára.

Első találkozásunk ezzel a különleges kereskedelemmel még az izraeli felségviszítviselő, akivel végül a görögöt, Lefkios Efstathiou nevére ismertünk meg. Efstathiou szövetkereskedő Limassolban és egy hétig Izraelben tartózkodott, hogy a nála hiteltbe vásárolt izraeli elhajtása az adósságokat.

Az üzletmenet elég jó volt — mondja szerényen a görög, aki arról sem feledkezett meg, hogy izraeli klienseinek ros-hásánál üdvözléseket küldjön, — az „Egged” autóbusszkooperatív tagjai szervezeten vásárolnak nálam és bevásárlásuk igen tetemes összeget tettek ki... Megígértük Lefkiosnak, hogy másnap mi is benézünk üzletébe, aminek ellenében kedvesen egésznapos ingyen kirándulást ajánlott fel kocsiján.

Römparti és nehéz, olajos görög vacsora fejezte be ezt a nyolc helyett tizenkét óráig tartó, nem túlságosan kényelmes hajútató. Amikor éjfél után egy órakor a ciprusi tisztviselő felállt a hajóra, kiderült, hogy Limassolban még nem tudják, miszerint az izraeli állampolgárok vizummentességét élveznek és majdnem visszaküldték Izraelbe...

Ejjeli kaland az elhagyott szállóházban

— „Continental” hotelbe, please — mondtuk a sofőrnek görög barátunk tanácsát követve és alig három perc múlva, fél kettő körül már egy bizalomgerjesztő kávézó szűk kapujánál álltunk. Felgyalogoltunk bórindjéinkkel az első emeletre és a portást kezdjük keresni. Két különböző csengőt fedeztünk fel és előbb finoman, majd hosszán és intenzíven csengetni kezdtünk, aminek eredményeképpen kinyit az egyik ajtó és egy kékpizsamás gentleman, kitűnő oxfordi kiejtéssel azíránt érdeklődött, miért háborgatjuk? — Bocsánat, ön nem a portás? — kérdeztem vissza. — Nem. En vendég vagyok — válaszolt dühösen. — Miért nem jelentették be előre érkezésüket? — Köszönjük a jótanácsokat, uram — válaszolt most már angol anyanyelvű feleségem az öreg brit kiéjtését imitálva —, de mi aludni jöttünk ide, nem pedig halálgyűlöletet leköveteltünk!

— Oh, sorry, sorry — vonult vissza az öreg, akinek láthatóan meglepett a kiejtés. További 15 percnél hiábavaló csengetés után fogtuk bórindjéinket és lebandukoltunk a lépcsőn hogy más szálló után nézzünk, amikor guffijába öltözött fiatalember szaladt utánunk és elnézésünket kérte, amiért mélyen aludt, majd nevünket sem kérdezve, szobát nyitott számunkra.

gálutban is úttörő munkát végeztek. Egy konstruktív alap kezelése is feladatai közé tartozik, esetleges kölcsön útján nozzásigíteni az ilyen asszonyokat új életük felépítéséhez. A WIZO dolgozója ma is úgy ismerik ezt a ritka energiával rendelkező asszonyt, mint aki tervei keresztülvitelénél soha nem ismer akadályt. Léve ma is birtokában van.

„Sérut”-tal Nicosiába

A „Karidas” taxivállalat a sok ciprusi „sérut” egyiké. Potom nyolc shillingért (1.15 dollár) a 86 kilométernyire lévő Nicosiába, a sziget fővárosába lehet utazni. A forgalom itt a kvíz baloldalán bonyolódik le és a szűk kabinban a sofőr mellett még két személy ülhet. Az utak jóindulóságuk, de nem annyira szélesek, mint nálunk. Mégis, Ciprusban a forgalmi balcsanak arányosabban lényegesen alacsonyabb.

G. P., igen jól öltözött, komolyarcú görög úr ül mellettem. Egyhamar barátságos beszélgetésbe elegyedünk. Elmondta, hogy kereskedő és majdnem 30 évig élt Egyiptomban. Hét nyelvet beszél folyékonyan és főleg az EAK szétbomlása utáni izraeli reakció, valamint az Eichmann ítélet kilátásai érdekelték. — Igen meg volt elégedve, amikor a „Jerusalem Post” egyik számát nyújtottam át neki, amelyben az egyik cikk az EAK-problémát tárgyalja részletesen. A török-görög lakosság közötti viszonyt „békés együttélés”-nek definiálta, de érezhető volt, hogy inkább más témáról szeretne beszélgetni...

Igen előzékeny és rettentően csunya tisztviselő nő fogadott a nicosiai áll-

mi turisztikai hivatalban. Félórányi keresés után végre talált számunkra szobát egy megfelelő és nem túldrága hotelben. — You know, — mondotta, — ez most igen nehéz, mert az izraeli turisták megtöltik a második és harmadosztályú szállókat. Szerencsénk van, mert idény végén jöttek...

„Békés együttélés”...

Sajnálom, bíró úr, nem tudok görögül, — ez a védekezés teljesen elegendő Ciprusban egy török sofőr számára, ha azzal vádolják, hogy a görög negyedik köcsijével olyan utcába hajtott be, amelyben csak egyirányú a közlekedés. A ciprusiak ismeretlen okból, előnyben részesítik az írott szöveget a nemzetközi forgalmi jelekkel szemben és az angolul által három nyelven — angolul, görögül és törökül — írott szövegből csak a görögöt hagyták meg a függetlenség utáni örömmámorban. A törökök a maguk részéről hasonlóan cselekedtek saját negyedeikben és az utcák neveit jelző táblák kétharmadrésze is fekete olajfestékkel van átmázolva. A két nép fial teljesen külön negyedeikben élnek és társadalmilag nem keverednek. Közben csendesen gyűlölik egymást. A körzeti mufti, a kádi és a

tünk figyelmesek, amely a megszerzéséig hasonlított a jeruzsálemi Friedmann-gyár készítményére. Közlekedési vizsgálódás után megállapítottuk, hogy valóban Friedmann-kályháról van szó, amelyekben azonban az eredeti tábla helyett csak az állt, hogy „Cosy”. „Made in Israel”, vagy héber betű nem volt a kályhán, de a gyár ismert védjegye igen. A kályha ára 7 sterling (mintegy 20 dollár) volt és a kereskedő elmagyarázta, hogy a ciprusi „sznob” közönség jobban kedveli a nagyobb államok gyártmányait...

„Inkább Izraelbe utazzon”

Néhány hónappal ezelőtt — mondotta el később angolul — édesanyám megbetegedett és komplikált nőorvosi kezelésre volt szükség. A nyelvazonosság miatt Athénbe utaztunk, ahol egy ismert nőorvosnál jelentkeztem. Miután az orvos megvizsgálta anyámat, megkérdezte, miért nem Izraelbe vittem anyámat, majd azt mondotta, utazzunk oda, Izrael közelében van Ciprushoz és az orvosok sokkal jobbakk ott. Ezután a fiatalember anyjával Jeruzsálembe utazott, ahol a híres Zondek professzor vette kezelésbe.

Igen meg voltunk elégedve az izraeli tanárral — folytatja Andreas Sofroniou — most apám lett gyomorbeteg és a jövő héten újra Izraelbe utazok, ezúttal apámmal. Talán tudna egy jó belgyógyászt ajánlani?

Görögnyelvű plakátokat hordozó, fehéringes, nyakendősrak vonultak végig az utcán, amikor kileptünk az üzletből. Mérsékelt görög tudásom nem tette lehetővé, hogy megértem a plakátok szövegét. Másnap, a helyi sajtóból tudtam meg, hogy a „Köztestületnek” örvendő „Ottoman Bank” tisztviselői sztrájkolnak már hetedik hete, teljesítetlen bértartozásaik miatt. A bank kliensei közben nem használhatják deponált pénzüket.

A szombatot gyalogséttal és kirakatbámulással töltöttük. Az egyik úton előtt egy neftkályhára let-

WAFK hivatalai előtt török zászlók lengenek, míg a görög negyedeiben sok a görög lobogó. Ciprusi zászlót csak a kormányhivatalokon látni elvétve. A görög és a török negyed között vékony örmény „sáv” van, de úgy tűnik, az örmények nem szeretik a törököket. A török lakosság életmódja lényegesen alacsonyabb a görögökénél, szűk sikátorok kellemetlen büzt terjesztenek és sok bennük a nyilvánosház.

Dr. Fadil Kücsük, a ciprusi köztársaság török alelnöke éppen ottartózkodásom ideje alatt használta először vétőjogát — a parlament görög többségének döntése ellen, amely szerint egyesíteni a hadsereg görög és török egységeit. Kücsük, aki a sziget lakosságának 19 százalékat képviseli, nem venné szívesen, ha a török közlegényeket görög tisztek egvezélnék. A jelenlegi kettéosztott hadsereg a jelek szerint így marad...

Makariosz elnöknek azonban a görög lakosság körében sem mindenki híve. Sokan Grivas tábornokot, az EOKA legendás hűvözért szeretnék látni az elnöki székben. Grivas hívei főleg azzal érvelnek, hogy egy egyházi személyiség nem képes államot kormányozni, és hogy Makariosz neutralista politikája árt a szigetország gazdasági érdekeinek. Maga Grivas tábornok közben Görögországból figyeli a fejleményeket.

Nicosiában elegendő „szórakozóhely” áll a látogatók rendelkezésére. Egy alig 200 méter hosszú mellékutcában, a Regena utcában, este 8 órakor vagy 12 órára bukkantunk. Közönség még nem volt, de az „egyedülálló hölgyek” már ott ültek a bárpuft mellett. — Gyertünk a török bárba — ajánlotta hirtelen Uri, egy haifai tanfelügyelő, akit ugyancsak véletlenül ismertünk meg néhány órával korábban.

Alig félórás gyalogút után, el is érkezünk a török negyed mélyén lévő „Caglayan”-bába, amelynek hatalmas helyiségét teljesen megtöltötte a sztrájkutas, nyakendős közönség. Csak néhány izraeli fiatalember volt nyitott ingben.

Egy pohár ital itt mindössze hat shillingbe (2 izraeli font) kerül és a „művészi” program több, mint egy óráig tart. Tucatnyi táncosnő és moderán strip-tease előadást láttunk itt. Az előadás nagy izgalmat váltott ki az egyik sarokban ülő sötétbőrű fiatalember-csoport köréből; később kiderült, hogy nézárati arab kirándulók voltak ezek. Egy másik csoportban jamákkal nézár egyetemisták lelkesedtek.

Vasárnap négyesben tanít bennünket és társasjátékot rendezünk a helyi lakosokkal, amely a sziget délnyugati részén terül el. A helyi lakosság 1900 méterrel előtt egy neftkályhára let-

Egy ember az utcáról...

Az orosz kommunista párt 22-ik kongresszusát a nemtudni-hány megatonnás hidrogén bomba vakító fénye világította be. Az eszme, párosulva a világraszóló hatalommal, megmutatta öklét barátoknak, közömbösnek és ellenségnek... értlen belőle mindenki, kit hogyan illet. A barát bizalma fokozódik, de mit szólnon hozzá a közömbös, azaz a semleges és az ellenség? Ezek hogyan reagálnak a félelmetes látványosságra? Könnyebb lenne erre válaszolni, ha a robbantásokat nem kísérné a halálgepezet mellékterméke, az a rádióaktív porfelhő, amely az apák bünelért megbünteti az utódokat. A robbantásokat Novaja-Zemlja szigetén hajtották végre, az Ural hegyláncától északra, megfelelően közel az orosz szárazföldről, Finnországhoz és Északnorvégiahoz. Ismerésük kellene a levegőáramlás útjait, abból azonban, hogy a távoli Japán többször is élesen tiltakozott, azt kell következtetnünk, hogy veszélyeztetve érzi magát. Ha Japán tiltakozása megokolt, Kína földrajzi helyzete még aggasztóbb. Kína szavát azonban nem hallottuk, de nem lehetetlen, hogy Csü-En-laj kínai miniszterelnök Chruscsevtől kérte, mondjon le a robbantásokról, s talán azért hagyta ott tüntetőleg a kongresszust, mert kívánságát nem teljesítették.

Azt mondja szerkesztő úr, hogy ez önkényes kombináció? Persze, hogy az! De kérem, nem ugyanilyen önkényes kombináció volt a világítókalmudistának a magyarázata? Hogy tudnillik a kínai miniszterelnök ezzel a gesztussal fejezte ki együttérzését az albán kommunistákkal, a kongresszuson Chruscsov vezénylete mellett őket ért támadásokért. Épen ez a kombináció bukkant meg, mert a kínai kormány — mindkét fél felé hagyományos kínai mosolyalafelajánlotta közvetítést az orosz és az albán párt között.

De tovább is támadták Peikingben Chruscsevet, mert sokkal mélyebb közöttük az ellentét, mint amilyen fontosságot tulajdonítanak az Albán-kérdésnek.

Hát még ha az is igaz lenne, amit találgatásnak se mernék említeni szerkesztő úr előtt, de Murphy amerikai szenátor mondta az újságíróknak, az aki most tért haza világi útról (nálunk is volt), így ő felelős érte. Szerinte a robbantások nem a Nyugatonak, hanem Kínának szólnak.

Hagyjuk a találgatásokat. Sokkal fontosabb az a hír, amit anélkül is tudnunk, hogy csak rövid idő kérdése és Kínának is lesz atombombája. Fokozza a világ aggodalmát, hogy a kínai kommunistaik, élükön Mao Ce-tunggal, tagadják az együttélés lehetőségét a kapitalista hatalmakkal, ellentétben Nikita Chruscseffel. Ő meg

van győződve, hogy a kommunizmus meghódítja a világot háború nélkül is. Kína nem helyeselte a szovjetnek Amerikával való barátkozását, a kölcsönös látogatásokat sem. Ha meg gondoljuk, hogy Amerika csökkönyösen ellene van Kínának felvételének az UNO-hoz és kívánságára az egész világ Formózát tartja Kínának, s ez az új-Kína tagja a Biztonsági Tanács nagyhatalmi csoportjának is, bár a kínai szárazföldről nincs birtokában annyira sem, amennyin Csang-Kaj-sek megállhatna, ha erre gondolunk, megértjük a kínaiakat, az igazikat. Minden leszerelési mozgalomnak meg kell buknia Kína nélkül. Ha ezt eddig nem látták nyugaton világosan, az úttan lévő kínai atombombának le kell venni mindenki szeméről a ködös szemüveget, amely Mao Ce-tungot láthatatlanná tette.

A világ valamennyi népének érdekében meg kell győzni Amerikát, hogy idejéért, makacs tagadását Kínával szemben adja fel, ismerje végre el azt az 5 vagy 600 milliós birodalmat és engedje leülni az UNO tagjai közé, Formóza helyére. Mindnyájan tudjuk, hogy Amerika retentó pénzt fektetett be Csang-Kaj-sekbe, azonkívül erkölcsi kötelezettségei is vannak vele szemben... a veszett fejsze nyelét azonban ma még kiakadhatja Mao-Ce-tungnál és Csang-Kaj-sek részére magas méltóságot biztosíthat, talán mint Formóza kormányzója. De, kérjük, cselekedjen sürgősen, mert le is lehet kézni a vasuti csatlakozást. Hogy miért?

Mert a fehér ember Kína ellen az utolsó 100-130 évben retentó bűnököt követett el. Az első lépést Anglia tette meg 1834-ben... kiprovokálta az ópium háborút. Anglia ópiummal akarta tömni a kínaiakat, azok ellenálltak, aztán a fegyverek hatása alatt kaput nyitottak Anglia előtt... attól kezdve a kínaiak szorgalmasan szívták az ópiumpipát. Anglia után kedvet kaptak a franciák, az oroszok, a németek, kicsit megkevese a japánok, sőt még Amerika is, addig mesterkedtek, addig erőszakoskodtak, míg végül kicsikarták Kínától, hogy a legértékesebb tengerparti zónában ugynevezett koncessziós területeket biztosítsanak nekik. Az idegen hatalmak úgy rendezkedtek be, mintha ott-hon lennének, saját konzuláris bíróságok itélkeztek alattvalóik fölött.

Elképzelhetetlen, milyen sötét munkaszóra szipo-lyozta az engedelményes területet bészülőlteit. A kínai „kultúról, mint sajátos népi vonást terjesztették el, hogy „elég neki egy napra egy marék rizs”. Elfelejtették hozzátenni, hogy nem jutott neki többre. Az idegengyűlölet és az izzó-rossz gondolatok hajszolták a baromi sorban élő kínaiakat. A felkelés 1900-ban tört ki. Ez volt a hi-

res boxerlázadás. Az európaiak fegyverei azonban könnyűszerrel lekaszáltak a kétségbeesett tömeget.

Mao Ce-tungék ezeknek a gyermekel és unokái.

Kína nem felejtette el ezt a kegyetlen múltat... Urak, jó lesz vigyázni, talán még nem késő. A gyűlölet minden fehér ember ellen beette magát a kínaiak sejtjeibe. Mit várnak még a nyugatnak?... mi-csoda csodára? Ne gombózzanak ott a magas UNO palotában! Térjenek észre! Ha Kína kezében is lesz atombomba — és lesz! — gondolják, hogy holni skrupulusok, humanizmus, erkölcs és más eféle, általuk lenézett maszlak visszartartja ujjukat a gonbtól, amit csak meg kell nyomni? Ha lesz atombombájuk, egy percig sem fognak habozni, hogy megfessenek a fehér embernek az elnyomás, a kiutasítás, a megalkalmazás lelkükben még most is izzó emlékeiért. Semmi nem fogja őket visszatartani, tehát meg kell velük idejékorán egyezni. Ez legyen az első lépés.

Nem látja a világ, hogy Kína a fehér-gyűlölet öröksége nélkül is kitűnő tanítványa a nyugati imperializmusnak? Sőt! Túltesz mestereit is. A legmohóbb, a legkegyetlenebb imperialista hódításvágy zakatol a fejükben. Gondoljunk csak Tibetre, milyen kíméletlenül legázolták bárányszeldlakóit és azóta is irtalmat-

lanul irtják őket. Imperializmusuk, persze, nem kíméli a színes népeket. Remeg is fölük egész Ázsia, beleértve Indiát is. A tibeti rablóhadjárát idején egyszer már beleharaptak a lábikrájába.

Tessék csak szétnézni a világhat! Kína már több kommunisztává gyurt területeiről kiszorította az oroszokat: ott van Észak-Korea, Észak-Vietnam, Albánia és maga Kína is oroszmentessé vált. A kínai sajtó a kongresszus ideje alatt hevesen kritizálta a moszkvai „vonalat”, s mint a Háárec írja, közölte az albán vezetőség nyilatkozatát, amelyben „megalázó módon támadják Chruscsevet és a szovjetet, s mint anti-marxistát bélyegezik meg.” Az ilyen kilengéseket nyomon követik, mint most is, a kínaiak udvariaskodó hókijai, de „nyugati szakértők szerint hamarosan felszínre tör az egész világ szemeláttára Moszkva és Peking között a nyílt szakadás.”

Az oroszok is fehérek... ezen a tényen a marxista ideológia sem változtathat. Ha végiggondoljuk mindazt, amiről nem is beszélnék, talán őszintének kell tekinteni Chruscsev sürgetését a teljes leszerelésre. Beleértve Kínát is. Sajnos, semmi olunk nincs arra, hogy a leszerelést komolyan vegyük, de talán még idejékorán észbekapnak a politikuskok... rá kell döbenniük a megmaradó egyet len megoldásra: össze kell fogni a kínai halálos veszedelem ellen.

Faragó Miklós

K.É.P.E.S.L.A.P

Rómában egy politikai szimpóziumon rothadt paradicsommal találták el Malagodit, az ismert olasz politikust. Azonnal jelentkezett a tettes és bocsánatot kért. Nem Malagodit akarta a paradicsommal eltalálni — így mondta —, hanem a mellette ülő más párthoz tartozó politikust.

Malagodi, aki közismert száraz humoráról, letörölte arcáról a paradicsomlevet, majd így szólt az ügyetlen emberhez:

— Szívesebben vettem volna, ha engem célzott volna meg és a másikat találta volna.

(Oggi, Milánó)

A legújabb orosz vice Két orosz beszélget. Azt kérdi az egyik:

— Mit gondolsz, van élet a holdon?

A másik gondolkodik egy kicsit, aztán megingatja a fejét:

— Nem — mondja —, azt hiszem ott sincs...

APRÓ BOLCSÉSSÉGEK

Az amerikai jótékonykodók nemcsak azt tudják, hogy sokkal jobb adni, mint kapni, hanem azt is tudják, hogy az adomány adólevonási tétel.

Kínai bölcsmondás: Hogyan tudhatnánk a halálról, mikor az életől sem tudunk semmit.

Tíz ismert ellenség kevésbé veszélyes, mint egy olyan barát, akire az ember nem számíthat.

Rossz tapasztalatok nélkül az ember nemigen válhat bölcsé; azonkívül pedig rossz tapasztalatok nélkül az élet nem elég változatos.

A „Tarantel” nevű zürichi dzsesszklubban az egyik koncert után fiatalember sietett a színpadra és fiatalos lelkesedéssel így köszöntö meg a művésznőnek a feledhetetlen élményt:

— Ez volt Inge Brandenburg legjobb paródizálása, így még senkinek se sikerült őt utánozni.

Az egyik jelenlévő újságíró azt kérdezte a lelkes fiatalembertől, ismeri-e személyesen Inge Brandenburgot?

— Mindenki ismeri őt képről és a filmből. Nagyon szeretem a hangját, csak az a baj, hogy ez a nő nagyon elhízott.

A „hangimitátornő” nem volt más, mint maga — Inge Brandenburg.

(Stern, Hamburg)

Kérdés: Egyes kommunista országokban állandóan romlanak az ellátási viszonyok. Mit tehetnek ez ellen az illetékes ténylezők?

Felelet: Két vadász találkozik a dzsungelben. Az egyik boldogan felrikkant:

— Milyen remek, hogy össetalálkoztunk. Képzeld el, két nappal ezelőtt tévedtem el.

— Maga nevetni fog — szól a másik —, én két héttel ezelőtt tévedtem el.

(Borsszem Jankó)

MIKO és MADEMOISELLE

Írta: Kishont Ferenc

„Az írónak nem szabad elszakadnia a tömegektől” — mondotta Sztálin elvtárs, az emberiség szegénye és magaméva tettem elgondolását. Mint a magyarajkú olvasóköröztség bizonyára tapasztalja, állandóan keresem a népi témákat. Ennek megfelelően, most kénytelen vagyok az autómról írni, miután idestova minden harmadik polgárnak van már saját járműve kicsi és szegény hazánkban. Autóink úgynevezett Douphine, Renault — Haifa gyártmány. Nélkülözni elhunytt negyedik motorkeverőpárom, a Doktor jellegzetes karakterét, ezért még mindig nem találtam megfelelő nevet neki. Először is, — mert ellentétben a Doktorral — nő és mert sem színében, sem szagában nem különbözik a többi Dauphinektől.

Igy hát egyszerűen úgy hívom, hogy — Mademoiselle. Ami igaz, igaz. Szerény megjelenése ellenére, Mademoiselle kiváló kocsi, erős, tartós, üzembiztos. Két éve utazom már rajta, de még semmi javítás, vagy pancer, vagy garázslátogatás nem fordult elő, csak imitt-amott elég gyakran. Éppen néhány héttel ezelőtt mondtam az asszonyoknak:

— Asszony, ez a kis bivaly, hogy el ne kiabáljam...

*

Ebben a pillanatban elkezdett Mademoiselle köhögni, előre szökött, aztán hátra és olyanokat tűzelt a kipufogójával, mint a szolnoki tánurolfosztások. Adtam neki néhány napot, hogy jótára térjen, de Mademoiselle legkisebb hajlandóságot sem mutatott a gyógyulásra, sőt, olyan mértékben elkanoszosodott, hogy kénytelen voltam erőlyes eszközökhöz nyulni.

Elmentem hát vele Mikó Acserélőhöz. Mikó már régóta udvari szerelőm, kifogástalan megjelenésű, szorgalmas mechanikus ember, de különben tényleg jó fiú, csak egy mániája van, valami kis atavisztikus ügy: muszáj neki mindig alkatrészeket cserélni. Ha csak megemlítik neki az autónak valamelyik részét — akárcsak dicséretleg is —, néhány másodpercen belül már visszavonhatatlanul ki van cserélve. Persze, mindig kiderül, hogy a kiderült régi alkatrész meg volt repedve. Mutatja is. Nézzük és nem látunk semmit:

— Gyerek — így Mikó —, ha látnád is a repedést, akkor a teksi egyáltalában nem utazna...

Legendák keringenek a városban, hogy Mikó már teljesen kicsereit egész autót ilyen szalámí-módszerrel és a régi, repedt alkatrészekből összeállított új autót. Azon a felejthetetlen kedd reggelen megjelentem tehát Mikónál Mademoisellel és előadtam, hogy köhög a kicsi. Mikó begyújtotta a tekszt és íme, szó sincs köhögésről, durrogásról. Olyan szépen dorombol az a motor, mintha muzsika volna...

— A teksi tökéletesen prima — állapította meg Mikó — mit akarsz tőle?

A biztonság kedvéért mégis kinyitotta a disztribútort és kicsereit a platínákat. Aztán távozottunk. Mademoiselle úgy siklott az úttesten, mintha szárnyai nőttek volna és csak húsz lépés után állt le hirtelen, irtózatos tüzijáték keretében.

— Az anyja Krausz — káromkodtam csúnyán — most tudsz vacakolni?

Hangos mennydörgések közepette, rángatózva kerülünk vissza a garázsba. Mikó Acserélő meglehetősen rezerváltan fogadott. Begyújtott a motort és feltette a kérdést:

— Mondd, te viccelsz velem?

Mondtam neki: úgy éljek, Mikó, hogy amint ki-hajtottam, elkezdődött.

— Ugyan, kerek — intett le Mikó és gyorsan kicsereit egy gyertyát (meg volt repedve) — schase légy egészségesebb, mint ez a teksi!

Még soha ilyen rettenetes átokkal nem illettek. Alig utaztam fél kilométert, Mademoiselle rágyújtott a „két lépés előre — egy hátra” című polkára. Vérfrátol lepte el agyamat ennyi piszokosság láttán. Mindig jó voltam ehhez az autóhoz, mit izél velem? Gyalogszerrel tértem vissza a garázsba, hogy ne tudjon közben megjavulni:

— Mikó — mondtam Mikónak — gyere!

Acserélő arcvonásait megkeményedtek és goromba lett, hogy aszongya, rengeteg munkája van, már látta a tekszt, úgy dolgozik az, mint az óra, lehet, hogy uraságod ért a viccelked, de az autószereléshez, már megbocsásson...

— Mikó — eszedtem — utójára!

Végülis megesset a szíve. Mademoiselle nyugodtan legelésztett a kvismesgye szélén. Mikó Acserélő begyújtotta.

— Azt a hétfánfűtő rézangyalát! — jegyezte meg arabul — minden takti rendben van ebben a motorban!

— Most igen — nyögtem —, de próbáljon utazni benne!

Másfél órát utaztunk Mademoiselleben a legkisebb zavar nélkül. Autóm minden alkatrésze tökéletes összhangban dolgozott. Páratlan élmény volt, jóllehet még soha ennyire nem vártam robbanásokat, mint ezekben a nehéz percekben. A legkisebb köhögésként hálás lettem volna, de Mademoiselle tovább folytatta csúnya kis játékát. Mikó Acserélő a végén már egész vörös volt és vastag nyakán kidagadtak az erek:

— Hisztéria, az egy remek dolog — sziszegte —, de ne gyakorold az én számlámra! Azt hiszem, te vagy kezelésre utalva, nem a tekszid...

— Esküszöm magának, Acserélő, hogy amikor matolni akarom magának, akkor egyszerűen megjavul...

— Még mit nem?

— Tegyen nekem egy szívességet — könyörgöttem suttogva —, mondja jó hangosan: „Salom, a viszontlátásra!” és csapja be az ajtót, mintha kiszálna, de valójában maradjon eibűjva...

— Mi vagyok én, gyerek?!...

Mikó visszafogtalan dühvel távozott a kocsiból. Kértem, hogy legalább cseréljen ki valamit, találjon valamit kis repedést, de már ehhez sem volt kedve. Hazautaztam. Az Arlozorov sarkán leadott Mademoiselle néhány sortűzet és szökdécselni kezdett reverzben. Ez már nem volt köhögés, hanem szépen kifejlődött asztma. Megállítottam néhány járókelőt és könyörgöttem, hogy jöjjenek el tanunk Mikóhoz, de egyik sem volt hajlandó erre a kis szívességre. Teljesen leförtve tértem vissza Mademoisellebe:

— Mikó, higgyen nekem — motyogtam a dörgedelmes utazás közepette — nézze, Mikó, mit csinál megint...

Igy dünyögtem magamban és íme... a motor kezd egyenletesen lélegezni... a pulzus szinte normális... a kerekékbe, mintha új ér költözne...

— Figyél, Mikó? — folytattam emelt hangon — Hallja, Mikó? Mondtam magának?...

Mademoiselle úgy siklik, mint a Grosz-szótár. Teccik érteni?

Azt hitte, hogy tényleg Mikóhoz beszéltek. Hogy Acserélő ott ül mellettem!

ZENEÉLET

„A kékszakállu herceg vára”

— Bartók operájának bemutatója a Filharmónia 3-ik sorozatán —

Bartók Béla egyetlen dal-művét mutatta be Doráti Antal vezényletével a Filharmónikus Zenekar, Erika Wien bécsi szoprán-énekesnő és Ernster Dezső, a Metropolitan Opera basszisztájának közreműködésével. Nagy lépést tett zenekarunk előre, mikor a korszerű zenének ezt az egykor annyira forradalmi ható alkotását, bár színpad és kuliszák nélkül, ragyogó előadásban megismertette az operairodalomban nem túlságosan jártas izraeli közönséggel. Hogy ez az ötven évvel ezelőtti keletkezett zene-mű nálunk oly sokak számára okoz még mindig fejtörést, sőt, egyeseknek nehézségeket a megértésben, az részben a mi hibás zenepolitikánk következménye, mely homöopata adagokban szolgáltatja hallgatójának az újabb zenét.

Doráti Antal úttörő munkát végez világszerte Bartók három színpadi művének terjesztésével, — a „Kékszakállu”-val csak nemrégiben aratott a holland fesztiválon — ismételtén — forró sikert, s ő volt az, aki Amerika nem túlságosan haladószellemű zenei közönségével megismertette és megszerettette Bartókot. Nálunk sokat riasztott talán el a magyarnyelvű előadás, s ezek nagy élménytől fosztották meg magukat. Mert bár Bartók zenéje minden ízében a magyar folklórban gyökerezik, oly ellenállhatatlanul szuggesztív, lenyűgöző, hangszerelési hatásaiban annyira képrázatos, hogy — főlépp Doráti értelmezésében — mindenkihez szól, s még aki egy szót sem ért magyarról, azt is magával ragadja.

A szövegíró, Balázs Béla, mint arra Bartók esztétái oly szorgalmasan mutattak rá, Maeterlinck miszticizmusból és szimbolizmusából indult ki. A „Kékszakállu” régi legenda-alak, akárcsak a vele igen rokon Don Juané. Mindkettő azonban csak látszólag oly féltelmetlen hódítója az asszonyok szívének, valójában, ha a dolog mélyére nézünk, sokkal inkább gyöngye végrehajtól csupán egy magasabb, démonikus, emberfölötti ösztönnek, rabszolgái egy barbár erőnek, amely kérelhetetlenül hajszolja őket kalandról-kalandra, míg csak végzetük be nem teljesedik. A „Kékszakállu” is, hasonlóan Wagner „Lohengrin”-jéhez, vagy „Bolygó hollandi”-jához, a tisztán, önfeloldozásával megváltó szerelmet keresi, — mindhiába.

Bartók és Balázs Béla kitűnően érzékelték ezt a pszichológiai megfigyelést operájukban: a „Kékszakállu herceg” mindent elkövet, hogy Juditot viszaratartsa attól, hogy megismerje a férfi léleknek legtitkosabb rejtelmeit, s így elkerülje elődeinek végzetét. A kezdeményezés mind végig az asszony kezében marad, aki határtalan szerelmében a férfi minden titkát fel akarja tární és bátran szembenéz minden ráleselkedő veszéllyel. A herceg alakja ebben az operában inkább csak retrospektív, fel-feltáruló borzalomkamrák fényében rajzolódik ki előttünk.

Bartók operájának Debussy „Pelleas és Melisande”-jával főképp annyi kapcsolata áll fenn, hogy mindkettő a dallam, az ének helyett az énekbeszédet, a parlandót honosítja meg. Innenfelel Bartók bizonyos

harmónikus fordulatokat vett át nagy francia elődjétől kilenc évvel később keletkezett dalművében. Ettől tekintve azonban Bartók nyelvezete annyira forrongóan expresszív, oly hatalmas érzelmi skálát ölel fel, hogy lényegében különbözik Debussy hangulatafűző, nagyon mély, de sokkalt zárközöttabb, elvontabb, exkluzívabb színpadiasságától.

Bartók szimbolizmusa a „Kékszakállu”-ban lobogó lánggal tör keresztül minden Debussy-szerűen mesterséges intellektuális akadályon. 1911-ben született ez a műve, egy évben a lenyűgözően földterhes „Allegro barbaro”-val, egyidejűleg Sztravinszky „Petruska”-jával, s összeesik az utóbbi „A tavasz megszentelése” c. nagyon is rokonlelkű műve irásának megkezdésével. Szinte nem is véletlen, hogy ugyanabban az évben végzi be földi pályafutását Mahler Gusztáv, a múlt századbeli romantika és szimbolizmus utolsó jelentős képviselője, hogy merőben új, forradalmi erőnek adja át helyét.

Hogy közönségünk magyar kultúrában nevelkedett rétegének mégis különlegesen erős kapcsolata van a „Kékszakállu”-hoz, erősebb, mint idegeneknek, érthető. Mert Bartóknak egyetlen külföldi esztétája sem érthette meg, milyen páratlanul erősen szivódtak fel operájának minden kis részében a népi deklamáció, énekstílus, dallamformálás elemei. Minden motívuma egy-egy képletes idézet a magyar népzene kincsestábjából. Képletes, mert bár rendkívül hasonlít ismert dallamokhoz, ezeknek csupán lényegét ragadja meg és alkalmazza. Aki figyelmesen átlapozza Bartók és Kodálynak 1911-ig kiadott, vagy feljegyzett népdalait és az ezeken alapuló műveit, a „Kékszakállu” minden egyes dallamában rá fog ismerni a forrásra. Bartók zsenijének sikerült — Muszorgszky után első ízben — egy operában a népzene nem idézni, hanem eszményien leszárt lényegében visszatükröztenni. A népzene egyik jellegzetessége az u. n. osztatóság, azaz egy gyakran, olykor hosszasan ismétlődő kísértő figuráció, melyet Bartók oly nagy előszeretettel alkalmaz. A „Kékszakállu”-ban szerepe a nagy fokozatoknál páratlanul izgalmas feszültséget teremt. — A folklórból meríti persze a jellegzetes deklamációt, a szinkopát ritmusokat, nemcsak az énekes, hanem a hangszeres részben is. Amellett bizonyos jellemző, visszatérő vezérmotívumokkal dolgozik, anélkül, hogy ezek, mint Wagneré, mechanikusan ismétlődjenek. — Inkább az a szándék vezet, hogy szorosabban összerogja velük a művet, s a távolfekvő jeleneteket közelebbhozza egymáshoz. Végül harmónikus rendszere is mélyen a népi zenében gyökerezik.

A romantikus bevezetésben a regös énekét halljuk, melyet nálunk érthető okokból töröltek. — Mint a „Bajzók”-ban, itt is egy prólóg jelenti be, hogy „kezdődik a mese”, (akárcsak néhány év múlva Kodály Z. „Háry”-jában, „régimár ez a mese, ki róla jár. Tük is hallgassátok”). A pár megérkezik a Kékszakállu Herceg kastélyába. Judit követi a lovagot. A vasját becsapódik mögöttük, mikor belépnek. Innen nincs visszavonulás. Vak szerelmében minden borzalommal leszárt és az asszony,

csak hogy szerelmese mellett maradjon, — akitől pedig rossz hírek járnak. Követelésére kinyílik az első a hét kamra ajtaja közül. Megborzadva látja, hogy kintókamra körül szeme elő. Láncok, kések, szögges karók, izzó nyársak... „A te várad fala véres” — sikoltja Judit. Minden vérben úszik ebben a kastélyban! A második kamra egy fegyverház. „Milyen nagyon erős vagy te, milyen nagyon kegyetlen vagy te!” mondja rajongva az asszony. Félelmetesen realiztikus a zenekari aláfestés: bevezetőül egy szekvenciákban mozgó lassu, visszafójtott fokozás, majd a második ajtó feltárása után a puzónok izgalmasan szaggatott dübörgése hangzik. Az asszony eksztázisa képről képre fokozódik, míg a végén össze nem roppan a látottak súlya alatt. Mert a 4-ik ajtó mögött egy rejtett kert tünik elő, véres lilomokkal, s a fehér rózsák töve is véres; az 5-ik a Kékszakállu országa, selymerek, bársonyerdők, — a hatodik kamrában a könyvek tava körül szeme elő (háborzongató az izgalmas hullámzó vonós-árpeggik sejtelmes aláfestése). — Kékszakállu hiába igyekszik visszatartani, az asszony, mintegy transzban, mindent látni akar, nemcsak az előző asszonyoktat, de az utolsó, a hetedik kamrát is. Lenyűgöző Bartók zenei ábrázolásában a férfi és a nő utolsó kétségbeesett küzdelme: de mindketten érzik már, hogy mindhiába, a megváltásra hiába várnak. Mikor az utolsó ajtó kulcsa csattan, jóval sötétebb lesz — az ezúttal csak elképzelt — színpadon. „Lásd a régi asszonyokat, lásd, akiket én szerettem”. S a hetedik ajtó sorra előjönnek a régi asszonyok. Sápadt arccal, büszke járással, koronásan, kincsekkel rakottan, glóriásan, Judit összeroppan. De a herceg már a fejére teszi a halál koronáját, s a végzetes palástot vállára borítja. Szinte önkívületben suttogja utolsó szerelmének: „Szép vagy, szép vagy, százszor szép vagy, te voltál a legszebb asszony!” És Judit mögött is bezárul örökre az ajtó. Kékszakállu is elmerül elvesz a ráboruló sötétségben. A kastély-motívum vészjóslóan csendül fel utólagára a klarinétban és a fuvolán...

— és Ernster Dezső, a Metropolitan híres, kiváló basszisztája, kit ezúttal volt szerencsénk megismerni, — remekelt. Fajjaljuk, hogy Ernster nem láthatott színpadon is, — a színpad különben is nagyon hiányzott! — hol impozáns megjelensége még erősebben hatott volna a „Kékszakállu” szerepében. Gyönyörű hang, nagy intelligencia, kiváló előadókészség. Menyire sajnáljuk, hogy ez a rendkívül,

csak hogy szerelmese mellett maradjon, — akitől pedig rossz hírek járnak. Követelésére kinyílik az első a hét kamra ajtaja közül. Megborzadva látja, hogy kintókamra körül szeme elő. Láncok, kések, szögges karók, izzó nyársak... „A te várad fala véres” — sikoltja Judit. Minden vérben úszik ebben a kastélyban! A második kamra egy fegyverház. „Milyen nagyon erős vagy te, milyen nagyon kegyetlen vagy te!” mondja rajongva az asszony. Félelmetesen realiztikus a zenekari aláfestés: bevezetőül egy szekvenciákban mozgó lassu, visszafójtott fokozás, majd a második ajtó feltárása után a puzónok izgalmasan szaggatott dübörgése hangzik. Az asszony eksztázisa képről képre fokozódik, míg a végén össze nem roppan a látottak súlya alatt. Mert a 4-ik ajtó mögött egy rejtett kert tünik elő, véres lilomokkal, s a fehér rózsák töve is véres; az 5-ik a Kékszakállu országa, selymerek, bársonyerdők, — a hatodik kamrában a könyvek tava körül szeme elő (háborzongató az izgalmas hullámzó vonós-árpeggik sejtelmes aláfestése). — Kékszakállu hiába igyekszik visszatartani, az asszony, mintegy transzban, mindent látni akar, nemcsak az előző asszonyoktat, de az utolsó, a hetedik kamrát is. Lenyűgöző Bartók zenei ábrázolásában a férfi és a nő utolsó kétségbeesett küzdelme: de mindketten érzik már, hogy mindhiába, a megváltásra hiába várnak. Mikor az utolsó ajtó kulcsa csattan, jóval sötétebb lesz — az ezúttal csak elképzelt — színpadon. „Lásd a régi asszonyokat, lásd, akiket én szerettem”. S a hetedik ajtó sorra előjönnek a régi asszonyok. Sápadt arccal, büszke járással, koronásan, kincsekkel rakottan, glóriásan, Judit összeroppan. De a herceg már a fejére teszi a halál koronáját, s a végzetes palástot vállára borítja. Szinte önkívületben suttogja utolsó szerelmének: „Szép vagy, szép vagy, százszor szép vagy, te voltál a legszebb asszony!” És Judit mögött is bezárul örökre az ajtó. Kékszakállu is elmerül elvesz a ráboruló sötétségben. A kastély-motívum vészjóslóan csendül fel utólagára a klarinétban és a fuvolán...

— és Ernster Dezső, a Metropolitan híres, kiváló basszisztája, kit ezúttal volt szerencsénk megismerni, — remekelt. Fajjaljuk, hogy Ernster nem láthatott színpadon is, — a színpad különben is nagyon hiányzott! — hol impozáns megjelensége még erősebben hatott volna a „Kékszakállu” szerepében. Gyönyörű hang, nagy intelligencia, kiváló előadókészség. Menyire sajnáljuk, hogy ez a rendkívül,

HETI FILMLEVÉL

TISZTA ÉGBOLT

Az új orosz mesterrendező, Grigorij Csuhráj, a Nejedik és a Ballada a katonáról alkotója, hatalmas sikert aratott és megosztott nagydíjat nyert a moszkvai filmfesztiválon fenti filmjével. Meglehetősen gyenge forgatókönyvből készült ez a sok tehetséget, inveniót, belső ábrázolási képességet eláruló film, mely ugyanúgy, mint elődjei a háború nagy élményéhez nyúl vissza és onnan érkezik el a Sztálin halála utáni olvasdás korához.

A film főhőse Asztahov pilóta és egy tisztelőkü fiatal lány, Szásá Lvová, akik a háború viszonyai között egymásba szeretnek. A pilóta egy légiharc során ellenséges földre ér, fogságba esik, de otthonában úgy tudják, hogy hősi halált halt. Elmúlik a háború és a hős pilóta visszakerül a fogságból, megtalálja lüszéges szerelmét, de a társadalom elfordul tőle, illetve a párt kiveti magából, nem fogadja vissza, gyanusnak minősíti fogságbaesése körülményeit. A megbélyegzett ember ivásra adja a fejét, de Szásá, a nagyszerű asszony visszarángatja a szakadék szélére. Elérkezik a Sztálin halála utáni olvasdás időszak, a pilótát rehabilitálják, ismét gépre ülhet és minden a legszebbre fordul.

Naiv és politikai mondánivalóit terhes forgatókönyvet dolgozott fel a zseniális Csuhráj, aki ezúttal is két becsületes, hamvas-tide fiatal tiszta szerelmét eleveníti. A film minden kockáját igazi emberi érzéssel töltik, bravuros színészi játék és mesterien elgondolt és kivitelezett jelenetek lendítik magasba. A filmnek sok felejthetetlen jelenete van, de az egyik, mely egy vonatállomáson játszódik le, olyan felépített, annyira hangsúlyos, olyan drámai erejű és felkavaró, hogy aki látta, egész életében nem szabadulhat meg annak emlékeitől. A kisvároskában csak asszonyok, lányok énekelnek, akik éreztetik kapnak a kiképzést elvégzett férjektől, vőlegényektől, fiaiktól, hogy egy megadott órában katonavonatot halad át a helységen és remény szerrint alkalmuk lesz egy keves időt szeretettelükkel együtt tölteni. A kis állomás rámpáján gyűlkezőnek az elsöngözött, fejkendő asszonyok, lányok, valakinek a zsebéből előkerül egy

kicsiny tükör, azt adják kézzől-kézre, hajukat igazítják, szépitik magukat és várják a katonákat, övéiket. És, íme, beérkezik a katonavonot, de nemhogy nem áll meg, hanem teljes sebességgel rohan keresztül az állomáson, a sikolto, kétségbeesett asszonyok az intgető férfiakban nem tudják felismerni a hozzájuk tartozót. Csuhráj a Ballada a katonáról című filmjében is nagy keserűséggel vitatkozik az állam, a haza szigorával, mely teljes odaadást követel az egyéntől, ottan sem volt alkalma a kis katonának egyetlen napot sem otthon töltenie édesanyjánál, mert viszontagságos néhánynapos utazás után, megérkezése percében szólította vissza a frontra a parancs.

Ragyogó jelenetben rögzíti a rendező azt a percet, amikor egy szűk családi kör tudomást szerez Sztálin haláláról. A hitetlenség és az alig elképzelhetőnek, s a megdöbbentésnek a keveréke ez a perc, de egy keveset a felszabadulás is.

A film, miközben egyértelműen pálcát tör a sztálini korszak felett, nagyon is naiv jelképekkel lobogtatja meg a chruscsevi korszak emberének felszabadulását, javuló életszínvonalát. A gyári gépek automatizálása, a konyhai felszerelésnek fridzsiderrel való csaprodása a szimbólumok közé tartozik, ugyanúgy, mint a divatos cipő, jól dukkozott gépkocsi.

Erdemes látnivaló ez a film, mely hatásos jelenetekre épül és képes arra, hogy hőseit szívünkbe loppja. Pedig ez a film technikaillag és szemléletileg egyaránt maradi módszereket követ, túlságosan aprólékosan, a naturalizmus hatás-esszközeivel ábrázol. Ugyanakkor a rendező az ugyanakkor kissé avasá vált hang effektusokat a megengedéssel sokkal bővebben és rivalgóbban használja.

A két színész: a fiatal Nyina Drobisevá és Jevgenij Urbanszkij fáradhatatlan munkát végzett, odaadással, mely átérzéssel formálta meg szerepét. Különösen Nyina Drobisevá aratott hangos sikert, aki üdéséggel, a benne végbe-menő érzések belülről vetített ábrázolásával hódítja meg a nézőt, aki nem is sejtetheti, hogy színakadémiai növendék nyújtja ezt az érett, művészi teljesítményt. A film a Peér mozi legközelebbi műsora.

LOLA

Lola, egy táncosnő, akit gyermekével együtt elhagyott szeretője és akit hét év után is visszahoz. Zavaros, zillett életet él a brettli-táncosnő, matrózok szórakoztatója, aki nagy álmot kerget: visszatér hozzá a hűtlen kedves és elviszi a csendes tengerparti városkából messzi földre, ahol felhőtlen boldogság vár rá. Rögeszme ez már, hisz nincs semmilyen reménye annak, hogy betoppán a hűtlen szerető. De mégis. Megtörténik a nagy találkozás, mégpedig a filmnek a legvégén. Eljön a nyakig, szép férfi, fehér Cadillacja, s elviszi magával kopott szeretőjét.

— és Ernster Dezső, a Metropolitan híres, kiváló basszisztája, kit ezúttal volt szerencsénk megismerni, — remekelt. Fajjaljuk, hogy Ernster nem láthatott színpadon is, — a színpad különben is nagyon hiányzott! — hol impozáns megjelensége még erősebben hatott volna a „Kékszakállu” szerepében. Gyönyörű hang, nagy intelligencia, kiváló előadókészség. Menyire sajnáljuk, hogy ez a rendkívül,

Jiddis színházak hírei

Nagy sikert arat a „Szomorúságának énekes” előadás

Joszf Buloff nagy sikerrel folytatja „Szomorúságának énekes” című műsorának előadását. Estéről-estére telt házzal mutatják

JOSZEF BULLOFF

be ezt a darabot, amely a vilnai színházak klasszikus repertoárjából való. J. Buloff Jaszke szerepében önmagát mulja felül és mint rendező a darabot modern kivitelezésben hozza színre.

A Jiddis Komédia Színház

Uj sztárja, Jack Rechtzeit, osztatlan sikert arat a „Hallgass szív, hallgass” című operettben.

Az amerikából érkezett Jack Rechtzeit egycsapásra

JACK RECHTZEIT

hódította meg az izraeli publikumot. A fülbemászó melódiákat a közönség már az előadás közben a színpadon együtt énekel. Maga az operett cselekménye is leköt a közönség érdeklődését. Mindent egybevéve, Jack Rechtzeit „bevette” az izraeli közönség szívét.

Sá sá, der rebe gajt...

Külföldi meghívást kapott Lica Abramovici-Avron

A „Teatron Háolim” színház igazgatója és rendezője, Lica Abramovici-Avron az elmúlt napokban meghívást kapott európai turnéra a „Sá, sá, der Rebe gajt” nagysikert aratott revüjével.

— Ha minden jól megy — mondja Avron igazgató —, úgy a külföldi turnéra

AVRAMOVICI AVRON

1962 április havában, a pézáchai ünnepek idejére kerül sor.

A „Sá, sá der Rebe gajt” revü nagy érdeklődést váltott ki a jiddis-színházat kedvelő közönség körében és rohamosan közeledik a 100-ik előadáshoz, ami Izraelben rekordot jelent.

Az sincs kizárva, hogy a darabot rövidesen ivritre fogják lefordítani, hogy ezt a szellemes revüt a jiddisül nem tudó, szábre-közönség is élvezhesse.

A CSODAVÁRÓK

Dijon, október
Körülbelül ez év elején történt, hogy levélleg megírtam B. Vilmosnak: ha Dijon városában járok, találkozzunk vele.

Őszintén szólva, nem emlékeztem Vilmosra. Ő azonban olyan hűséggel írta le budapesti családi otthonomat, hogy nem maradt kétség: jól ismertük egymást valaha, boldogult ifjúságunk idején. Még a zongorára is emlékezett, amely ott állt az ablaknál, s amelyen, mint levelében írta,

A nagy titok hordozója

Vilmos Dijon városában él 1957 óta, ahol egy mustárgyárban dolgozik. Pesten is mustárral foglalkozott, saját üzeme volt a háború előtt, nem csodálatos tehát, hogy Nyugatra érve a virtuálisitól barna pép szülőházába költözött. A szaghoz, színhez ne meg a szalmához való eme ragaszkodást igen dicséretreméltónak lehet mondani.

Nos, mi az a nagy titok amit Vilmos, a mustárkészítő csak szóbelileg akart rábízni? A dijoni kávéházban levő tőrszabálónál Vilmos, a mustárkészítő végre kibökte.

— Mon cher, kezdte, mivel igen büszke arra, hogy

A szenzációs találmány

— Mi az a találmány? — Ismered ugye a magnetofoncszalagot, amely a hangot örökíti meg. — Persze, persze. — Az én találmányom sokkal szenzációsabb: az olyan magnetofoncszalag, amely nem hangot, hanem a képet vesz fel. Nincs szükség többé a negatívra, amelyből pozitívot huz az ember, nincs előhívás meg meggyéb. Felveszed a ké-

A kecsgettető ajánlat

— Te ezt a képfelvételt magnetofonkészülékkel megkonstruáltad? Láthatnám? Működik? Vilmos megvakarta orr- hegyét. — Az apparátus nincsen meg... — Hanem mi van meg? — Az ötlet... Amelyről te is megállapítottad, hogy örösi. — Tartom is... És szerinted most mi az én teendőm? — Szerződtesz egy két mérnököt és megkonstruáltatod a gépet. Aztán mindketten megzadagszunk. Még ma szerződést kötünk, amely szerint minden „fifty-fifty”... Marmint a hasznot felezzük... — És a költségeket?

A váratlan bökkenő

Nem pénz kérdése ez, édes komám. A dolgoknak van egy apró, mondhatnám jelentéktelen bökkenője... Vilmos meglepetten nézett. — Mi a bökkenő? — Hát elsősorban az, hogy a készüléket már rég kitalálták. Nem csak a „tipp” van már meg; hanem a gép is működik, sok száz példányban... Vilmos remegni kezdett, mint a jól megfagyott kocsanya. — Sanyikám, te viccelsz. — Nem viccellek. Ha belesz a kocsimba és feljössz

Hamar megzadagolni

— Mi volt az az ábránd, Vilmos? — kérdeztem sze- liden. Az, hogy csak úgy, minden munka és megerőltetés nélkül, majdnem má- ról holnapra milliók hull- nak az áldembe? — Igen. — Édes öregem, én egyet- len olyan embert sem ismer- nek, akivel az megértésem volna. Tapasztalataim azt

ő sokszor játszott, boldogult édesapám és testvére- im gyönyörűségére.

Vilmos barátom közölte velem, hogy „rendkívül fontos mondanivalója van” számomra. Nem bízhatja papírra, mert soha... lehet tudni, kinek a kezében köt ki egy levél, viszont személyesen szívesen elbe- szélget velem a dolgról. Hiába biztattam, hogy nyugodtan zárja levélbe a nagy titkot, erre nem volt hajlandó. „Csak személyesen, egy jó eszpresszókávé mel- lett”, erősködött.

Ilyen gyorsan megtanult franciául —, kedves barátom, van nekem egy nagy találmányom. Ha meghal- lód, miről van szó, habozás nélkül abbahagyod jelenle- gi munkádat és ezzel foglalkozol...

Sűrű füstfelhőket ereget- ve néztem Vilmost, gyerek- kori barátomat. Két évvel idősebb nálam, de egy ósz hajszálát sem fedeztem fel sűrű hajában, fogai vakító- an fehérén csillogtak. Ugy látszik, a mustár konser- vát. Olyan lelkesen beszél, mintha husz éves volna és olyan biztos a dolgában, mint a kereskedelmi utazó, aki látja, hogy a másiktól szüksége van a kínait áru- ra.

pet és egy perc mulva le- forgatható, „fix und fer- tig”.

Elhallgatott, várta a ha- tást. Majd megkérdezte, miközben vállonbökött: — Szenzációs?! — Valóban az, Vilmos. — Ugye mondtam, hogy érdemes lesz találkoznod velem. — Azt mindenképpen. De engedj meg egy két kér- dést. — Parancsolj, mon cher.

— Az anyém a tipp, a tied a költség. A hasznot elosztjuk. Benne vagy? — Hogyne, Vilmos, hogy- ne. Ki ne szeretne gyorsan megzadagolni? — Na látod, Sanyikám. Ez az okos beszéd... Tud- tam, hogy nem csalódom benned. Évek óta tartoga- tom ezt az ötletet. Csak neked mertem elmondani, mert benned megbízom... — Nagyon megtisztelő a bizalom, — mondtam. Saj- nos azonban ki kell, hogy ábrándítsalak. — Miért? Nincs pénz megkonstruálni a gé- pet? Ez nem lehet problé- ma számodra. Barmelyik francia vagy belga banktól tudsz pénzt szerezni a kísér- letek finanszírozására!

velem Párizsba, a Francia Televízió stúdióban láthat- sa belőle nem is egyet... Magnetoszkóp a nevű... vi- lágjogokat évekként elzöldít Frank Sinatra a nagy ameri- kai énekes és színész, Kennedy elnök barátja sze- rezte meg. Állítólag egy millió dollárt fizetett érte... Vilmos a mustárkészítő szemé könnyeláradt. At- tól tartottam, hogy a ká- véház nagynyilvánossága előtt sirva fakad. — Feltaláltam a spanyol viaszt... — dadogta maga- elé. Borzalmas. Évek óta élek egy illúzióban és most ez az ábránd egy perc alatt összeomlik...

mutatják, hogy akinek jó szakma van a kezében, elég fiatal és munkaképes, no meg éveken keresztül konokon és szorgalmasan dolgozik, megteremtí helyét a nap alatt. — Mindig arról olvastam, hogy vannak emberek, akik egy tippel megzadag- odtak... — Ezek az úgynevezett

Színházi Élet sztoryk, öre- gem. Ezek mérgeztek meg benneteket. Az állítólagos „tipikus nyugati karrierre- kel”. Ami valóban tipikus a szabad világban, az a ve- rejtékes erőfeszítés, az éjt nappallá tevő munka...

Vilmos vigasztalhatatlan volt. Lelkiismeretfurdalá- som támadt: ez az ember beszélgetésünk ideje alatt összeomlott, mint a rosszul dagasztott tészta.

Mustárkészítő a vidéki város peremén

Gondolatban milliomos volt már. Jövőm én és egyik perceről a másikra tönkre- tesztem.

Rabló vagyok, illúziók rablója.

— Most persze haragszol rám, — mondta szomorú- an, — hogy idecsődítettél- lek...

Nem csodítottam itt. Most dolgozom tovább. Párizsban várnak rám...

Kérlet: maradjak más- napig, látogassam meg csal- ládját, töltsöm vele az es- tét. Nem volt szívem nem- et mondani, elmentem hoz- zá.

Vilmos, a mustárkészítő a város peremén lakik fele- ségével, akit Bécsben is- mert meg, menekülése után. Klárka 30 éves, vas- tag szemüveget hord és Ba- lassagyarmaton született. Gyerek nincs, mert „egye- lőre nem vagyunk abban a helyzetben”, magyaráz- za. A lakás példászerűen tiszta, „nagy hibája, hogy egy emelettel feljebb van az illemhely”. Aki valaha Franciaországban járt, kü- lönsen vidéken, az tudja, hogy mifajta illemhelyről van szó: nem W. C., annyi bizonyos. Fürdőszoba sincs, viszont nem messze van a közös fürdő, amely nem drága. „Mindenké- meg engedheti magának”, — teszi hozzá.

Nem valami híres, ugye Sándorkám, — mond- ja Vilmos —, de még min- dig jobb, mint Párizsban, ahol egyáltalán nem lehet lakást kapni. Ismerőseink, barátaink szállodákban lak- nak. És milyen szállodák- ban!

Számunkra a főváros amúgy sem volt érdekes, — ezt Klárka mondja —, mi- vel Vilmos ide akart jön- ni a mustár városába.

Nem is tévedtem, — büszkélkedik a még mindig lehangozt férj —, egy hét után dolgoztam...

A „debreceni” nélküli civilizáció

Felcsillan a szeme: — Eláruljak valamit? Köztünk: én Pesten jobb mustárt csináltam, mint ezek itt... Ezek a franci- ák virsli sem tudnak csinálni, a jó debrecenirol nem is szólva. Annak még a hi- rést sem hallották...

Ugy látszik, elég jól előidegélnek a jó debreceni nélküli is — jegyzem meg.

Vilmos nagyot sóhajt, de gondolom, hogy nem a deb- receni miatt, hanem még mindig szenved élete nagy csalódása alatt, amelyet én okoztam, akaratlanul neki és meghív a konyhába, a- hol főzni kezd. Mivel, hogy Klárka főztje nem ízlik neki: ő maga készíti el az estebédet. Délben a gyár kántinjában esznek mind- ketten. Elfelejtettem el- mondani, hogy Klárka ugyan csak a mustárgyár- ban dolgozik. Egész nap a barna péppel telt tégelye- ket csomagolja, exportra.

Elégedett? — Kértem az asszonytól. — Legyint. — Ah, uram, az a szag! Eleinte minden ételt ar- dímodtam, hogy er- szervezőmnek friss ropogós-

Mi fáj a „Mesakém” dolgozóinak?

Az alijahullámok sok- képpességű olét hoztak az országba. A kényszerítő körülmények létrehozta- k egy intézményt, amely ezeknek az embereknek fél- napi foglalkoztatást és ke- resetet juttat. Az intéz- ményt „Mesakém”-nek (helyreállító, újjaépítő) ne- vezték el. A Mesakém a nagyobb városokban fejti ki tevékenységét s csak az említett két kategóriába tartozók juthatnak ehhez a munkához. A Mesakém foglalkoztatási rendszere ab- ban különbözik a fejlesztési területeken bevezetett szük- ségmunka rendszertől, hogy a Mesakém dolgozói — a hivatalos meghatározás sze- rint — könnyű munkát vé- geznek.

Mik ezek a könnyű mun- kák? Kertek rendtartás- sa, udvarseprés lépcsőhá- zmosás, éjjeli őrség, iroda- takarítás.

Vannak, akik azt állít- ják, hogy a felsorolt mun- kák egyike sem nevezhető könnyűnek, főként nem öreg, beteg és rokkant em- berek számára.

Az intézmény létesített bizonyos üzemetek is, ahol valóban olyan munkát vé- geznek a csökkenet munká- bírásu emberek, ami koruk- nak és fizikumuknak meg- felel. A túlnyomó többség azonban csak az imént fel- sorolt munkákban nyerhet foglalkoztatást.

Annak tudatában és előre bocsátásával, hogy a Mal- ben, a Szochnut, a Hisz- tadrut és a Munkügyi Mi- nisztérium, — amelyeknek közös erőfeszítéséből jött létre öt esztendővel ezelőtt a szervezet, — igen nagy úrt töltöttek be a Mesakém létesítésével, féltévedt mul- tával azt kell mondanunk, hogy a foglalkoztatást il- letően megérett a módosítá- sra.

Nézzünk szembe kender- zés nélkül egy kérdéssel, amelyet a munkát nyújtó intézmény és az ezt végző dolgozó két ellentétes szög- ből néz. Ebből adódik az a helyzet, amely circulus vitiosusra, állandó körben- forgásra vezet. Miről van szó?

A Mesakém munkások azt mondják, hogy az összeg, amelyet kapnak, „a meg- haláshoz sok, a megélhetés- hez kevés”. Az intézmény- nek több ellenérve is van: 1) Nem áll rendelkezésére elegendő összeg. 2) Minél több rászorultat kíván foglalkoztatni. 3) A végzett munka minőségileg s meny- nyiségileg alatta van a szo- kások normának.

Nem vagyunk hivatalok, hogy a vitát eldöntsék. Az azonban kétségtelen, hogy az intézmény az évek során kinőtt és túlhaladt azon a kereten, amit a „jótékony” szóval lehetne jelölni, mert a munkálatok, amelyeket közületektől, bérházak la- kóitól, vállalatoktól és ma- gánosoktól kap, komoly megbízások, amelyeknek elvégzéséért megfelelő ellen- értéket fizetnek.

ra sülve ezüsttálcára és mel- lettem a mustár...

Az „átmeneti állapot”

Vállat von. — Most már megszok- tam. Különösen, hogy Vil- csim biztat: csak átmeneti állapotról van szó. Nem- sokára megváltozik az élet- tünk...

Vilmos kétségbeesve in- teget felesége háta mögött, hogy ne fedjem fel a szor- moru valóságát. Marmint a találmánnyal kapcsolat- ban. Bólogatok, megnyugtatom, hogy én Klárkánál nem szándékosom semmit sem felfedni. Hadd éljen tovább abban az illu- zióban, amelyben férje jó- voltából él.

Meg kell hagyni: Vilmos izletesen főz. A kaszinó-

Vegyük a munkálatok egyikét, a lépcsőházak tisztá- tartását. Ezért a munká- ért a lakók megfizetik azt az összeget, amelyet a Mesakém felszámít — és ami nem mondható kevés- nek — a vállalat munkásá- nak pedig elő van írva bi- zonyos munkamennyiség. — Miatán papírt és ceruzát vettünk elő s az adatok is- meretében gyors számítás végeztünk, — meg kellett állapítanunk hogy nem le- het jótékonyágról beszélni semmilyen vonatkozásban.

A Mesakém munkás ke- resete a levonások után és a nemrég történt 6 száza- lékos emeléssel együtt nem haladja meg a havi 100.— fontot.

Ebből az összegből még átlagban 10 fontnál többet kell leszámolnunk utikölt- ségre. (Ez az összeg pedig csak a fele a ténylegesen autóbusszjegyekre fordított kiadásoknak, minthogy a másik felét — nem mindig, de általában — a vállalat fizeti.) Tudvalevő ugyanis, hogy a Mesakém által foglalkoztatott emberek leg- inkább a kirjákban, sokszor még messzebb fekvő településeken laknak.

A Mesakém dolgozóinak

— akiknek a száma csupa- r. Haifán meghaladja a 700 főt — egyik súlyos pana- szuk, hogy nem rendelkez- nek üzemi bizottsággal (vadás) s ilyenformán nincs szerv, amely képviselőük- ben eljárhatna. A Mesakém vezető emberei minden eset- ben, amikor a panasz újra és újra felmerül, sajnálkoz- va jelentik ki, hogy nem ismerhetik el az intézmény által foglalkoztatottak ér- dekképviseleti szervét, mert a Munkügyi Minisztérium ehhez nem járul hozzá. A minisztérium ezzel érvel: „A Mesakém szociális in- tézmény.” Ezzel az állás- pontjával azt akarja mon- dani, hogy a Mesakém munkásoknak fizetett bér- lényegében nem más, mint „juttatás”.

Mindaddig hiába hivat- koztak a „segélyezettek” arra, hogy az általuk vég- zett munka kizárja ennek az álláspontnak a helyt- állóságát. Hangsúlyozták azt is, hogy Hisztdrut tag- díjat fizetnek s az minden havi járulékokból levonás- ba kerül.

Amikor ezt a ténnyt a Hisztdrut illetékes osztá- lyának a vezetője előtt is kiemelték, a válasz meg- érté, de egyben semmit- mondó volt, — azzal az ér- veléssel, hogy ennek az in- tézménynek a dolgozói kti- lönség jogállást „elvez- nek”. „A Mesakém szociá- lis szerv” — hangzott itt is ugyanaz az álláspont, mint amelyet a Munkügyi Mi- nisztérium vall.

Mi öregek és csökkenet

munkaképességük szociális problémát képeznek az ál- lamban, szociális esetként kezelnek mindannyiunkat.

A panaszok mellett

ismerik, hogy a „Mesakém” létrehozása helyes gondolat volt. Fő sérelmük az elmon- dottak ellenére sem a szá- mukra nehéz munka és ha- többben hangsúlyozzák is, hogy elégedetlenek a keres- tetükkel, nem ez fáj nekik a legjobban. Ugy fejezhet- nek ki, hogy lelkiileg érzik magukat degradáltaknak. Nagyon fáj mindegyikük- nek, hogy szociális jutta- tásnak tekintik a felsőbb szervek a bért, amit az el- végzett munka után kap- nak.

Nem szabad megenged- nünk, hogy ezek az embe- rek másodrendű állampo- nak érezzék magukat eb- ben az országban, — mint ahogyan egyesek keserűen ilyen kijelentést tettek — az illetékeseknek meg kell találniuk a módot, hogy öt év tapasztalataim okulás- javítsanak a fennálló hely- zeten.

Azje Kaddar

Igy hát nem jár számunkra az a jog, ami a többi dol- gozót megilleti, — mon- dják. Így nyilatkozott D. M., aki a következőképpen tette fel a kérdést: Ha nem vég- zünk megfelelő értékű mun- kát, akkor miért kell a vállalatoknak vagy az egyé- neknek teljesértékű ellen- értéket fizetniük? Viszont, ha a munkánk alkalmas külső munkaadók által adott megbízások teljesíté- sére, — legyen az lépcső- mosás, kerti munka, vagy más — akkor hogyan lehet a részünkre fizetett munka- díj lényegesen kevesebb a szokásosnál és főként né- ért deklarálják azt nyitlan vagy burkoltan szociális segélynek?

Egy biztos — mondja egy másik —, nem ez a munka való nekem. Ha va- laki azt hinné, — folytatja —, hogy emögött valami illyesmi van: „kérem, nem ezt csináltam én valami- kor...”, akkor az illető té- ved. Egyáltalán nem erről van szó. Semmi másról, mint hogy nem lehet „kön- nyű munkának” nevezni egy- idős vagy beteg ember ré- szére azt, amit mi végzünk.

Nehezen tudjuk meg- érteni, miért nem lehet pé- dául a cigaretta árusítást kizárólag öregekre és rok- kantakra bízni? A fűszér- és egyéb üzletek, ahol do- hányárút is tartanak, jól megélhetnek enélkül is. Na- gyon sok, fizikai munkára alkalmatlan és azt csak nehezen végző öreg vagy munkaképtelen számára nyújthatna ez és még hozzá egy-két hasonló cikk sze- rény megélhetést.

Ugy tudjuk, az utóbbi időben nyilvános telefon- fülkék mellett létesítettek ilyen kis árusító kioszkokat.

— Ez igaz, de sorra tre- sen állnak, mert abból még egy pohár vizet való sem lehetett megkeresni. — ?

Hiába addig minden, amíg a makoletes is árul- hat dohányműt, a közök- ség ott veszi azt meg, egyéb bevasárlásával együtt. Sok bódét meg olyan elhagya- tott helyre tettek, ahol egész nap alig jár néhány ember.

Van néhány mesaké- mos, kérem, akik újságot árulnak, de nehezen bírnák a szaladgálást, ácsorgást. A mifajta embereknek, uram, ülőfoglalkozás kell már, amit most végzünk, az a munka nem a mi de- rekünknek, meg a mi lábainknak való.

Egy jiddisül beszéző öreg, leteszi a szerszámját, át- furakodik a bokrokon és közelebb jön. Ő azt pana- szolja, hogy a sorsjegyár- sítók között mind több a fiatal, „pedig itt aztán az öregek és rokkantakom kívül mást nem volna sa- bad foglalkoztatni”.

Az országban

— mint ahogyan egyesek keserűen ilyen kijelentést tettek — az illetékeseknek meg kell találniuk a módot, hogy öt év tapasztalataim okulás- javítsanak a fennálló hely- zeten.

1961 XI 10 Uj Kelet 9

HARFA UTCA

REGÉNY

írta: *Abádi Ervin*

25

A korlátrácsnak támaszkodva, sokáig állt a tenger felé nézve, hol a láthatáron már csak mélyvörös csik jelezte az eltűnt nap helyét.

Az égen itt-ott már néhány csillag is hunyorgott és a város utcáin mindenütt égtek a lámpák. A kertekben, a járdaszéleken a péntek-est csendjében ünnepélyes-mozdulatlanul álltak a fák. A Hárfá utca felső vége, a központ felől, ballagva-beszélgelve már jöttek visszafelé a szomszédos házakban lakók, akik templomban voltak.

Most is, mint mindig ilyenkor, ha meglátta őket — kis, maga előtt is titkolt zavarral nyomta cigarettáját a virágtartó földjébe. És, mert az alsótrikót, amiben a korlát mellett állt, a péntek esti hangulathoz, a templomból jövők rendes öltözkézéséhez nem illőnek tartotta, mielőtt a közeledők az erkély elé értek, visszament a szobába. Meggyújtotta a villanyt, megnézte óráját, majd kinyitotta a rádiót. Azután átment az előszobán és a konyha ajtófélfájának támaszkodva, kicsit előredőlve, beköszönt:

— Erev tov, Miri...

Az asszony éppen valami térsztafévelével teli tepsi telt a sütőbe. Felnézett, kézfejjel igazította vissza egy homlokába hullott hajfürtjét, elmosolyodott.

— Szervusz, Imi. Hány óra?

Somogyi a szoba felé intett, a rádióból éppen a hírek előtti jelzés hallatszott.

— Pont hét.

— Jól van — bólintott az asszony — én is végeztem. Most én is lepihenek egy órára, vacsoráig.

— Jigált már rendbetettem, Ruti is benn játszik a gyerekszobában. Kérlek, törődj velük, míg alszom, és ezt a sütőt egy jó félóra múlva állítsd kislángra. Nem felejtöd el?

Az asszony leoldotta kötényét és a szoba felé indult.

— Igaz! Mi van a Neumann Dénessel? Őt is meg kellett volna hívni ma estére!

— A Dénes? Nem tudom mi van vele. Azóta, hogy először találkoztunk, hogy itt volt nálunk, nem jelentkezett. Igaz, mondta nekem, hogy szándékában van egy kicsit utazni, körülnézni az országban, de ennek már majd két hete.

— Hol lakik? Nem tudod?

— Dehogyan nem, valami szállodában, felírtam.

— Hát hívj fel vasárnap azt a szállodát és kérdezd meg, hogy visszajött-e már.

— Jó, igen. Vasárnap utánanézek. Egyébként elkelejtettem mondani, lehet, hogy ma este feljön a Zoli is.

Az asszony vállá fölött pillantott vissza.

— A Gerner? Mi jutott eszébe?

— Mondtam neki, hogy jöjjön.

— Hívtuk eleget, nem jött soha.

— Ezt is mondtam neki. Most azt mondta, hogy jöjjen.

— Az Erna-ügy óta neheztel ránk...

15.

GERNER ZOLTAN válása óta nemsokkal kénytelen volt édesanyját ismét egy aggokházában elhelyezni, mely inkább szanatórium volt. A teljesen összeroppanat, idős asszony már nem lehetett állandó orvosi felügyelet nélkül.

Gerner feleszta háztartását és rómát-ori lakásába csak aludni járt.

Munka után, majd minden nap kiment anyjához a szanatóriumba. Vele töltött két-három órát, míg az öregasszony elbóbiskolt.

Csendes, meleg délutánokon, koraestéken, künn a szanatórium kertjében ültek egymás mellett anya és fia.

A fiú anyja kezét simogatva hallgatta csendes motyogását, akit már nap-nap után fokozatosan sűrűsödő jótékony fátöl választott el a má-tól.

A kerti sétányon ugráló-csipogó verebek, valaki, aki elment a pad előtt, ahol ültek, egy a szomszédokból áthallatszó zongorafutam, vagy akár egy, a kerten átügető kutya — amin az öregasszony pillanatra megpihentette tekintetét, hang, ami a fülét érte, elég volt ahhoz, hogy élete soktízezer napjának zárt lapjai valahol felnyíljanak.

Csendesen beszélt, hangsúlytalanul és mindig valahol egy mondat közepén kezdve:

— ... azután kimentek Amerikába. Az a szegény asszony meghalt gyerekszülésbe... De, amikor a Bergmann visszajött, nagyon gazdag volt már. Engem akart feleségül venni, de apám azt mondta, hogy nem ad... húsz voltam akkor.

Legyintett.

— A Bergmann Samu volt akkor már negyven is, hát nem adott az apám.

— Azon a nyáron nagyon beteg volt és a kertben letörtek a faágak a sok baracktól, meg szilvától, ami rajtuk volt... Künn, a kertben főztük a lekvárt... Akkor volt az a nagy tűz is Szántón, emlékszel?

— Nem éltem én még akkor, édesanyám — szólt a fiú, bocsánatkérő, elnéző hangon.

Az öregasszony bólogatott.

— Igaz, igaz, akkor te még nem éltél, de nagy tűz volt. Mi is oda mentünk, nézni. Apám is segített az oltásnál. A férfiak egymásnak adták a vödöröket.

— Nem volt elég víz a kutakban... majd az egész falu leégett. A csendőrök mondták, hogy gyújtogatás történt... a cigányokat gyanúsították. A pesti újságokban is benne volt...

Az estébe hajló délutánokon azután, mikor a szél mozgatni kezdte a pad mögötti bokrokat, felségitte anyját.

— Menjünk be, anyuka.

— Igen, fiam, menjünk be.

ANYJÁTÓL JÖVET, esténként nyole körül vasorázott az Allenby úti keleti étteremben, majd áthajtott a Dizengoffra. Valahol egy mellékutóban leállította kocsját, azután kísért a neonfényes eszpresszó-világba.

A nagy eszpresszó teraszán, az összetolt asztalokat körülülő társaság törzstagjai — bár ő ezt nem is sejtette — külső „zöld” embernek nézték Gernert. Csak annyit tudtak róla, hogy nemrégén vált el, festékgyáros, aki, ha „belejön” egészen jó pofa. És ami a legfontosabb, cselekjét, melyet rendszerint a hajnali órákban tölt ki, habozás nélkül, mély meghajlással nyugtázva teszi el bármelyik lokál fizetőpincére.

Estéit, éjjelét nagyrészt ezekkel a felületlen ismerősökkel, mulató partnerekkel töltötte.

De Gerner ezzel nem törődött. Ugy intézte leg-többször, hogy hajnali kettő felé, már egyedül maradjon. Zúgó fejjel az elfogyasztott italoktól, a soknyelvű fecsegéstől, kocsjába ült ilyenkor és az üres utcákon át a város végébe rohogott, a harmadrendű lokálhoz.

Csak a bárpulthoz ült.

Az énekeső ilyenkor már régen túl a műsorán, ha valamelyik asztalnál is ült, mint vendégszórakoztató hölgy, nem sokáig várta a késői törzsvendéget. Pár perc múlva a bárpulthoz sétált.

— Jó estét, hogy van? — kérdezte.

Gerner a jeget lotyogtatta poharában.

— Jó estét, Magda. Iszik valamit?

— Nem, köszönöm, elég volt.

— Mikor végez?

— Már végeztem.

A nő neve nem Magda volt és eleinte mindig hívajította Gernert.

— Lili a nevem. Miért nevez Magdának?

— Szébb név, mint Lili, azért.

— Aha... — bólintott a nő és ezentúl elfogadta a Magda nevet.

Gerner az énekesőt hetekkel előbb látta meg. Egy Járkon utcai lokálban lépett fel. Akkor ismerkedett meg vele. Azután, mikor az énekeső új helyre, egy jaffai bárba szerződött, mind gyakrabban jelent meg a késő éjjeli órákban, ott is.

Az énekeső hamar megérezte, hogy hasonlóit valakire, akit Magdának hívnak. Bár soha, a legkisebb tájékoztató részletet nem tudott meg a férfitől, mégis valami csodálatos ösztönrel játszott bele magát annak a nőnek a szerepébe, aki volt, aki elhagyta, vagy akit elhagyott a férfi, aki talán meghalt és akit még mindig szeret.

Egyszer nem bírta tovább, megkérdezte.

— Csak annyit mondjon róla...

— Kiről? — vágott közbe hirtelen-ingerülten a férfi.

Róla, arról a másikk Magdáról, a valódiról; hogy éle-e, vagy meghalt... ezt mondja meg.

A férfi beharapott ajakkal, megfeszült arccal nézett maga elé sokáig, majd hirtelen, koppanó fahangon lökte ki magából a választ.

— Már meghalt... régen.

— Tehát él — gondolta magában a nő és maga sem tudta miért, attól kezdve féltékeny haragot érzett a „nyamvadt privát” valódi Magda iránt.

— Mondja, kérem, ne haragudjon, hogy kérdezem: nagyon hasonlítok rá? Az arcom? Az alakom, hangom? Ő is magyarországi volt?

— Igen... nagyon, — válaszolt a férfi akkor, de többet nem mondott és azóta sem soha.

GERNER SOHA nem kérdezett tőle semmit. A nő magától mesélt magáról, múltjáról, életéről.

Második férjével jött Izráelbe, öt évvel ezelőtt, elváltak.

— A kisfiam a második férjemtől van, most nyole éves, egy gyerekfaluban él. Most komoly problémám van vele — az énekeső zavartan elhallgatott.

— Igen, mi a probléma? — biztatta Gerner barátságos, segítőkész.

Magda sóhajtott.

— A fiamnak megkeresítik az életét a társai, amiért nincs körülmetélve. Követeli, hogy csináltassam meg a circumcissiót... De nem lehet, mert a rabbinátuson azt mondták, hogy a gyermek az anyja vallását követi.

— Maga nem zsidó? — nézett fel meglepve Gerner.

— Római katolikus vagyok. A második férjem zsidó volt. A fiam tőle van.

— Hm — Gerner elkomorodva nézett maga elé. A nő sokáig hallgatott, majd fátyolos-halk hangon megkérdezte:

— Jelent valamit az... az, hogy én nem vagyok zsidó? Változtat valamit a... a...

A nő fénylő szemmel nézett a férfire.

A férfi rágyújtott, mormogva szólalt meg.

— Én... én nem szeretem a nemzsidókat. Azokat se, akik nem öleik, nem raboltak, nem bántottak közülünk senkit.

Az énekeső arca megrándult, fejét lehajtott és hangtalanul elsírta magát. Felállt, az ajtó felé indult.

— Hova megy? — kérdezte a férfi.

— El... elmegyek — félig fordult vissza és könnyes arccal, reszkető hangon mondta: — Én... én igazán nem vétettem soha semmit senki ellen, higgye el! A családom sem. Mi régi pesti zenész-artista család vagyunk. Mindig zsidók között élünk. Mi megtettünk mindent, amit tehettünk...

Kifelé fordított tenyerével, kis bizonykodó mozdulattal tett, könnyein át, halványan, bizakodva, elmosolyodott.

— Így volt. Voltunk azért néhányan, igazán — nyelt egyet — de, ha ennek ellenére sem kellek már magának...

Gerner a hamutartóba nyomta cigarettáját.

— Hol van a férje? — kérdezte és a nő karja után nyúlt, gyengéd erőszakkal visszahúította a fotelbe.

— Hajón dolgozott zenekarban, de valahol, egy amerikai kikötőben kiszállt. Hogy most hol van, nem tudom, már több, mint két éve...

Ezután többé nem nevezte Magdának.

Gerner, mikor reggelként nyolctájban elment hazulról, az énekeső még aludt. Csak tíz felé kelt fel. Felvette pongyoláját. Már volt néhány elhozott ruhadarabja is az egyik szekrényben. Kinyitotta a rádiót, reggelit készített magának, közben bekapcsolta a vízmelegítőt. Kicsit rendbeszedte a lakást, konyhát, megfürdött, felöltözött.

Volt úgy, hogy mielőtt bekattantotta volna maga mögött a lakásajtót, pársoros üzenetet hagyott az előszoba kisasztalán:

„A fürdőszobában a fal át van ázva, szerelők kellene hívatni. Lili!”

Vagy „Leszedtem a kiszoba ablakfüggönyét, mert már kívülről is látni lehetett, hogy piszkos. Leadtam szembe, a tisztítóba, majd hozassa el. Legközelebb felteszem. Lili!”

Az énekeső csak akkor jött, ha Gerner érte ment a lokálba. Bár a lakáshoz kulcsa is volt, amivel távozásakor bezárta az ajtót, eszébe se jutott, hogy máskor is felmenjen a rámt-ori lakásba.

Csak most, egyetlen egyszer történt, hogy mégis kiment oda, miután a férfi majd egy hétig nem jelentkezett.

Kora délután utazott ki autóbusszal. Gerner nem volt otthon. Szinte szaglászva járta be a lakást egy más nő nyomai után kutatva, de semmit sem talált. A lakásban rend volt. Tudta, hogy hetenként kétszer takarítónő jön.

Akkor rövid habozás után, néhányszavas üzenetet hagyott Gernernek: „Feljöttem magához, mert azt gondoltam, hogy beteg. Mi van magával? Lili!”

Másnap este eljött a férfi a bárba.

— Köszönöm, hogy érdeklődött utánam — mondotta.

— Azt hittem, beteg, gondoltam megnéznem, hátha szüksége van rám.

— Kedves volt magától. Tényleg volt valami. Egy csúnya foggyökér nyavalya. Még most is dagadt az arcom... látja?

— Aha, de már alig... rendben van már? Jó fogorvosa van?

(Folytatása vasárnap)

Joszeff Vitkin tanácsos
 Cionista munkái. Született 1876-ban Mohilevben, (Lengyelország), elhunyt 1912-ben, Rison Lecionban. Az első cionista kongresszus után alijázott, évekig Gederán tanítókodott, az akkor megalakult Hapóel Házéir ifjúsági mozgalom egyik alapítója és vezető embere volt. 1905-ben bocsátotta közre híressé vált felhívását az orosz zsidó ifjúsághoz, a fiatal zsidó települések megszervezése és az országban való letelepedésük érdekében.

Keddeni a napaszámoskodáson kezdte, amit becsületesen, odaadással, mondhatnánk: lelkesedéssel végzett és végezte volna halála napjáig is, ha a két keze, a szíve, a tüdeje bírta volna. Elment hát tanítónak.

Sokáig azt se bírta, a tanítás a torkának ment neki. Az aztán végleg leterpette. Még a bécsi orvosok se segíthettek rajta.

Hogy eredetileg ki volt, mi volt Vitkin? Egy sakternak a fia. Az ilyen házakból kerültek ki akkoriban a második alijja táján az új olék legtöbbje, sakterek, sámeszok és ritkábban kis hitközségek rabbijainak gyermekeiből. Az ilyen fiúk, lányok nem bírták otthon az éhezést, a galut jármát, nekivágtak hát reneteg zsidó tudással, kevés uti-kötséggel és kiapadhatatlan idealizmussal az ősök országába a földet turni, mocsarat szarítani, vagy ha abba belebetegedtek, tanítókodni, népet összekovácsolni, hazát teremteni, ma írában elpusztultni vagy árab bicakától hős halált halni.

No, nem akármilyen ember volt a Vitkin apja sakter léteré sem. Két könyvnek is a szerzője, az Isten Tanáról, a jámborságról, a jó erkölcsökről.

Érdekes a Vitkin iskolázottsága is, mármin a fiúé. Már négy éves korában befogták a tanulásba, hat éves korában meg már a Talmud tengerébe evezett. Majd a nagyapa keze alá került. Csak az írás-olvasástól tiltotta meg, még a zsidó betűtől is, hogy rossz utra ne térítse. Bizony, igen, 14 éves volt, tul a bármicván, amidőn már az apja a betűvetésre fogta. Orosz tanítót is fogadott mellé és a Tenáchet is a kezébe adta.

Rabbit akart belőle nevelni, „dupla rabbit”. Ezt meg az orosz galut találta neki. Kétréle rabbi volt ott.

Joszeff Vitkin összegyűjtött munkái

az Am Ovéd kiadásában

egy befelé, egy meg kifele, a hatóság felé, akinek csak világi műveltsége kellett legyen, hogy a hivatalos emberekkel vigye a szót. Az igazi pap azért csak az volt, aki az ősi tanokban kiváltott, a másik csak jójác, a cár és a miniszterei kreaturája, aki legtöbbszőr azt se tudta, hol lakik az Isten. O hát „dupla rabbit” akart lenni, mindkettő egyszemélyben, de a kétféle tanulás megártott az egészségének és orvosi tanácsra abba kellett hagyni, pap helyett — cionista lett. De valamiből csak élni is kell, tisztviselősködött hát egy gabonüzletben, majd meg 1897-ben megvalósította régi vágyát és neki-vágott az ercc-jiszrási útnak.

Előbb napaszámoskodott, de gyenge teste nem igen bírta, a gederaiak fellismer vén kiváló tehetségét, megtették tanítónak. Két évig volt Gederán, onnan Rison Lecionba került, 1904-ben Mászchá hívta meg igazgató-tanítónak. Megélhetése biztosítva lévén, kihivta Oroszországból szüleit. Apja egy évi ittartózkodás után meghalt, a család éltartása most hirtelen rászakadt. Két év után visszakerült Rison Lecionba, ott is maradt élete végéig és ott is talált örök nyugalmat.

Egy rövid újságcikkekben nem lehet foglalkozni külön Vitkinrel, a publicistával és külön a pedagógussal, én inkább az emberről mondom még el egyet-mást a levelei nyomán, amelyekhez hasonlókat szépségre csat ritkán olvashatunk.

Az első levele Mászchá-ról (a mai Kfár Távor) szől 1904-ben egy risonlecioni családnak. Ha több levél nem maradt volna tőle csak ez az egy, akkor is gyönyörű képet kapnánk Vitkinről, a lelkeről, a hazaszeretetről, a bánatáról, a gyászáról, amit a Herzi halála váltott ki belőle. Minden elötte — írja, — nem lát se eget, se földet, csak nagy sötétséget, gýaszt.

1900-ban hosszu levél a nagybátyjának Gederáról: „...Most össze kell szedni utolsó kis erőmet, hogy megmentsük magunkat, mi előtt haszontalan dolgokra pazarolnánk, utolsó csepp vérünket, mielőtt az ellen-ség kiöntaná. En mindig rossz néven veszem, ha valaki azt hirdeti, hogy Erec

Jiszráelben sült galambok repülnek az ember szájába, hogy itt mindennel boldogulnak. Azt hiszik, csak ez zsel csábitathatják a bevándorlókat. Szomorú dolog volna, ha a mi népünk ilyen alacsony fokon állna, minden ideál nélkül, ha csupán az arany fényével, a jó tisztelettel kellene a szent eszméhez, Erec Jiszráel benépesítéséhez csalogatni, jaj volna akkor a mi ideálunknak, minden reményünknek!... A nép tudja meg, hogy szülőföldje, egye dülly reménye, rossz kezekben van, hogy pusztá, elhagyott, tele betegséggel, bajjal, de ennek ellenére szeretni kell, hinni kell, hogy ha több évi munka, fáradozás után végül meghódítja, akkor meggyógyul minden bajától, Edenkertté változik, csodaországá, széppé, gazdaggá, ahol a szerencsétlen Izráel megelégedve, boldogan pihenheti ki hosszú, borzalmas vándorlását.” Ezt 1900-ban írta.

„Ujságot akartok? — írja másnak. — Mondok hát: A törökök feloldották a földvásárlási tilalmat. Aki 8 éve az országban él, szabadon vásárolhat ezentul. Tavaly alapították Máchnájim mosávt, most meg egy újabb nagy koloniat alapítanak Szedzsera néven és reméljük, folytatása lesz a Jordánon tul is. Most már mintegy 30 mosává van az országban 8000 lakossal. A jisiv összesen 60.000 zsidó számlál, ezekből 30.000 Jeruzsálemben. Jeruzsálem összlakossága 50.000, a zsidóság szerint kétharmad részét képezi. Jeruzsálem tehát már zsidó város...”

Már hat éve van az országban, 26 éves, de úgy tud érte lelkesedni, mint valami fiatal diák, mintha elöször látná. Berlinbe kellene mennie vagy Bécsbe operációra, de hol vegye az 500 frankot hozzá és Szará hugához szóló levelei már csupa sóhaj. Nem is a maga életét félti, hanem a családját, amely az ő támaszára szorult, aztán meg egy bimbózó szerelem, egy kislány, volt tanítványa.

Egy pillanatra fellobog benne a remény. Talán jó is ez úgy, ahogy van. Még örül is neki, hogy esetleg utazhat és Szarának talál majd valahol alkalmas helyet a tanulásra, a továbbképzésre.

„De talán mindez csak elmoh. Itt maradok és lassan elhervadok, elfonnyadok, az élethez nem lesz elég erőm, a halálhoz elég bátorságom. Kérlek, ölj meg engem, mert az élet majd pezseg örömtől, szerelemtől, reménytől, én meg belejajdulok a világba, amely számomra sötét lett, vagy könnytelen szemekkel zokogok.”

A következő levelet már nem lehet könnyek nélkül olvasni, behalad az ember szívébe. Elmondja az ideáljának az álmát. Ezek az álmok persze lídercálmok és a betegségével vannak összefüggésben. „Hátha megérti, hogy a régi álmaim megváltoztak, nincs többé jogom róla álmodni, miután a halál ott ólálkodik a torkomban.”

1911-ben Bécsben találjuk. Innen értesíti az anyját, hogy az operáció sikerült. Ennek előtte azonban félholtan Ábrahám öccsének küldözgett a leveleket, hogy ha már ő nem lesz, ne feledjék meg az anyjukról és a kis hugukról, mert megszokad a szíve, ha árvaságukra gondol. „Meg vagyok róla győződve, mindent megteszlek érdekükben, hogy gondoskodjanak róluk, de életre és halálra kérék, hogy ez a gondoskodás ne legyen filantropikus, hanem — emberi.”

Az operáció sokkal sulyosabb volt, mintahogy gondolta. A géget meg kellett rövidíteni, a hasfalat ki kellett nyitni és azon keresztül mesterségesen táplálni. Utolsó levél, hazulról, Jaf-fáról, Avránám Szumnak. „Az operáció csak részleges. Rákos daganatot találtak, amit azonban nem lehetett eltávolítani. A hangom majdnem teljesen elveszett, olyan vagyok, mint egy repedt fazék, halálra ítélve... Csak attól félek, nehogy agóniám évekig tartson, hogy magammak és másokkal is terhére legyek...” Huszonketten írtak Vitkinről megemlékezést, kö-

szölik Katzenelson, Brenner Glücksohn, Smilansky és Sohneur.

Vitkin nemcsak tanítással, írással foglalkozott, a jisiv minden problémája lekötötte, földvásárlás, a koloniák megerősödése, a zsidó munkaerő szaporítása, földművelés tökéletesítése stb. A zsidó nép feltámasztásában való hite nem ismert határt. O, a teljes megváltásról álmódzott és szíve egész melegevel, odaadással harcolt érte szóban és írásban. Betegen, sulyos kórral a testében Oroszországba is elment propagandá utra a „Chovevé Cion” és az „Ivria” megbízásából és beszédeivel sokat használt az ujjábredés gondolatának.

Vitkin hős volt életében és hős maradt utolsó napjaiban is, amidőn már nem maradt belőle csak csont és bőr, amidőn sápadt arcában már nem látszott egy cseppnyi vér. Száját nem hagyta el sóhaj akkor sem, amidőn utolsó kívánságát suttogta el, hogy Rison Lecionban helyezték örök nyugalomra. De nem siránkozott, nem panaszkodott akkor sem, ha a nép bajban volt, ha a jisiv testét különböző csapások sújtották, ellenkezőleg, mindig talált vigasztaló szavakat azokra a szekre, amelyek a családot szívet emésztették.

Izráelben egy falu és számos utca viseli a Vitkin nevet, de tettel nemzedékekén át fogják hirdetni a nagyságát, a nemzet pedig hálással gondol azokra, akik most betűkben is örök emléket állítottak számára. Löwenkopf Kálmán

Aki három napig ünnepli a születésnapját

Írta: B. Monostory Ada

Letter Milli néni a 87-ik születésnapját ünnepli Kirjáb-Bialikban. Három napon keresztül, ezért, hogy Dántól Beér Seváig, vagy még azon tul is, Dimonából eljöhessenek a rokonok jókívánságait tolmácsolni. Mert a családnak, a legújabb népszámlálás szerint, már hatvan tagja van az országban, bárucn Hásém.

Lassan szívárogtak a rokonok ide, csak egy család volt már itt régen, Milli néni Renée nevű lánya a férjével, Rudival. Ok voltak az úttörők, akik huszonhét évvel ezelőtt eljöhettek Temesvárról és végigszenvedték az akkori új olék minden kálváriáját. Sokáig a teljes családalanáság állapotában éltek, csak a magyar jisiv tagjai voltak a legközelebbi családtagok, akik valóban példás összetartást tanúsítottak. Előfordult, hogy egy piasszer hiányzott, hogy ebédet főzhessen Renée. És addig ment, addig járt, amíg sikerült neki délfelé valamelyik barátától az egy piasszer megkapni. Kölcsonban, hogy másnap a barátón szaladjon végig a Hádáron egy piasszer kölcsön kérem. Szép, hős idők voltak. Vetélkedés nélküli, küzdelmes, fiatalos és mulatságos élet.

Az állam kikiáltása után azután szállingózni kezdtek a rokonok. Közben is jöhettek árva rokon-gyerekek, akik a szüleiket a hitleri pokolban veszítették el, akiket az Aljiját Háoarcn hozott ki és Isten tudja, hogyan tudták a címet. Ezt az egyetlen címet az országban, ahova elmehtek és ahol szivesen fogadták őket és ellátták pénzzel — mert, mint a mesékben, itt is, a jók megkapják a ju-

Megkapja a legszebb ajándékot, megérkezik az Andi! — mondtam.

Es Andék valóban egy héttel a születésnap előtt megérkeztek. Es most összegyűlt a nagy család, hogy ünnepelje a nagyszasszonyot. Három napon keresztül jöhettek Afikimból, Tel-Avivból, Dimonából, az ország minden részéből a rokonok. Virágokert lett a ház, ez a nagy vendégszerető ház, ahol a vendégszerettel Milli néni áll az első helyen, mert még nem is tilt le a vendég, Milli néni már ellentmondást nem tűró hangon mondja:

— Itt maradsz ebédre. Vagy vacsorára, attól függ milyen időben érkezik az illető. Ez az a ház, ahol 4 generáció lakik együtt, ahol a mosogatóvályuból nem tünik el sóha a mosatlan edény, és a sütőből a finomabb finomabb sütemények. Es a család jeke tagjai, akik eddig csak Béla Bartók nevére ismerték, ha magyarokról volt szó, megtanultak egy új szót: dobortorta! Meg Sigitortia! Ez tudniillik Milli néni kedvence tortája, ha valaki — aki nem temesvári — tudni akarja a receptjét ennek a finom tortának, forduljon bizalommal Milli nénihez. Amilyen jó, ő megírta valakivel a receptet.

Mert Milli néni pár éve már csak a fülével és a tapintóérezkével lát. Pedig, mennyi szép kézimunkát készített azelőtt. A legszebb gobelin-terítőt, a toledós kézimunkák szait varrta, hímizte, amíg látott. A család minden tagja örült a szép ajándékoknak évtizedeken keresztül. Mert ajándékozni Milli néni mindig szeretett. Még most is, soha egy családi dátumot nem mulaszt el és ajándékkal pecsételi meg.

A pontosság és a rendszert minden vonalon, es Milli néni. Az étkezések és a lefekvés idejének pontos betartása, ez is ő. Es amíg a magyar adást halgathatta a rádióban, pontos időben állt a rádió előtt, felkattintotta a második gombot és hallgatta a híreket. Pedig az anyanyelve nemet és franciául is beszél, mégis a magyar híreket hallgatta legszívesebben. Mert a világ dolgairól éppen olyan tájékozott, mint a család ügyes-bajos dolgairól.

A hatvan tagú családnak, velem együtt, az a kívánsága, hogy százhusz évig maradjon ilyen modern, ilyen fiatalos, minden iránt érdeklődő és mindenkiel töredő, mindenkit védő, igazi jiddise máme, a szeretett Milli néni.

Rosenfeld Miksáné sarkóaválása

Eppen egy évvel ezelőtt írtunk róla. Rosenfeld néni, az angyalról, aki köztünk tipegett. Néhány hete nem tipeg már az angyal, ott suhog szárnyaival a többi között, egyenrangúan velük a magasságos égbelen.

Aki ismerte csak a családát, a meghatót elismerés hangján emlékezhetik meg róla, aki egész életét arra fordította, hogy felszárítsa a könnyeket, hogy enyhítse a fájdalmat. Talán tíz gyereket is felnevelt Rosenfeld néni, habár neki egy sem volt. Mindig a legszerencsétlenebbeket

kereste ki az árvák közül a legélhetősebbeket, akiknek a legnagyobb szükségük volt arra, hogy aki magához veszi ne csak kenyéret, de szeretetet is adjon neki.

Szegény asszony volt Rosenfeld néni, a férje sámesz volt és mégis mindenre futotta a nagy szívéből és a felsőbb hatalmasságok oly módon segítettek, hogy mindig tudott juttatni másoknak. Abban a néhány utcában Budapestben, amely az Erzsébet körúttól a Károly körútig és az Andrássy úttól a Rákoczi útig terjedt, olyan személyiség volt Rosenfeld néni, akire áhítatos tisztelettel néztek. A pesti orthodoxia örök kegyelettel gondol rá, nagy asszonyára és noha rokona nem maradt, a tisztelői, a barátok állítanak sarkövet neki. Kedden, november 14-én délután fél háromkor a jeruzsálemi Hár Hámenuchot temetőben tartják meg a sarkóavátást és átkarát. Rosenfeld néninek oly sok tisztelője van Izráelben, hogy külön autóbusszt állítanak be az átkarát, illetve sarkóavátáshoz. Az autóbussz 2.15 órakor indul a jeruzsálemi Tuv-Tám cukrászda elől.

Emlékezete legyen örökké áldott!

Régi zsidó humor

EGYFORMA DIAGNÓZIS

Az operáció előtt álló ember szomorúan mondja a barátjának: ma két orvosnál voltam és mind a kettő ugyanazt mondta.
 — Mit mondtak?
 — Hogy egyelőre le kell tegyék 500 forintot az asztalra.

JÖJÖN EGYEDÜL...

A gazdag zsidóhoz beállt egy snorer és adományt kér. A gazdag egy forintot akar neki adni. A snorer szó nélkül sarkonfordul és kifelé indul.

Talán nem elég? — kérdezi a gazdag.

Mire a koldus így válaszol:

— Persze, hogy kevés és mivel én csak a „dálász” megbízottja vagyok, csak egyet mondhatok magának: jöjjön ezekután a dälász direkt magához.

A CSERE-ING

Zálmán, a viinal, nagyon vigyázott a szavára, hogy senkit meg ne bántson. Egyszer ellopták az ingét a fürdőben. Mikor hazajött, a feleségének a dolgát így mondta el:
 — Valaki elcsereítte az ingemet.
 — És hol az elcsereít ing? — kérdezte a felesége.
 — Az illető, úgy látszik, a csereinget elfelejtette ott-hagyni.

IDEÁLIS HAZASSÁG

Mikor megházasodtam megállapodtam a feleségemmel, hogy a fontosabb ügyek felett én határozok, a kis dolgok felett pedig ő.
 — Na és betartottátok a megállapodást?
 — Képzeld el, húsz év óta vagyunk házasan és eddig még semmi fontosabb ügyünk nem állt.

Akinek négy év haladékot nyertem a haláltól

A tüdőbeteg diák beírja közben nevét a világtörténelembe

Az angol antiszemita-musorló frott cikkemmel kapcsolatban Jámor Ferenc rendkívül érdekes fejtegetést közöl arról, hogy memoriamokban hogyan gyűlnek össze szemes mozaik-kavicsok, nem is tudunk már róla, míg egy véletlen név vagy mondat fel nem vett a tudat külsőbe főleg egy ilyen kövecskét és megindul rögtön az emlékezés áradata régen eltemetett eseményekről. Ez történt most velem is. Zoltán Dezső nemrégiben cikket közölt az Új Keletben egy budai tüdőbeteg-szanatóriumról, amelyben megemlítette a sanatórium kedves, humánus főorvosát, dr. Gergely Jenőt. Nem tudom el-e még, nem látam nevét újsághírkeiben, pedig, ha élne, néha-néha mégis szerepelne, mert kiváló tudós volt és nagyszemély ember.

Ennek a sanatóriumnak 1917 őszén lakója voltam magam is két hónapon át. Nem utolsó sorban választottam ezt a helyet gyógyulásra éppen dr. Gergely Jenő főorvos személye miatt, aki a Galilei Körnek volt egyik alapítója és érdemes tagja. Innét ismertük egymást és természetesen nemcsak orvosi kiváló képzettségét, de barátságát is élveztem ott. Ennek a barátságnak tulajdonítható, hogy egyik nap azzal a közléssel fordult hozzám, hogy az egyik különszobában súlyos betegségében a krízishez közeledik egy rendkívül művelt és tehetséges fiatal fiú, nagyon aggódik érte és kérdezte, hogy az éjszakát nem tölteném-e el beteggyárral mellette. Ha elalszik — mondta — nem biztos, hogy felébred-e még. Tartanám-e szóval, beszédem az éjszaka alatt, mert ha megúszta ezt, akkor túl lehet a krízisen.

AZ ATBESZÉLT ÉJSZAKA

Vállaltam természetesen a megbízást. Hamarosan magam is felismertem, hogy valóban rendkívül tehetséges, mindössze 17 éves diák, de fiatalabbnak látszó gyerekarú ifjú lázröszkálkával az arcán feküdt előttem, több szép novellája jelent meg már a lapokban, mutatta azokat. Mondtam, hogy csak én fogok beszélni és ő tágranyit szemekkel hallgatta mindazt, amit elmondani kezdtem. Ugy véltem, hogy legjobban ébren tartom, ha beszélek akkor forrongásban levő ifjúági mozgalmunkról, annak ideális célkitűzéseiről és a szöveg jövő-ről, ami elkövetkezik, ha eszméink diadalmaskodni tudnak.

Igy télt el ez az emlékeztető éjszaka, missziómát betöltöttem, mert felkeltettem benne az élmikarás ösztönét, suttogta vágyakozását, hogy mennyire szeretne ebben a mozgalomban résztvenni. Sokáig úgy sem fogok élni — mondta — póz nélkül — rendelkezhetek velem. A csoda megtörtént, a fordulat beállt a krízisben és a gondos ápolás nemcsak megmentette, de két hónap alatt lábra is állította.

Még bejártam látogatni, de amikor elhagyta a sanatóriumot, feljött a Galilei Körbe, nagy érdeklődéssel vett részt a szeminariumokon és vitákon. Nagyon megszerette mindenki.

HUSZ KORONA KÖLCSON ÉS A KÖVETKEZMÉNYE

Mindvégig tudta, hogy csak feltételes moratoriumot kapott az életre. Nem beszélt róla, de égett a vágy benne, hogy a még hátra-

Írta: Dr. Darvas Simon (London)

lévő időt valami érdemes tettel tegye hasznossá. Pár hónap telt így el, mikor egy napon feljött hozzám, tudta egész nap tanult, mert utolsó jogi szigorlatra készült. Nem is akart soká fenntartani, de rövidesen rátért látogatása okára: tudnék-e neki husz koronát kölcsönözni. Meglepett ez a szokatlan kérés, mert tudtam, hogy jó módú polgári család körében él, voltam is párszor elegánsan berendezett, tágas, József körüli lakásukban. A három gyerek mindegyikének külön szobája volt és megmutatta egyszerű, milyen alkotmányt dolgoztak ki a gyerekszobák életének demokratikus szabályozására.

Meglepett tehát a kölcsönkérés, de további kérdés nélkül átadtam a kért összeget, mire gyermekies-bájos mosolyával eltávozott. Délután hat óra volt, mikor lakásomból az utcára mentem. Hangosan kiáltó rikkanások száguldottak el mellettem a délutáni lapok rendkívüli kiadásának főcímét ordítva. Gyorsan megvettem egy lapot és szinte összeestem a nagybetűs főcímek olvastán:

„Lékal-Leitner János átként a parlament előtt rá-lőtt Tisza István miniszterekre!”

Mindaz történt, amíg még hat órán át tanultam és Lékal István gyermekked mosolygással otthagytott déli látogatása után.

MI TÖRTÉNT A RENDŐRSÉGI KIHALLGATÁSON?

A Déli Hírlap rendkívüli kiadásában Halmi József már többet is tudott a világraszóló eseményről, mert végig benn volt a rendőrségi kihallgatáson. A fiatal diák elmondta, hogy csak szepirolalommal foglalkozott, míg a tüdőbeteg sanatóriumban megismerkedett Darvas Simonnal, a Galilei Kör elnökével, aki világhossza tette előtte, hogy a diákság háborúellenes, forradalmi mozgalmaiban van a helye, ha rövidre szabott életével még használni akar az emberi haladásnak. A kölcsönkért husz koronán vette meg a revolvert.

Gyorsan visszamentem a lakásomba, összehajtam és szűfelmnek sem mondván meg, hová megyek, átköltöztem Giszkalay Jánosnak kiltelken lévő magános lakásába. Ott bujdos-tam, míg a rendőrség keresett. Midőn már a szenzáció hullámát élültek, ön-ként jelentkeztem kihallgatásra és elmondtam mindazt, ami történt, kihangsúlyozván, hogy a Galilei Kör mozgalmatól és eszméitől teljesen távol állott minden lyea „direkt akció”.

Lékal-Leitner Jánost a bíróság hét évi fegyházra ítélte, miután a meg nem sértült Tisza István is óhaját fejezte ki, hogy az ítélet ne legyen súlyos a „féltel-vezetett” diákgyerekkel szemben. Néhány hónap múlva, miközben a hatóságok a Galilei Kör feloszlatták, kitört az októberi forradalom és a munkásságnak első útja a hőrtön-höz vezetett és vállukon hozták ki diadalmenben a sápadt, fiatal diákat.

MÉG NEM FEJEZŐDÖK BE A LEITNER CSALÁD TÖRTÉNETE

A József körüli jómódú zsidó kereskedő család be-

gatagába. Az októberi forradalom összeomlása után a család szerte szaladt, mert félték az ellenforradalom bosszújától. A leánytestvér, Leitner Mária Berlinbe került, ahol az Aldon Hotel konyhájában kapott alkalmazást, mint mosogatólány. Másfél év után megírta regényben egy luxus-szálloda életét a pincében levő konyha távlatából. Ez a regény a huszas évek „best sellerje” lett és gazdaggá tette íróját. A másik fiú, Leitner István a forradalom alatt egy szerkesztőségben dolgozott velem. Orientalista volt, az afgán nyelvet tökéletesen beszélte és az egész szerkesztőség mosolygott, mikor naponta behozta szenzáció riportját a készülő afgán forradalomról. Szakított névessétt és megtűsztségig afgán forradalmárnak nézett ki. A szét-szaladás után róla sohase volt több hírlmek, de nem lepne meg, hogy ahév alatt

Ciprusi gyorsfényképek

(Folytatás a 6-ik oldalról)

gasak és a hőmérséklet igen alacsony. A környék igen szép és gazdag növényzetű. Megtekintettük a sziget legmagasabb pontját, a Troodos mellett fekvő Olympos hegyet, amely egy angol katonai tábor közepén van az an-temna is, amely az Izraellel kapcsolatot fenntartó rádiótelefon és távíróállomás hullámain keresztül. Alig

27 kilométer a távolság innen Haifaig — magyarázta a postafőtisztviselő.

Túránk teljes napot vett igénybe és mintegy 300 kilométert utaztunk. Az egész alig 16 dollárba került négyünknek. Sofőrünk igen beszédes volt és az angol tudásában fennakadás állt be, arabul magyarázott. („Négy évig voltam Szarafen”)

Tépett lobogó és törött ablak

A nicosiai izraeli nagykövetség kisebb, de csinos épületben fekszik a város villanegyedében. A nagykövetség két kocsija „CD” diplomáciai jelzéssel van ellátva, míg egy harmadik, ugyancsak a nagykövetséghez tartozó kocsi száma mellett a „B. G.” betűk álltak. A háztetőn lengő izraeli zászló kisért tépett és az egyik ablak be volt törve.

A tépett lobogó azt bizonyítja, hogy nehéz napokat élt át, míg a törött ablak „rossz szelek” eredménye — magyarázta Nácium Eskol, a nagykövetség másodtitkára, aki megjelenésében inkább az izraeli kibucnak hul-refere-rensere emlékeztet.

— Kétlábón járó szelek? — érdeklődtem. — Oh, Isten ments — mondja Eskol zavartan — a szél betörte az ablakot. Az Izraeli haditengerészet egyik egysége ezen a napon éppen Famagusta kikötőjét tisztelte meg látogatásával és a követet talán ezért nem találtuk aznap Nicosiában. Később esomagoikat cipelt, hangoskölöz izraeli tengeresekkel találkoztunk a főváros utcáin.

Egy pohár hideg víz

Az „Enotria” olasz hajó fedélzetén, amely valóságos paradicsom az ellenkező irányban használt görög lélekvesztővel szemben, néhány tuat különböző korú és foglalkozású olvával találkoztunk. Az olékat kísérelő két izraeli Szocsnut alkalmazott, akiknek külseje, sajnos, igen kevéssé volt bizalomgerjesztő, alig tudott többet Izraelről, maguknál az oléknál és a leg-egyszerűbb kérdésekre sem tudtak kielégítő választ adni. Főproblémájuk az volt, mit, mennyit és mennyiért vásároltak Európában. Az egyik tőlem kérdezte meg, hol van Aderet, mert az egyik olé éppen oda irányították...

A haifai kikötőben az olékat igen melegen, főt tofással és teával fogadták — annál rosszabb volt azonban a visszatérő turisták és az izraeliek fogadtatása. Azon a reggelen ugyanis másfél óra alatt három személyszállító hajó érkezett és féltucatnyi vámtiszt nem volt képes meg-birkózni a majdnem ezer-főnyi utassal. Tumultuozus jelenetek és verakodések játszódtak le, két turista elajult, a haifai kikötő vámhivatalának igazgatója pedig csak a vállat vonogat-ta, mondván, ő nem tehet

ÉVFORDULÓ

Írta: Zoltán Dezső

Vad novemberi szél, süvítő orkán száguldott a szűk pesti utcák között, le-szakadt az égről a nap, elfogyott a levegő, fekete szárnyak csapdostak és sötét dermedtség borult a világra.

Az édesanyám halt meg. Harmincegy éve ennek. A napsugaras, széles cholon utcán megyek, az ima-házat keresem, emlékezni rá, édesanyámról, az évforduló napján. Valóságos csoda, hogy minden évben figyelmeztet valaki a napra, felesenget, lapot küld. Most is úgy volt, ramat-gáni nővérem küldött üzenetet. Kell is itt ez a figyelmeztetés a zord novemberi évfordulóra. Ebben a napfényes országban, hogyan is jutna eszembe a szörnyű sötét nap: kitárt ablaku szobámban, az érkélyre hulló napsugarak özőnében?

Kicsi, vézna fiú voltam, tizenhárom éves. Tászkám lábálva rohantam végig a Dob utca, éhesen, nyugtalanul. A szél is sürgetett és az arcomba csapódó eső. Keztesével rohantam fel a lépcsőn, lábamat használtam a kopogásra. Senki nem felelt, nem nyitott ajtót. Lenyomtam a kilincset. Visszaakartam fordulni. Mintha tévedtem volna. Nagy felfordulás fogadott. Idegenek lepték el a lakást, iszonyatos kavardás volt minden zugában, a házban és odabent fehér lepedővel letakarva feküdt az anyám.

Az utcán esett össze, úgy hozták haza. Néhány órával később már halott volt. Az iskolai tízperces számban együtt nyargaltam a gyerekekkel, nevettem, sikongtam és közben ott feküdt már kiterítve az anyám.

A fivérem jött haza. Át-tört az embergöytről. A templomból jött, ahol szoltárt mondattott anyámért. Mikor ránézett anyám ágyára, felbődült. Rávetette magát a szomszédos ágyra, zokogott, káromolta az Istent. Megfogták, csitították. En pedig csak álltam a sok ember között, ájuldozó nővérem, rokonaim, szomszédok és ismerősök között és nem értettem semmit. Engesztelhetetlen, vad, konok, szófukar, érzelmeket takaró fiú volt a bátyam. És most üvölt, zokog. Apám pedig szétjárja a karjait és így szól az egybegyűltekhez:

— Lehullott családnak koronája... Honnan vessz ezeket a költői szavakat? Nem értettem semmit. Csak álltam, reszkető lábakkal a sarokban, nem is láttak engem. Hogyan lesz most már? Ha nem lesz a mama? Hogy élünk mi tovább?

Egyre többen és többen jöttek, ajajvesztelő rokonok, barátok. És a sirató-asszonyok is megjelentek, mindent elrendeztek, meggyújtották a nagy gyertyákat és mondták, hogy a

arról, hogy nem vehetnek fel további vámhivatalnokokat. A pénzügyminisztériumban, vagy az állami személynél igazgatóságban, nem képesek megérteni, hogy a turisták fityén fogadtatása sokkal nagyobb károkat okoz az államnak, mint még hat vámtiszt fizetésének összege? Egyes vámtisztviselők nem tudnak angolul és feleségek angolul kitöltött vámdelkárációját nekem kellett héberre fordítanom. Az el-utazni készülő utasoknak órákig kell a napon várni, míg kinyílik a mennyországi (17 szám) kapuja és a tisztviselő urak elkezdik a kontrollt...

Mégis jó érzés hazajönni.

gyerekeket vigyék el a házból az éjszakára. Engem Giza néni, anyám huga vitt magával. Már este volt, kérdezte, ennék-e valamit, én szégyelltem, hogy ilyen nagy gyászban az óhság marja gyomromat és viszszautasítottam az ételt.

Nagybácsim, aki az orosz japán háborúból menekült Magyarországra, csupaszív ember volt, ott virrasztott ágyam mellett és egész éjjel takargatott, vigasztalt.

— Az Istyen ity akarta... Ne sirj... Az Istyen akarta ity...

Időnként felállt és átcsoszogott a másik szobába, ahol felesége szipogott a párnába.

Mikor másnap elindult a temetői menet, fekete lett a pesti gettó, a mi kicsiny fatunk. A kereskedők le-huzták a redőnyöket és néhány lépést tettek a halottas kocsi után, én apámá kapaskodtam, aki vörörsérsít szemekkel, bizonytalan léptekkel baktatott, villám-sújtottan.

Diszshelyre temették, a temető bejáratával szemben. Ingeny sirhelyet kapott, amiért oly sokat fáradt a közösség szegényeiért.

Oly régen nem élt és még ma is hallok tetteiről, ma is jönnek hírnökei emberi cselekedeteinek.

Milyen asszony volt? Majd asszal felfoghatatlan! Nyolc gyermeket szült, még három másikat, elhalt növéreinek két lányát, apám korán elhunyt fivérének egy fiát nevelte fel. Megosztotta magát az egész világ fájdalmával. Ha szegény lányt kellett kiházasítani, inséges házból brit milát, pídján hábit, bármicvát kellett rendezni, anyámhoz jöttek segítségért. Nyaká-ba vette szörmesájtját, egy kis puderral még sápadtabbá tette az arcát és elindult vértanu útjára a közösség gazdagaihoz gyűjteni. Ajult fáradtsággal jött haza és számolta a pénzt, elég lesz-e, futja-e a kitöltött céla?

Attetszően sovány volt, ha lépcsőt járt, elfut a lélegzete és tavaszidején láz-rózsák virítottak az arcán.

Üzletasszony volt, napes-tig dolgozott, amellét ló-tott-futott szegényelért és éjjel kibontotta gyermekei iskolatáskáját, belejavított a számtanfüzetekbe, a le-szakadt gombot visszavarr-ta.

Ugy esodáltuk őt, olyan távolian és idegentül, mint fénylő messzi csillagot. Az ő tekintélye, példamutatása hozta úgy, hogy a mi há-zunkban a sok gyermek so-hasem emelte kezét, de még a hangját sem egymásra.

En voltam a legkisebb gyermeke. En már öregnek, megtörtnek láttam utolsó éveiben. Pedig sír-kövében ez áll: élt 47 év...

Még annyit sem élt. Csak szenvedett, kötelességet teljesített. Mikor még lány volt, sudártermetű, kékszemű, könnyléptű volt. Egy-szer az Aréna uton a császár fehér kesztyűjével in-tett ki neki hintájából. Vés futotta el az arcát a büsz-keségtől, örömtől. En soha-sem láttam máséknét, csak sápadtan, szomorúan. Az egész világ fájdalmát vette magára.

Sírköveim magas halmok-ban hevernek a kavicsok. A látogatók névjegyei ezek. Ma már kevesen keresik fel, kortársai meghaltak, a fia-nalabbjait a náci gasság pusztította el. Oly sokszor gondoltam rá, hogy kegyes volt hozzá az élet, meg-akmítte a szörnyűségek-től.

Még övi sem járnak már sírjához, szétszórdáltak a nagyvilágban. A napsuga-ras novemberben idésem társényi alakját és pas-zselnek az emlékek.

Selényi Pál

Még nagyon szeretünk, arról nagyon nehéz írni. Ezért nem voltam eddig lojális Selényi emlékéhez hozzájárulni, holott már régen befejeztem azokat a karcolatokat, amelyekben az Egyesült Izzo gárdájának emlékét próbáltam megábrázolni Izrael földjére. Most, hogy felesége még itt van közöttünk és másodlagos látogatásról készült befejezni a sorsát, a mindnyájunk által úgy szeretett Bisselches bácsinak családjánál, mégis megpróbálom.

Kilenc éves kislány voltam, amikor tőle tanultam odahaza a harmadik és negyedik elemi anyagát, magánvizsgára. Fiatal tanárságod volt az egyetlen fizikai intézetben, akkor voltam be katonának, hogy talán egy évvel rá az olasz frontra kerüljön, mint tüzér tiszt, az Adamello hegyoldalába. Akkor született meg Gyuri fia első feleségétől, akit súlyos szívbetegséggel az ágyhoz és szőlőbe el egész fiatalon családjától. Furcsán állt az egyformán a félszeg, csendes, sovány tudós, de mint mindenütt életében, a fronton is megálta a helyét. Hogy milyen volt mellette tanulni, az leírhatatlan. Tanultunk, játszottunk, szétszedtük és újból összerakoztunk a kis gőzmozdonyt, kimentünk akvariumot fésteni a Ligetbe. Mikor levezgáltam és a fronton ment, azt írta, hogy ezentúl tegeznék fogjuk egymást és azóta soha nem szakadt meg közöttünk a meleg barátság.

Dunántúli gyerek volt, apja gyufagyárat alapított és azon vesztette el a pénzét, bátyja egészen kiváló gépészmérnök lett, a zseniális fajtából. Ő maga fizikát tanult a pesti egyetemen, bálványozott tanára, Eötvös Lóránd bukásában. Doktori disszertációja volt életének legnagyobb hozzájárulása a fizika területére. Akkoriban éleződött ki újból a kérdés, hogy a fény hullám-e vajon, vagy pedig térben koncentrált kis energiacsomag, — az a kérdés, amelyre a kvantumelmélet csak azt a furcsa választ lelt volna képes adni, hogy „mind a kettő”. Selényi egyszerű és szellemes kísérletet gondolt ki és hajtott végre annak bizonyítására, hogy egy világító pontból előre és hátra terjedő fényhullámok fázisban vannak, hogy egyszerre kezdtek el hullámmozgást mind a két irányban. Ezzel a kísérletével fiatalon került a világ fizikusainak első sorába.

A proletárdiktatura alatt elkövette azt a szörnyű bűnt, amiért a Nobel-díjas Hevesynek s a világhírű Kármán Tódornak, Polányi Mihálynak, Pfeifer Ignácnak végleg, vagy átmenetileg el kellett hagynia az országot: zsidó létére tanítani mert az egyetemen anélkül, hogy a nemzetfenntartó keresztény társadalom nevezte volna ki erre a feladatra. Selényi otthon maradt, de az egyetemen kapul bezárultak előtte, sőt, a Postakísérlet Alomlásán is elvették szerény állását. Ott, ahol később a most Nobel-díjat nyert Békassy végezte évtizedeken át csendben és céltudatosan óriási jelentőségű kísérleteit. Selényi a magániparba szorult, az Erdélyi és Szabó tanszer- és műszergyárban dolgozott néhány évig. Amíg Pfeifer Ignácot megelégelve, be nem lépett az Egyesült Izzo Kutatójába és újra meg nem találta képességei egy részének megfelelő helyét. Mert kutatni most már módjában állott. De tanítani nem taníthatott ezután sem.

Híába való volna felsorolni, hány fontos kérdést oldott meg két évtizeden keresztül a Kutatóban. Az izotópok fizikájának, biológijának, a fotokémia és a rádiószóvaknak

minden problémája ennek a kicsiny, de zseniális társaságnak a kezében összpontosult. — Selényi bőven kivette részét megoldásukban. És közben csendesen, szeretettel nevelte a fiatal kollégákat, az új generációt. Így kerültem újból mellé 1927-ben néhány hónapra, amikor Karlsruhe-ban nem boldogultam kísérleti fizikai diploma munkámmal. A Kutatóból magammal vitt eszközök után átsegített a nehézségeken. Így kerültem újból mellé, most állandóan, 1932-ben, amikor az a szerencse ért, hogy én is beléphettem ebbe a gárdába. A tanár úr és az egykori kislány szobái egymás mellé kerültek és közelről nézhettem ahogy dolgozik és kérhettem segítségét, ha szükségem volt rá.

Tulajdonképpen már egy évvel előbb ott kuktáskodtam mellette és együtt mentünk neki egy azóta is izgalmas témának, a fényelemeknek. Már Werner von Siemens felfedezte, hogy némely févezető elektromosságot termel, ha fény esik rá. 1931-ben egy Lange nevű német fizikus újra felfedezte a dolgot és az egész világ rávetette magát a témára; mi is. Hogy is ne, mikor lehetőségek látszólag napenergiából elektromosságot termelni! Ezt a célt akkoriban még senki sem érte el, a hatások nagyon kicsiny maradtak. Ma ilyen fényelemek látják el az elektromos energiával a műbolygókat, 10–15 százalékat ki lehet már használni a belső energiának, csak borzasztó drágán. Ha egyszer olcsón megoldjuk ezt a kérdést, az atomkorszaknál boldogabb kor nyílhat meg előttünk. De hát akkor még csak az elején voltunk az útnak. Mindamellett Selényivel együtt megoldottuk egy-két elméleti kérdést a fényelem problémájának és egy év alatt vezető helyre kerültünk a kutatások terén. Együtt publikáltunk és Selényi nekem engedte át, hogy a német fizikusok nagygyűlésén előadjam eredményeinket. Átúto sikert arattunk.

Hihetetlenül egyszerű és közérthető kísérletezett. Ismerte és tudta használni a modern, komplikált, összkomfortos, de néha áttekinthetetlen műszereket, de szívből csak az egészen egyszerű szerette. Azt, ahol a kísérlet csak éppen megtestesíti a gondolatot. Utolsó öt évét a Kutatóban egy zseniális találmány foglalta el, amely szerinte a távolbalátást lett volna hivatalosan megoldandó. Hagyták, hogy dolgozzék, de nem kapott elég segítséget hozzá. A leghíresebb külföldi szakértők elismerő kétkedéssel néztek, amit csúfolt. Aschinger nem mondott nemet, de nem akart nagyon belementni a dologba. Azóta ezt és még egy zseniális találmányát használják ki világ-szerre a Xerographia nevű sokszorosító eljárásnál. Helyenként kis részletekben mentem az ő nyomát követve, de sem ő, sem Magyarország nem látta hasznát. A találmány részleteit meg lehetne magyarázni egyszerű szavakkal is, de túl sok helyet venne igénybe. Selényi érezte, hogy a feladat meghaladja egy ember erejét és kissé elkeveredett miatta, de nem adta fel a harcot végig.

Végig: amíg a zsidótörvény miatt el kellett hagynia ezt a szeretett állását is. Újból egy kis magán-céphez állt be, ahol a selektív-fényelemeket és egyenirányítókat gyártotta. Ott tört rá a hitleri sötétség. Már régesrégén újból meg házasodott, hogy Gyuri fiának családát otthon szerezzen. Azután magához fogadta mérnök bátyjának árvaát és és nagyon szerény anyagi körülmények között, nagy odaadással

Bevin volt helyettese Izraelben

Irt: Diamant Elemér

A hét elején utazott el Izraelből lord Gladwyn Jebb akinek a nevét még néhány évvel ezelőtt majdnem minden nap lehetett az újságokban olvasni, vagy a rádióban hallani. Mert mielőtt tavaly szeptemberben, 60 éves korában nyugdíjba ment, Gladwyn lord évekig egyik vezető személyisége volt az UNO-nak és a nemzetközi politikának. De csak kevesen tudják, hogy ő volt a második világháború végén létesített új nemzetközi szervezet egyik előkészítője és annak első főtisztára, még mielőtt Trygve Lie került volna az UNO élére. Mint ahogy arra is csak kevesen emlékezhetnek, hogy Gladwyn Jebb annakidején Ernest Bevin külügyminiszter helyettese volt és az ő képviselőként vett részt 1946-ban a párisi béketárgyalásokon. És ez a Gladwyn Jebb jött el Izraelbe, melynek megszületését Bevin mindenképpen igyekezett megakadályozni!

Miért jött Gladwyn lord Izraelbe? Azért, hogy az 1917 november 2-án kiadott Balfour-deklaráció 44-ik évfordulóján előadást tartson az Izrael és a Brit Allam-szövetség baráti egyesülését megkövetelő. Arról a Balfour-deklarációról, melyet egykori főnöke tüzérvassal próbált meg nem történné tenni még 1948 május 15-ike után is. A

telavivi Sheraton-szállóban megtartott előadásában Gladwyn lord többek között ilyeneket mondott: — Cion elevenen létező valóság, a nemzeti otthon létrejött és az izraeli közvélemény elfoglalta helyét a világ államainak sorában. Ha csak nem tör ki egy újabb világháború, nem valószínű, hogy a helyzetet komolyan veszélyeztethesse valami. Az előkelő vendég bevezetéséért elmondotta, hogy a háború alatt két ízben találkozott dr. Chájim Weizmannnal, akiről a legnagyobb tisztelettel és elismeréssel emlékezett meg. Azt is elmondotta, hogy baráti kapcsolatokat tartott fenn Balfour lord unokahúgával, a többször is itt járt Blanche (ő bizalmas becenevén Baffynak mondotta) Dugdale asszonnyal. Azonkívül sokmindent tudott meg a zsidóságról és a zsidó problémákról, „annak a családtagja házaspárnak” a barátja révén, akik Izrael nagy barátai voltak: Orde és Lorna Wingate útján. Mindemelelt — tette hozzá Gladwyn lord — elsősorban azért jött ide, hogy tanuljon és egyben csodálatát fejezze ki az utóbbi 13 év alatt elért sikerek miatt.

amennyire az angol sajtóból és itt járt látogatóktól ismeri a történeteket. De nem hiába volt Gladwyn lord az angol külpolitika és diplomácia egyik oszlopos tagja közel negyven évén keresztül, hogy ne kapcsolja össze Izrael jövőjét a nemzetközi helyzettel az általa „Atlanti közösség” néven említett európai összefogás keretében.

— Az én legfőbb felelősem az, hogy nem lesz atomháború — fejtette Gladwyn lord. — Véleményem szerint, ennek az oka az úgynevezett „terrorbéli egyensúly”, vagyis annak a bizonyossága, hogy ha valamelyik vezető atomhatalmat megtámadják és nagymértékben elpusztítják, a másik oldal is elkerülhetetlenül el fog pusztulni. Az egyetlen tényező, amely ezt a felfogást megváltoztatnátja, az lenne, ha az egyik, vagy a másik fél valamilyen csálhatatlan rakéta-elleni lövedékkel rendelkezne, mert akkor ez a háborús fél olyan helyzetben lenne, hogy el tudja pusztítani a másikat anélkül, hogy maga is elpusztuljon. Legutóbb hallottuk Mailnovszki marsallnak azt a közlését, hogy a Szovjetunióknak van ilyen rakéta-elleni rakétája. Öszintén megmondom, hogy ezt nem hiszem el. Mindkét félnek lehet valamilyen kezdetleges formában ilyen fegyver, de évekig fog tartani, míg olyan tökéletes tudják tenni, hogy minden elkerülhető lövedék ellen legyen alkalmas, — hogy az alacsony szálló harci repülőgépekről már ne is beszéljünk.

Gladwyn lord véleménye szerint tehát ez a „terrorbéli egyensúly” valószínűleg még évekig folytatódni fog — ha csak időközben nem sikerül a kinaiknak saját atomfegyvereket előállítani tekintélyes mennyiségben. Mert — tette hozzá Gladwyn lord —, ha hinni lehet vezetőiknek, őket nem bántaná különösebben, hogy esetleg saját maguk is alaposan megkapják részüket egy atomháborúban. Viszont általában azt hiszik, hogy Kínának is évekre lesz szükségére, amíg jelentős mennyiségű atomfegyvert tud előállítani. Következésképpen tehát azzal kell számolni, hogy a mai, úgynevezett status quo, bármilyen abszurd is, fenn fog maradni mindenütt, ahol a két tábor konvencionális

haderői érintkezésben vannak egymással, azaz Németországban, Koreában, Formózánál, Vietnamban, Törökországban, Skandináviában és Japánban, valamint az úgynevezett peremországokban.

Ennek a bizonyos mértékig biztató helyzet megítélésének ellenére, Gladwyn lord úgy látja, hogy a Szovjetunió és az égisze alatt álló kommunista világ napról-napra erősebb lesz. De ezt a folyamatot, amelyet elkerülhetetlennek tart, nem találja okvetlenül sajnálatosnak, mert ezeknek a területeknek rohamos iparosodása egyre fokozódó jólétet biztosít számukra és ennek következtében a kommunista világállamot hirdető messianisztikus törekvés is fokozatosan veszít erejéből.

Ugyanakkor azonban lord Gladwyn a legnagyobb veszélyt a nyugati világ szempontjából abban látja, hogy a Szovjetunió kihalásának az újonnan keletkező afrikai államok kezdeti nehézségeit és a szegénységéből eredő anarchiát, amely hállás talaj a kommunista jelzőszavak és tanok számára. Ilyen körülmények között a nyugati világ egyedüli reménye a felemaradásra az, ha szorosabban összefog és együttesen veszi fel a védekezést a rá leselkedő veszéllyel szemben.

Es itt Gladwyn lord visszakanagyodott életének vezető gondolatához, az egyetemes nyugati államközösséghez, amelynek 250 millió lakosa lenne. Szerinte a gazdaságilag és politikailag, valamint védelmileg egységes Európának a legközelebbi tiz évben belül kell létrejönnie, mert ez az egyedüli praktikus válasz a Szovjetunió nagy és egyre fokozódó erejére.

Gladwyn lord tudja és megérti, hogy Izrael jogot tart a világon élő zsidóságra, amely lelki és szellemi közösséget érez az új zsidó állammal. Ugyanakkor reméli, hogy ezek a kölcsönös kapcsolatok is meg fogják erősíteni a materialista világ szemlélet terjedése ellen általános küzdelmet, amely filozófia csak szputnyikok, mosógépek és traktorok fogalmaiban gondolkodik és minden más emberi értéket elutasít.

Ezzel párhuzamosan Gladwyn lord szűkségét látja annak és reméli is, hogy idővel Izraelt is beilleszték a most kialakulóban lévő európai közösségbe, amelynek tagállamaival már ma is szoros gazdasági és politikai kapcsolatokat tart fenn.

MEGÉRKEZETT! ÉDES ANNA

Az Édes Anna c. magyar film megérkezett és a telavivi „MIGDALOR” moziban kerül előadásra. Emberi, megrázó dráma, Kosztolányi Dezső könyve nyomán. Rendezte: Fábri Zoltán. Főszerepben: Törőcsik Mari, Mezey Mária, Filipp Zsigmond.

Egy szép lány drámai története, aki Budapestre kerül és mint háztartási alkalmazott dolgozik. Hazug szerelem áldozata lesz, halálát kihasználják és élete bonyolultá válik.

A történet végét nem meséljük el itt...

nevelték fel a fiúkat. Felesége beteg lett, egyre jobban legyengült és mire a fiúk annyira-amennyire felnőttek, meghalt. Évekig volt másodoszor is özvegy, míg össze nem találkozott Greiner Irénnel, a kiváló gyermekorvosnővel, akit feleségül vett. A rémuralom egymásután ragadta el a fiúkat a két fiút, egyik sem tért többé vissza. Pedig Gyuri nagyon tehetséges egyetemista indult, már az egyetemet is elvégezte és ott maradt az Izzóban, ahonnan magasabb fizetésű édesapjának távoznia kellett.

Ezt a csapást és a humanizmusnak azt a csődjét, amit a háború és a náciizmus jelentett Selényi költőien finom és érzékenyen lelke nem volt képes elviselni. Hiába kapott meg a kommunista rezsimtől minden elismerést, munkalehetőséget, anyagi támogatást és kényelmes életmódot. Hiába állt mellette felesége egészen végig, rendíthetetlenül. Az érzékeny műszer-túlúságosan durva ütést kapott, nem tért magához. — Visszakerült az egyetemre, tagja lett a Tudományos

Akadémiának, mindent igazán mindent megadtak neki. Késő volt. Egyre gyakrabban vett rajta erőt a búskomorság, már csak kis kört tudott maga körül tartani az egyetemen, munkajereje és életkedve rohamosan alább hagyott. Sokszor találkozunk. Egyszer be mentem hozzá az egyetemre, de nem volt bent, azt mondták, hogy csak várjak. Sokáig vártam, végül el kellett mennem, pár sort hagytam hátra, hogy majd legközelebb találkozunk. — Mint kiderült, kevéssel azután jött be, hogy elmentem. De már csak a keresztény temetőben találkoztunk; egy kizárult sörrel vitte 1954-ben, 68 éves korában.

Nem volna helyes a kép, amit Selényiről alkotunk, ha tudnánk képzelmök magunk elé, bár kétségtelemül nagy tudós is volt. A zsidó mélyen költő volt és ember. Szeretett verseket írni, finoman, csiszoltan, úgy hogy a forma és a tartalom egyensúlyban maradt egymással. Imádozt mesteréről, Eötvös Lórándról olyan életrajzot írt az Akadémia számára, amilyen nem sok

jelent meg magyar nyelven. Szerette a szöveget a természetben, szeretett festgetni önmagának. Szerette a szöveget az emberek lelkeiben és ezért nem tudta soha kihévernél azt a sok csúnyát, amit látnia kellett. Tökéletes mester volt és jó barát. Néha-néha, amikor úgy érezte, hogy naivságig megnő jóindulatával visszaélnek, elvesztette a türelmét, de hamar megbocsátott.

A kommunista kormányzat, halála után, a legnagyobb megtiszteltetésben részesítette, ami magyar fizikust csak érhet: oda tette Eötvös Lóránd mellé a Kerepesi keresztény temetőbe. Ott fektűt néhány hónapig a tisztelt Mester oldalán; talán egy évig. De felesége úgy érezte, hogy minden megtiszteltetés ellenére a zsidósága miatt üldözött és megtört Selényi

Játékos kedv és pontos elme
Es félt muzsúd kegyes szerelme,
Kit szolgálat nyer meg és alázat,
S a szám, mely mért fantáziát,
Ha egybevet és helyesen kérded,
A terv-tervezést rendjét megérted.

Dr. Körösy Ferenc

Amerika 3000 millió dollár értékű élelmiszerfölszöveget fog küldeni a rászoruló országoknak

16 új államot vettek fel az UNO mezőgazdasági és élelmiszeri szervezetébe — Mose Dáján előadása Izrael és a fejletlen országok segélynyújtási kapcsolatairól

Róma. (Reuter.) — Az UNO nemzetközi mezőgazdasági és élelmiszeri szervezete, a FAO tegnap 16 új államot vett fel sorai közé. Az egyik Románia volt, amely Lengyelország és Jugoszlávia után a harmadik kommunista tagállama a szervezetnek. Felvettek 9 afrikai államot, közöttük a két Kongót, valamint a nemrég felszabadult Francia és angol gyarmatokat. Anglia javaslatára tagjelöltnek minősítették a következő négy gyarmatot, amelyek még nem nyerték

el függetlenségüket: Tanguanyika, Jamaica, British-Guinea és Mauritius. A kongresszuson felszólt Mose Dáján izraeli földművelésügyi miniszter, aki arról beszélt, hogy bár Izraelre még számos fejlesztési probléma megoldása vár, mégis mindenben segítségére igyekeznek lenni a fejlődés alatt álló afrikai és ázsiai országoknak. A kölcsönös segélynyújtási szerződések keretében mintegy 700 afrikai, ázsiai és délamerikai fiatalember kapott mezőgazdasági tovább

Hétevi börtönből itélték a náchlát-jicháki bankrablót

A rovtomultú vádlott viselt dolgait is figyelembe vette a bíróság

A tel-avivi törvényszék Kennet tanácsa tegnap hétevi börtönből ítélte a 30 éves Slomo Bernstein társának. Azt is beismerte, hogy három társával együtt részt vett a náchlát-jicháki Bank Hípoálom kirablásában.

Bernstein beismerte, hogy július 20-án részt vett a bankrablásban, de arra hivatkozott, hogy amíg társai fegyverrel hatoltak be a bankba, ő az épületen kívül tartózkodott. A tárgyalás folyamán a vádlott bevallotta, hogy tavaly februárban egy másik személy felbujtására Tel Avivban csalta Abdul Szalach Mohammed abu-gosi arabot, akit addig vert, amíg az alá

írt egy váltót, amely szerint egy nagyobb összeggel tartozik Bernstein társának. Azt is beismerte, hogy a jeruzsálemi törvényszékben hamis tanuvallomásra vett rá egy férfit, hogy az a saját maga által felgyújtott autója után felvegye a biztosítási díjat.

Dr. Jakobson ügyész súlyos büntetés kimérését kérte, arra való hivatkozással, hogy a rovtomultú Bernstein volt a bankrablás értelmi szerzője. Az ítélet kiadásánál a törvényszék beszámította mindazokat a vétségeket, amelyeket Bernstein a tárgyalás során bevallott.

Hat kiló ópium került a rendőrség kezére

Azt hiszik, hogy az egyik legnagyobb kábítószer-csempészt sikerült ártalmatlanná tenni a 22 éves luddi arab személyében

Az utóbbi évek legnagyobb mennyiségű kábítószer került szerdán délután a rendőrség kezére, amikor elfogták egy 22 éves luddi arab lakost, akitől 6 kiló ópiumot találtak, mintegy 25 ezer font értékben. A rendőrség kábítószer elleni csoportja megfigyelte, hogy az utóbbi hetekben hiány mutatkozott kü-

lönöző kábítószerekben, ami zavarot okozott a narkománok körében. Arra számítottak, hogy a kábítószerkereskedők és ügynökök ezt a helyzetet ki fogják használni, a rendőrség megfigyelés alá vette a nyilván tartott kábítószerkereskedőket és ennek nyomán jutott a luddi arab csempész nyomára.

A fiatal embert a rendőrök a nap 2 órájában megfigyelés alatt tartották, míg végül szedra délután tettenézték, amikor Szalámé a közelében az egyik narkosban el akart ásní egy oldalzsákot, amelyben lakásán rendezett házkutatás során engedély nélkül tartott revolvert és löszert találtak, valamint bejöttett, amelyeket Jordániából csempészték Izraelbe. Ugyancsak megtalálták azt a bádogedényt, amelyben a kábítószerkereskedő az ópiumot elrejtve tartotta. Az arab fiatal ember elfogása nyomán a rendőrség szerveztegy nyomozásba kezdett és arra számítanak, hogy rövidesen további kábítószerügynököket és kereskedőket fognak letartóztatni.

A kábítószertervezelmek frontján érdekes ítélet hangzott el tegnap a 64 éves jaffai All Hafni ügyében, akit ópium tartásának és megvesztegetés kiserletének vádjával került a bíróság elé. Ez év januárjában Chá Jim Bendor rendőrőrmester két rendőr kíséretében házkutatást tartott Hafninál, akitől ópiumot találtak. A rendőrőrmester állítása szerint az arab férfi előbb 50, majd 100 font megvesztegetést ajánlott fel neki, ha visszaadja az elkobzott kábítószer.

A bíróság azonban felmentette az arabot. Az ítélet indoklásában Rosenfeld bíró megállapítja, hogy a vádlott nem tud héberül, a rendőrőrmester pedig nem beszél arabul. A megvesztegetés felajánlása állítólag török nyelven történt, amelyet az őrmester jól beszélt. A tárgyalás során azonban kiderült, hogy a vádlott török nyelvtudása csak néhány szóra korlátozódik, így hát nem valószínű, hogy ezen a nyelven ajánlotta volna fel a megvesztegetést.

A romániai ölészervezetek felújítják a harcot a német kártérítésekért

A külni törvényszék a németekre hárítja a felelősséget az öromániai zsidóüldözésekért

A román ölék szervezete újra megkezdte harcat az 1953 után alijjázottak kártérítési jogáért, miután a most megválasztott német parlament megalakította kártérítési bizottságát. Közben a külni törvényszék közölte ítéletét, amelyben a német hatóságokra hárítja a felelősséget a régi Romániában történt üldözésekért. Ez az ítélet ugyan külföldön lakó román zsidókra vonatkozik, de elvi jellegű nyilvánvalóan befolyá

solni fogja az összes tartományi bíróságokat. Az Izraelben élő romániai jogosultak ügyeit a Rajna-Palatínátus államban lévő Koblenz központi jövátételei bírósága tárgyalja és ez az állam még nem ismerte el a régi Romániának a kártérítési jogát. A külni ítélet után minden remény megvan arra, hogy a koblenzi bíróság előtt fekvő perekben is kedvező ítéletet fognak hozni.

Az autóvezetők leromlott felelősségérzete fokozta a halálos utibalesetek számát

Ez év első 9 hónapjában 6594 közlekedési baleset történt az országban

Az utóbbi hónapokban lényegesen leromlott a gépkocsivezetők felelősségérzete és ennek tekintélyes része van abban, hogy jelentősen emelkedett a közlekedési balesetek száma — mondotta J. Ben Aláron közlekedésügyi miniszter a Balesetmegelőző Tanács rendkívüli kongresszusán, amelyet a közlekedési balesetek megelőzésére indult különakció nyomán hívott össze. A miniszter kijelentése különös nyomatékkal bír azért, hogy előző nap J. Gáj rendőrtiszt bejelentette, hogy 1961 január és szeptember között 6594 közlekedési baleset történt, ami 62 százalékos emelkedést jelent az előző évhez viszó-

nyítva. Az elmúlt 9 hónap alatt 180 felöltött és gyermek halt meg közlekedési baleset következtében a tavalyi 130-cal szemben. A miniszter rámutatott arra, hogy a közlekedési balesetek szempontjából túrhetetlen állapotok uralkodnak az országutakon és ezen a helyzeten elsősorban a gépkocsivezetők megnevelésével kell segíteni. Minden sofőrnek tudomásul kell vennie az országutaink uralkodó rendkívüli állapotokat és ahhoz kell alkalmazkodnia, — mondotta a miniszter, aki megemlítette még, hogy az elavult járművek eltávolításával is jelentősen meg lehet javítani a forgalmat.

JAFFA ADZSAMINAK VISSZAITÉLTÉK A gondezőintézetből ellopott csecsemőjét

Az arab apa is hajlandó vállalni a gyerek gondozását

Dr. Jozsef Kiszter tel-avivi törvényszék bíró tegnap tárgyalta Jaffa Adzsámi fellebbezési kérelmét, akit azzal vádoltak, hogy a népjóléti minisztérium felügyelete alatt álló intézetből két héttel ezelőtt ellopott három hónapos csecsemője vissza az intézetnek. zata megsemmisíti a fiatalok koruk bíróságának előző ítéletét, amely arra kötelezte az anyát, hogy a csecsemőt haladéktalanul adja vissza az intézetnek. A törvényszék ítélete szerint az anyának teljes joga van a csecsemőjéhez, aki azonban egy évig a népjóléti gondnok felügyelete alatt marad.

Mint megtört, a népjóléti minisztérium feljelentést tett Jaffa Adzsámi ellen, hogy elrabolta Abdul Rachim Madzsahala jaffai arabtól származó csecsemőjét. Miután a gyerek házasságon kívül született és a minisztérium a szülőket al-

kaimatlanok tartotta az újszülött gondozására, a bíróság úgy határozott, hogy a gyermeket 3 éves koráig intézetben kell nevelni. Az alsófoku bíróság ítéletkihirdetésénél a csecsemő szülei nem jelentek meg és a leányanya arra hivatkozott, hogy nem tudott az ítéletről, amikor két héttel ezelőtt csecsemőjét elvitte az intézetből. Jaffa Adzsámi ugyanakkor azt állította, hogy bár nincs megalküve arab völegényével, mindketten hajlandók vállalni a gyerek gondozását. A leányanyának és csecsemőjének esete nagy port vert fel és az alsófoku tárgyalás során Ábrahám Fischmann ügyvéd önként vállalkozott a védő szerepére, míg a tárgyalóteremben álló egyik hallgató felajánlotta, hogy hajlandó aláírni garancialevelet, hogy a leányanyát fellebbezésének tárgyalásáig szabadlábra helyezze.

Vorosilov marsall mégis bejött a Kreml ünnepi fogadására

A 80 éves szovjet hadvezér kijátszotta a biztonági szolgálat éberségét — A nyugati diplomaták nem jelentek meg a londoni szovjet nagykövetség forradalmi estélyén

Moszkva. (Reuter.) — Kétszázötven évi koccintott Miklémentij Vorosilov marsall, a Szovjetunió volt elnöke, akit arra kényszerítették, hogy a pártkongresszus előtt kritikát gyakoroljon önmaga fölött és nem engedte fel a Lenin-mauzóleum erkélyére a bolsevik forradalom 44-ik évfordulója alkalmával, markacs kitarással végre is legyőzte a Kreml őreinek és vezetőinek ellenállását. A 80 éves marsall befurakodott a Kreml kongresszusi termében rendezett fogadásra. Vorosilov, akit kitzíte mellére az érdemeiért kapott két Lenin-rendet, hosszú szótartókat viselt a biztonági szolgálat négy emberével, akik meg akarták akadályozni, hogy a főszószólóhoz közeljen. Egy fiatal őrnagy, akit ügyilászik Vorosilov megfigyelésével biztalt meg, kétségbeesetten szaladt utána, de nem sikerült utólréni és közben a marsall csatlakozott a nasztasz Mikoján helyettes miniszterelnökhöz. Vorosilov elvett egy pohár bort az egyik pincér

valmaradásával. Vorosilov azonban nem tartózkodhatott sokáig a magasrangú személyiségek között, mert végülis a fiatal őrnagy erőlyesen csuklón ragadta és visszavezette a rendes vendégek számára fenntartott helyre. A Szovjetunió londoni nagykövetségének fogadásán feltűntest keltett lord Home angol külügyminiszter távollmaradása. Nem jelentek meg a nyugati államok nagyrésznének követői sem, kivéve a nyugatnmet nagykövetet. Angol körökben azt magyarázták, hogy lord Home a Szovjetunió atomrobbantással ellen akarja kifejezni tiltakozását tá-

PIRNETEK

6.10: Mátóva, 6.05: rövid hírek, 6.10: zenés óra, 6.30: torna, 6.40: zenés óra, 6.57: műsorismertetés, 7: hírek, 7.17: hanglemelés, 7.45: Izraeli dalok, 11.01: Deltun, Florida - Szvit; Wienawsky: Hegedűverseny, fiz. mol, Michael Rabin előadásában; Glinka: „Ruszián és Ludmila” - nyitány, 12.10: fúvószenekari számok, 12.30: Izraeli dalok, 12.45: hanglemelés, 13.30: hírek, 13.45: könnyű zene, 15.15: sabbati melódiák, 15.30: „Kabbalat Sabbat” műsora, 17: ifjúsági műsor, 18.30: asszonyórák, 17: rövid hírek, 17.08: Brahms: Rapszódia, g-moll, Artur Schnabel előadásában; Brahms: Szimfónia No. 1., c-moll, Bruno Walter vezényletével, 18.10: sabbati imák, 18.30: irodalmi felőra, 19: hírek, 19.20: „Egy csokorban” - Jákob Ben Hertz heti műsora, 21: hírek, 21.18: Cimara: Fuvola-verseny, zenekari kísérettel; Britten: Szenená, a Kol Jiszráel zenekarnak előadásában, vezényel Heinz Freudenthal; Leslie Chabay - tenor - és Avraham Anáron - kitar - Alfredo Casella: „Scarlattina”, zongorára és zenekarra, 23: műsorismertetés.

Párbuszamos műsor

16: „Jeruzsálem hangja” - francia és angol nyelvű előadás, 17: rövid hírek, 17.08: hanglemelés, 17.30: „A hét művésze” 17.36: könnyű zene, 18.02: legújabb hanglemelés, 18.02: 18.32: zenel műsorismertetés, 21.31: „Az énekklub” 22.02: „Az énekklub” műsorának folytatása, 22.32: tánczene, 23: műsorismertetés.

A hadsereg műsora

18.03: kívánságjáték, 19.30: zenei egyveleg, 19.30: kedvet melódiák, 20: Beethoven: „Mármont” - nyitány, Wienawsky: Hegedűverseny, Jascha Heifetz előadásában; Haendel: Tízjáték, Anton Dórti vezényletével; Liszt: Mázepa, 21.15: tatica műsorismertetés.

Ügyeleti győzelemért

Tel-Aviv 18-24 óráig

Abramsky, Allenby 42, tel. 57-526; Zeldner, Achád Háam 81, tel. 63-851; Frankel, King George 28, tel. 223-721; Kasztil, Iba Gabrol 147, tel. 43-718; El Kama, Rech. Jofet 65, tel. 82-804 (23 óráig).

HAIFA: Szimász, Weizmann-kört 21; Jozsef, Jozsef Str. 31, tel. 40-14.

SZOMBAT

7.30: Adon órák, 7.37: Lococavallo; Mattinata; Wildmann; Svéd Rapszódia; Driso; Szerenádi; Admissel; Varsói verseny; Csejkovszki; Románé, f-moll; Rachmaninov; Prelude, cisz-moll; Rubinstein; Románé; Bach: Rapszódia; Smetana: A hóhecs tánc; az „Eladott menyasszony”ból, 8.30: hírek, 8.45: Bach: Verseny két hegedűre és zenekarra, 4-moll, Paul Ben Chajim; Tanc és Felhívás az Izraeli Filmorionikus zenekar előadásában, Georg Singer vezényletével, 9.20: Izraeli dalok és könnyű zene, 9.50: hangos heti híradó, 10.25: népdalok, 10.55: „A tudományos világ”, 11.16: „Hangok a múltból” - hanglemelés, Enrico Caruso, Alma Gluck - szoprán - Maurice Renaud - bariton - és Nazarene de Angella, basszus régi hanglemelésből, 11.30: „A fűgöny felháró”, 12.30: Izraeli dalok kívánságjáték, 13: a Kol Jiszráel szalonzenekarnak műsora, 13.30: hírek, 13.40: előadások, 15.35: ifjúsági műsor, 16: népdalok, 16.15: „Bidur 61” - szórakoztató műsorismertetés, 17: az új Izraeli vonónégyes műsora (Tal, Juval, Steinberg, Menze), Menahem Aviodom és Partos Odoon vonónégyesével, 18: Schöberg: Mózes és Áron - operaszízet, I. felvonás, 19: hírek, 19.20: Hámadívil és Meleiv Malká műsora, 19.50: kedvet népdalok kívánságjáték, 20.20: sport hírek, 21: hírek, 21.16: „Az agyfért”, 22: a Huzsac népi zenéről, 22.15: Correlli: „Sarabande, Gigue és Badinori”; Haendel: Hárfaverseny, Bódur; Mozart: Közzene a „Thamos, az egyiptomi király” zene-műből; Brahms: Magyar tánc, 23: műsorismertetés.

Párbuszamos műsor

21.30: Izraeli dalok és táncok, 22.02: zenei egyveleg, 22.30: tánczene, 23: hírek.

A hadsereg műsora

18.06: kedvet melódiák, 19.10: katonai népdalok, 19.30: zenei mozaikok, 20: Sávu tov - tatica műsorismertetés, 20.30: Sabbat műsorismertetés, 21.15: tánczene.

Ügyeleti győzelemért

Tel-Aviv 8-10 óráig

Altmann, King George 1, tel. 63-7919; Fischmann 66, telefon 224-326; Zeldner, Achád Háam 81, tel. 63-851; Kitzibitz, Házarkon 22, tel. 65-506; Szimász, Schunat Házarkon, tel. 32-105; Tavit, Jaffa, Sár. Jeruzsálim 78, tel. 82-993.

19-24 óráig

Dr. Kohlberg, Allenby 23, tel. 55-535; Grünberg, King George 46, tel. 226-208; Ben Jehuda 142, tel. 223-533; Abraham, Erlangor 99, tel. 32-385; Baruch, Schunat Hatikva, tel. 32-105; Lurie, Jaffa, Sár. Jeruzsálim 72, tel. 82-9999 (23 óráig).

Nyerevény pályázatunk

1. Kishon Ferenc: „Hinta-Pálina” című könyvét a 899 számú részvény megfétől közli, Leányó Mihály, Haifa, Allenby 25.

2. Salomon Mihály: „Keresztény voltam Európában” című könyvét a 900 számú részvény megfétől közli, Liverant Irit, Kocsa Kalfémet 41, Tel Aviv.

3. Lóri M.: „Fénel sejték” című könyvét a 901 számú részvény megfétől közli, Goltberger Ester, Jeruzsálem, Rech. Meleiv G. Becharia, nyertés.

Gólzáporral győztek az angolok Leedsben

Angol utánpótlás — Izrael válogatott 7:1 (3:1)

Tegnap este izraeli időszámítás szerint fél tizkor, csipős, hideg és ködös időben, a Leeds United Park csuszós, felázott pályáján kezdődött az angol utánpótlás válogatott és Izrael közötti nemzetközi futballmérkőzés. Izrael a következő összejátszásban kezdte a mérkőzést: Chodorov — Aharonov, Lefkovits, Tendler — Peterburg, Tis — Mencsel, Sztelmách, Rosenbaum, Slomo Lévi, Jang. A reflektorfényben lebonyolított visszavágó meccset, amelyet az izraeli Askenazi vezetett, 25.000 főnyi közönség nézte végig és a játékok az izraeli csapat főlényével indult.

A 7-ik percben Jang szögletet ívelt be és a rövidre sikerült felszabadító rugás a szemfüles Slomo Lévi elé került, aki a hálóba 16, 1:0-ra vezetünk. Még 4-5 percig támadunk, majd az angolok veszik át a kezdeményezést és főlénybe kerülnek. A 14-ik percben John Burns kiegyenlített, majd 4 perc múlva Steven Hill megszerezte a vezetést, 2:1 az angol utánpótlás válogatott javára. Öt perccel a féldíj vége előtt Fred Hill, a Wolverhampton Wanderers kitűnő csatára 3:1-re növelte az eredményt.

A második féldíjban folytatódott az angol csapat főlénye és a 8-ik percben Fredy Hill újabb góllal terhelte Chodorov kapuját. (4:1). Izraeli ellentámadás-

ból jobbszárnyunk formás támadása bontakozik ki, de Sztelmách hatalmas lövést az angol kapus pompás robinzonáddal hárítja. Ezután Mencsel, majd ismét Sztelmách kerül kecsgetető helyzetbe, de mindketten mellőlönek. Az utolsó negyed órában nyomozó főlénybe kerül az angol csapat és az izraeli kaput többször csak a szerencse menti meg az újabb góloktól. A 70-ik percben John Burns eredményes, 5:1... Nem sokkal később Fredy Hill lövése talál utat a hálóba.

(6:1), majd Hary Golden állítja be a végeredményt: 7:1.

Az angol utánpótlás válogatottnak sikerült alaposan visszavágnia a Rámát-Gánban tavaly elszenvedett 4:0 arányú vereségért. Mán di a mérkőzés folyamán több cserét hajtott végre, így Peterburg ment hátra jobbhátvédnek és Grundmann jobbhalf lett, a II-ik féldíjban Novoszovszki állt a kapuba, de mindez nem segített. Az izraeli csapat a sűrű ködben szétesően, szarvaszegetten játszott.

Enver Hodzsa a kommunista pártok konferenciájának összehívását követeli

a Moszkva és Albánia között támadt ideológiai viszály eldöntésére

Tirana. (IFP). — A kommunista táborban folyó ideológiai harcnak jellemző tünete Enver Hodzsa, az albán kommunista párt vezetőjének beszéde, amelyet a párt megalakításának 20-ik évfordulóján tartott Tiránában. Hodzsa azt követelte, hogy hívják össze a kommunista pártok nemzetközi konferenciáját a Tirana és Moszkva között támadt ideológiai viszály eldöntésére. Egy ilyen konferencia egészen biztosan nem támogatná szótöbbséggel Chruscsev álláspontját — mondotta Hodzsa. Az albán miniszterelnök élesen támada

Chruscsev, aki a „békés együttélés” ürügyével felhagyott az imperializmus és a jogszólvá revizionizmus elleni ideológiai küzdelemmel. Chruscsev a legnyilvánvalóbban elutasította a Sztálin által elkövetett hibákat — mondotta Hodzsa.

Mialatt Albániában a külső szakszervezetek és üzemi bizottságok Hodzsa mellett szimpátiatüntetéseket rendeznek, a kormány elrendelte az élelmiszeradagolást és a rádió naponta oktatja a lakosságot, hogyan viselkedjék légítámadás és háború idején. Veszély esetén a katonaköte-

A Hisztadrut központi vezetősége megszavazta a tagsági díjak felemelését

Pinchász Lávon volt főtájtár is felszólt a vitában

Tel-Aviv. (Az Új Kelet tudósítójától). — A Hisztadrut központi vezetőségének kétnapos ülészaka tegnap este ért véget, mégpedig azzal a határozattal, hogy január elsejétől kezdve felemelik a tagdíjakat. A Mápáz szavazataival hozott határozat értelmében a maximális tagdíj, amely eddig családi betegségbiztosítással együtt havi 18 font és 55 agóra volt, ezután 26 font és 38 agóra lesz. Azok, akik havi 200 fontot keresnek és 14 font 14 agórárt fizetnek, ezután 15 fon-

tot fognak fizetni. A 300 fontot keresők, akik már eddig is 18 font 50-et fizettek, ezután 21 font 36 agórárt fizetnek majd.

A költségvetésnek a kiadási tételei felül még nem döntött a központi vezetőség, mert a költségvetési bizottság még nem fejezte be annak tanulmányozását. A költségvetés megszavazására tehát újabb ülést hívnak majd össze.

A tegnapi vita szenzációját egyébként Pinchász Lávon volt főtájtár felszóllalása képezte, aki mérsékelt hangon beszédben bírálta Aharon Becker programját. Különösképpen a koncilians hangot, amelyet Becker a Hisztadrut és az állam viszonyát illetően ütött meg. Lávon hangsúlyozottabb hisztadruti önállóságot javasolt, majd a Hisztadrut belső helyzetét, a szövetségi mozgalom gyengeségét és a szakszervezeti politika határozatlan ságát analizálta. Lávon beszéde igen nagy figyelmet vonzott és általános meglepetést váltott ki maga az a tény, hogy felszóllalt.

A vita során a Hisztadrut kincstárnoka bejelentette a már régebben publi-

kált hírt, hogy a Hisztadrut az állammal karöltve ezer lakásegységet épít a szegénynegyedek likvidálására céljából és az első ezer lakásegységet Tel-Avivban építik fel. Az akció számára 15 millió fontot már mozgósítottak is.

Az általános vita nem hozott sok változatosságot. Az egyes pártok szósóól ismert álláspontjukat hangsúlyozták. Így a liberálisok sikraszálltak az állami betegségbiztosítás érdekében és a Hisztadrut gazdasági expanziós törekvéseit kritizálták. Azt követelték továbbá, hogy a munkások képviselői, akiket be akarnak vonni a gazdasági vállalatok igazgatóságába, a vállalati haszonból is részesüljenek. Ezzel szemben az Achdut Háavodá és a Mápáz még fokozottabb gazdasági terjeszkedést követeltek és a betegségbiztosítási ténen a Kupát Cholim fenntartása és önállóságnak biztosítása mellett szálltak síkra. A két baloldali párt egyébként radikálisabb szervezeti politikát követelt. A vitában már érezhető volt a hisztadruti választások előszele, bár arra csak másfél-két év múlva kerül sor.

LEZUHANT EGY UJONCOKAT SZÁLLÍTÓ AMERIKAI REPULÓGÉP

77 katona elpusztult, a pilóta és a mérnök megmenekült

Richmond, Virginia, (Reuters). Borzalmas repülőszerecsétség történt tegnap, amikor egy Super Constellation repülőgép lezuhant és 77 utasának halálát okozta. A gépen ujoncok voltak útban Dél-Karolinába, amikor Richmond-ban a repülőgép a föld felé fordult.

A fedélzeti repülési hivatal megbízottja közölte, hogy a gép, amely egy katonai táborba igyekezett, károsította a motorját, hogy az egyik motorban mutatkozó hiba miatt le fog szállni a Richmond melletti repülőtéren. A repülőteret igazgatója elmondta, hogy a gép nagy kört írt le a lezuháslátra való készülődés közben, de eltűnt a fák között és azután következett be a katasztrófa.

A gép a helyi Imperial Airlines nevű kis vállalat tulajdona volt, amely azzal foglalkozik, hogy New Jerseyből katonai táborokba szállítja a besorozott fiatalembereket.

A néhány nappal ezelőtt Londonban közzétett statisztika szerint 1961-ben eddig már 1190 ember pusztult el repülőszerecsétségekben. A richmondi katasztrófa áldozatai nem szerepelnek ebben a kimutatásban.

JERUZSALEM MAGANAK KÖVETELI A SIKUNÉPÍTÉSI MINISZTERIUMOT

Parlamentari akciót terveznek az egyéb minisztériumok központjának a fővárosba való átköltöztetése érdekében

Jeruzsálem. (Az Új Kelet tudósítójától). — Az állami tisztviselők szakszervezetének jeruzsálemi csoportja követeli, hogy a most felállításra kerülő sikunéépítési minisztérium központja Jeruzsálemben legyen. Jehudit Ginsburg, a szervezet vezetője elmondta, hogy a most megépülő minisztérium központja Jeruzsálemben legyen. Jehudit Ginsburg, a szervezet vezetője elmondta, hogy a most megépülő minisztérium központja Jeruzsálemben legyen. Jehudit Ginsburg, a szervezet vezetője elmondta, hogy a most megépülő minisztérium központja Jeruzsálemben legyen.

szerveinek Jeruzsálemben való áthelyezése végett. A jeruzsálemi szakszervezet vezetője sajnálattal mutatott rá arra, hogy korábbi kormányhatározatokkal ellentétben, egyes minisztériumok központi székhelyét át a fővárosba. Erre a tiltakozásra azért került sor, mert hierarchia a sikunéminisztériumot Tel Avivban kívánják megszervezni, Jehudit Ginsburg elmondta, hogy panaszának előadása végett sürgős kihallgatást kér Dávid Ben Gurion miniszterelnöktől.

Tíz év alatt 30 ezerről 90 ezer lélekre növekedett Rámát Gán lakossága

Az állami főellenőr jelentése kifogásolja, hogy a városvezetőség túllépte az előírt költségvetési kereteket

Jeruzsálem. (Az Új Kelet tudósítójától). Rámát Gán lakossága tíz év alatt 30 ezerről 90 ezerre emelkedett, — ezt az örvendetes fejlődést szögezi le az állami főellenőr tegnap este Jeruzsálemben közzétett jelentésében. A jelentés megállapítja, hogy a városve-

zetőség szerencsés kézzel fejlesztette ezt a sajátos színvonalú várost, amely felhasználva a táj- és a növényzet adottságait, egyesíti magában a kertváros szépségeit a modern nagyváros jellegzetességeivel. A város fejlődésének természetesen nagy tényezője Tel

Avivhoz való közelsége. A nagyszabású lakosságzapolattal egyidejűleg a város megfelelően fejlesztette közszolgáltatásait és közüzemeit. Jelenleg 55 ezer szobából álló lakásegységek vannak a városban, míg tíz évvel ezelőtt csak 21 ezer volt. A nagy iparvállalatok száma jelenleg 19 és ezekben több mint 3000 embert foglalkoztatnak és 1260 üzlete van a városnak. Mindezek ellenére a város lakónak jelentős része továbbra is Tel Avivban keresi meg kenyerét.

A város pénzügyi tevékenységéről szólva az állam ellenőr rosszalólag állapítja meg, hogy a városvezetőség nem tudott megmaradni az előírt költségvetési keretben. A köztervek és városi ültetvények folyamatos szaporítása jelentős terhet hárítanak a lakosságra — állapítja meg az állam ellenőr — és különösképpen figyelembe kell venni azt is, hogy ez jelentős fenntartási költséggel és sok vízfogyasztással jár. Az állam ellenőr szerint a polgármesteri hivatal felesleges kiadásokra is bocsátkozott, amelyeket korlátozni lehetett volna.

A jelentés a város penzkezelésében, könyvelésében, számos hiányosságra is mutat rá, közzétett olyanokra is, amelyeket már éveken ezelőtt első jelentésében is megállapított és amelyeket azóta sem küszöbölték ki.

A 430078 számú sorsjegy nyerte a 30.000 fontot

A Mifál Hápájsz 45-ik húzásán a 430078 számú sorsjegy nyerte meg a 30.000 fontot, míg a 150588 számú sorsjegy 10.000 fontot nyert.

1000 fontot nyertek: 155201, 353094, 207075, 494242, 114990, 040788, 472281, 361226, 324907, 298222.

500 fontot nyertek: 394133, 177503, 295885, 449910, 189856, 469993, 275138, 244649, 292415, 175873, 306494, 468464, 105378, 282532, 429425, 145308, 103314, 064041, 435342, 477873.

200 fontot nyertek: 170707, 146996, 308807, 165162, 160493, 039904, 059117, 069572, 129198, 100727, 106727, 270836, 483550, 389335, 141066, 089024, 403763, 009294, 345314, 384751, 476226, 227309, 346358, 395950, 287512, 355271, 401729, 246473, 271166, 185380, 002810, 105897, 423584, 469046, 469828, 425353, 203913, 299846, 369882, 149352, 457665, 107286, 090410, 400404, 081961, 185564, 123397, 258950, 409430, 271271.

100 fontot nyertek a következő végződései sorsjegyek: 9440, 4348, 4980.

40 fontot nyertek a következő végződései sorsjegyek: 2104, 9347, 8993, 6845, 5138, 0645, 7848, 4595, 8887, 5725, 1632, 7940, 4855, 9776, 7105, 0478, 5282, 0845, 3257, 8592.

A vigaszdíjak közül a 430077 és 430079 számok 150 fontot, a 150587 és 150589 számú sorsjegyek 100 fontot nyertek.

A 2 és 5 végződésű sorsjegyek visszanyerték a 2 fontot.

Ecuadorban helyreállt a rend

Az előzőleg elcsapott Arosmana alelnök lett az új köztársasági elnök

Quito. (Reuters). Három napig tartó teljes zűrzavar után Ecuadorban helyreállt a rend és a kormányzat az előzőleg elcsapott Carlos Arosmana volt alelnök kezébe került, akit a hadsereg és főleg az intellektuális rétegek támogatásával alelnökké deklaráltak. Az előző el-

nök, Valesco Ibara lemondása után Camillo Gajagos, a legfelsőbb bíróság elnöke gyakorolta az ideiglenes elnöki tisztséget, de kénytelen volt lemondani, miután a légihaderő ultimátumot intézett a hadsereghez és lökhajtó repülőgépek megtámadtak katonai egységeket, amelyek Ibara elnökségét támogatták. A hadiflotta is Arosmana mellett szállt síkra és a diákok, akik a Guayaquil városban rendezett véres tüntetéssel kiváltották a válságot, fegyvert követeltek, hogy felvonulhassanak a fővárosba és harcoljanak Arosmana mellett.

Méir Argov Amerikába utazott

Méir Argov, a Kneszet külügyi és hadügyi bizottságának elnöke háromhetes tartózkodásra Amerikába és Kanadába utazott. A repülőtéren elmondotta, hogy Izraélt, Amerikát és Kanadát érintő politikai kérdésekről fog tárgyalni Ottawában és Washingtonban. Argov ezen kívül részt vesz Izrael UNO küldöttségének munkájában is, de idejének javarészt az Ichud Háolámi kongresszusainak fogja szentelni, amelyeket a két országban tartanak novemberben.

Az Ichud Háolámi a Mápáz külföldi szervezete, amelynek ma a két országban száz ezer tagja van. Úgyancsak Argov fogja megnyitni a Hisztadrut gyűjtőakcióját november 23-án New Yorkban.

A képviselő elmondotta még, hogy néhány amerikai közéleti személyiséget igyekezik majd rávenni, hogy járuljanak hozzá a második világháborúban résztvevő Zeidó Brigád emlékműmúzeumának felállításához. A terveket szerinte ezt a múzeumot Nezer Stréni kibacsnak állítandók fel.

Óriási végkiürítés

AZ ÜZLET ÁTKÖLTÖZÉSE MIATT

Soha nem hallott o'csó órak

HASZNALJA KI AZ ALKALMAT

LEA KÖTÖTTARU ÉS RUHAZAT

NŐKNEK ÉS FERFIAKNAK

HAIFA, HERZLIA-U. 4. SZ.

שלום

147

פ. P. TEL-AVIV
JAFFO 147

HASKÓ mérnök címoz

poloska-, szű-, moly-, dszukirtás garanciával, olcsóm TEL-AVIV, JIRMIJAHU-U. 41. (a „Peér” mozinál)

Telefon: 42893

Keresünk tökéletes géphimzónát

aki előnyömet is tud. Jeruzsálem, RECHOV SLOMO HAMELECH 30